

RAYMOND CHANDLER

Playback

"RAYMOND CHANDLER IS A MASTER" —*THE NEW YORK TIMES*

niti radi dubokih misli koje se ondje javljaju, niti opet radi simbolične vrijednosti toga prizora; on ga prati zato što taj događaj nešto otkriva o zločinu, ili o sumnjivcima, ili o stanju istrage. Čitalac zna da su mu dane šanse da sam otkrije ubojicu, ali da su posijani i lažni tragovi, pa zato otvara četvore oči.

I tekst i način čitanja su, dakle, specifični. S obzirom na to da je sve usmjereno prema jednome središtu, onda osobitu važnost imaju pojedinosti. Okvirna je priča, naime, uvijek poznata: na početku zločin, na kraju rješenje. Ono po čemu se krimići razlikuju međusobno, to je upravo put između tih dviju točaka. Taj se put pak sastoji od sitnica, od pojedinosti koje pri čitanju treba imati u vidu i držati na umu, jer baš su u njima oni lažni tragovi koje treba da izbjegnemo.

A upravo te sitnice najlakše se zaboravljaju. Već za nekoliko dana one nam se ispuše iz glave, mi

pozaboravljamo ne samo indicije koje smo bili pohvatali, ne samo tragove koje smo bili uočili, nego, što je mnogo gore, i sve one teorije i kombinacije koje smo čitajući u glavi pravili, pa zatim odbacivali ili čuvali za poslije; a baš te teorije i te kombinacije predstavljaju i glavni užitak u čitanju krimića. Ako njih zaboravimo, zaboravili smo sve. Sad je već jasno zašto je važan kontinuitet: budući da se krimić sastoji od niza sitnica i niza mentalnih građevina koje nastaju i ruše se, onda je prekid čitanja za takav posao poguban. Samo nam ponovno čitanje može te kombinacije opet vratiti, vraćajući nam tako i barem dio zadovoljstva.

Postavlja se, naravno, i pitanje što onda od krimića uopće ostaje, i onda kad ga pročitamo cijelog i u kontinuitetu? Koliko on uopće vrijedi, kad se tako brzo zaboravlja? Odgovor je jednostavan: ostaje cijelina. Ostaje sjećanje na ono zadovoljstvo koje smo imali pri čitanju, ostaje sjećanje na složenost djela i na ljepotu te složenosti. Ne ostaju lijepe riječi i misli, kao kod drugih romana, nego priča kao cjelina. Živeći od sitnih pojedinosti, krimić u vječnost prelazi kao cjelina.

I uči nas da budemo oprezni baš kao i junaci krimića. Uči nas, naime, da kad krenemo na put, izaberemo knjigu koja je svojom debljinom primjerena trajanju putovanja. Pavao Pavličić

Glas što mi je govorio preko telefona zvučao je oštro odlučno, ali

nisam čuo baš jasno što govori... donekle zato što sam se tek napola probudio, a donekle zato što sam slušalicu držao naopako. Okrenuvši je kako va-(l)ja, zagundao sam.

— Jeste li me čuli? Kažem, ja sam odvjetnik Clyde Jmney.

— Odvjetnik Clyde Umney — ponovio sam.

— Vi ste Marlowe, je li?

— Jesam. Čini mi se. — Pogledah na ručni sat. Bilo lje šest i trideset ujutro. U to sam vrijeme uvijek mrzovoljan. — Ne budite drski sa mnom, mladiću!

— Oprostite, gospodine Umney. No nisam mladić. Star sam, umoran i željan kave. Izvolite, što mogu učiniti za vas?

— Htio bih da u osam sati dočekate vlak koji saobraća između Washingtona i San Diega, da među put-licima pronađete jednu djevojku, slijedite je dok ne od-sjedne negdje i tad mi se javite. Je li vam jasno?

— Nije.

— Kako to da vam nije jasno? — odbrusi mi on. — Znam premalo da bih mogao odlučiti hoću li prihvatiti slučaj ili neću.

— Ja sam Clyde Um ...

— Nemojte! — prekinuh ga. — Budete li mi neprelstano ponavljali svoje ime, mogao bih postati histeričan. Radije mi kažite osnovne činjenice. Uostalom, možda bi bilo bolje da se obratite nekom drugom privatnom detektivu. Ja nisam policajac.

— Za pola sata doći će s vama u ured moja tajnica, gospođica Vermilyea. Otkrit će vam potrebne podatke. Vrlo je sposobna. Nadam se da ste i vi.

— Sposobniji sam poslije doručka. Neka dođe k meni i u stan.

— Gdje živite? — Rekao sam mu adresu i opisao mu kako će ona najlakše stići k meni. — Dobro — progundā on — ali neka vam nešto bude od početka sasvim jasno. Ona djevojka iz vlaka ne smije doznati da je pratite. To je vrlo važno. Ja zastupam jednu vrlo utjecajnu vašingtonsku odvjetničku kancelariju. Gospođica Vermihvea će vam unaprijed dati novac za troškove i dvjesta pedeset dolara plaće. Očekujem od vas uspješno obavljen posao. Prestanimo tratiti vrijeme na pričanje.

— Učinit ću sve što mogu, gospodine Umney. Spustio je slušalicu. Izvukao sam se iz kreveta, istu

širao, obrijao i upravo pijuckao treću šalicu kave kad je na vratima zazvonilo zvonce.

— Ja sam gospođica Vermilvea, tajnica gospodina Umnevja — reče ona brašunastim glasom.

— Izvolite ući.

Bila je prava lutka. Imala je na sebi bijeli kišni ogrtač, stegnut pojasom, nije nosila šešir, kosa joj je bila njegovana i platinasta, cipelice su se svojom bojom slagale s tačem, u ruci je držala sklopiv plastični kišobran, a sivomodrim me očima gledala tako kao da sam izrekao nekakvu prostotu. Pomogao sam joj svući ogrtač. Vrlo je ugodno mirisala. Imala je takve noge da su doista godile oku. Nosila je tanke crne čarape. Neprestano sam ih pogledavao, pogotovu kad je prebacila nogu preko noge i nijemo zatražila da joj pripalim cigaretu.

— Christian Dior — reče, pročitavši mi misli. — Ne nosim ništa drugo. Dajte mi vatre, molim vas.

— A, na vama ima i štošta drugo zanimljivo — rekoh zapalivši upaljač.

— Nisam baš oduševljena udvaranjem ovako rano ujutro.

— Koje bi vam vrijeme najbolje odgovaralo, gospođice Vermilvea?

Ona se osmehne prilično kiselo, zavuče ruku u torbicu i dobaci mi omotnicu.

— Unutra je, vjerujem, sve što vam je potrebno — reče mi.

— Pa sad, ne baš sve . . .

— Latite se posla, beno jedna! Čula sam sve o vama. Sto mislite, zašto je Umney izabrao baš vas? Nije vas «~.a izabrao. Izabrala sam vas ja. I prestanite mi gledati noge. Otvorio sam omotnicu. Unutra su bili još jedna zapečaćena omotnica i dva čeka, napisana na moje ime. Dobio sam dvjesta pedeset dolara »kao nagradu za buduće profesionalne usluge«, a dvjesta je dolara bilo »predujam l'hilipu Marloweu za nužne troškove«. — Troškove ćete morati potanko opravdati, i to meni — reče Vermilyea. — Piće plaćajte iz svog džepa.

Drugu omotnicu nisam još otvorio.

— Umney je uvjeren da ću prihvatiti slučaj, iako ne »nam ništa o njemu?

— Prihvatit ćete ga. Ne traži od vas da učinite bilo Uto protuzakonito.

Dajem vam svoju riječ.

— Što mi još dajete?

— Ah, o tome bismo mogli porazgovarati uz piće neke kišne večeri, kad ne budem previše zauzeta.

— Dobro, pridobili ste me.

Otvorih drugu omotnicu. U njoj je bio snimak djevojke. Držala se prirodno ili se jednostavno navikla na to da je često snimaju. Imala je prilično tamnu kosu, možda crvenkastu, visoko čelo, ozbiljne oči, istaknute jago-ilične kosti, nervozne nosnice i čvrsto stisnute usnice. Lice joj je bilo pravilnih crta, ne baš sretno. — Okrenite sliku — reče mi Vermilyea. Na poledini je bilo napisano pisaćim strojem: »Ime: Eleanor King. Visoka metar i šezdeset centimetara. Dvadeset devet godina. Kosa tamna, crvenkastosmeđa, gusta, prirodno valovita. Uspravno držanje, dubok, jasan glas, lijepo odjevena, ali ne napirlitana. Našminkana suzdržlji-Vo. Bez vidljivih ožiljaka. Karakteristične navike: kad ula-zi u prostoriju, miče oči ne pomičući glavu; kad je napeta, grebe desni dlan. Ljevakinja je, ali to spretno prikriva. Igra dobro tenis, lijepo pliva i skače u vodu. Dobro podnosi piće. Dosad nije osuđivana, ali postoje otisci pr-|ltiju u policijskoj kartoteci.«

— Bila je u zatvoru — rekoh i pogledah tajnicu. — Nemam nikakvih drugih podataka. Samo se držite uputa.

— Oskudni su ti podaci, gospođice Vermilyea. Budući da joj je već dvadeset i devet godina, zacijelo je u braku, ili je bila. Ne spominju se vjenčani prsten ni ikakav drugi nakit. Čudim se.

Ona pogleda na sat.

— Radije se čudite na kolodvoru. Nemate više mnogo vremena. — Ustane. Pomogao sam joj da navuče bijeli ogrtač i otvorio joj vrata.

— Jeste li se dovezli svojim autom?

— Jesam. — Napola izašavši, ona se okrene. — Sviđa mi se jedna vaša osobina. Ne pipkate žene. Ponašate se pristojno ... moglo bi se reći.

— Pipkanje je loša metoda.

— Ali, nešto mi se na vama ne sviđa. Pogodite što. — Zao mi je, pojma nemam . . . Neki me ljudi mrze zato što sam živ.

— Nisam mislila to.

Pošao sam za njom niza stepenice i otvorio joj automobilska vrata.

Imala je jeftin auto: cadillac fleetwood. Kimne mi kratko i spusti se nizbrdo.

Vrativši se u kuću, spremio sam nekoliko stvarčica u malu putnu torbu, za svaki slučaj.

Vlak je stigao na vrijeme, kao i gotovo uvijek, a osoba koju je trebalo da pratim, upala mi je u oči lako kao što bi klokan u smokingu. Nije nosila ništa osim neke džepne knjižice koju je bacila u prvu posudu za smeće na koju je naišla. Potom je sjela i zagledala se u pod. Jasno se vidjelo da je nesretna.

Nakon nekog vremena ustala je i prišla kiosku s knjigama. Ne uzevši ništa, udaljila se od njega, pogledala na veliki zidni sat i zatvorila se u telefonsku govornicu. Ubacivši kroz prorez pregršt novčića, razgovarala je s nekim. Izražaj lica nije joj se baš nimalo promijenio. Spustivši slušalicu, otišla je kupiti časopis, ponovo pogledala na sat i sjela, kako bi čitala.

Imala je na sebi tamnoplavi kostim sašiven po mjeri, bijelu bluzu koja joj se vidjela oko vrata i na suvratku velik safirskomodri broš, čija se boja vjerojatno poduda

rala s naušnicama, no nisam joj mogao vidjeti uši. Kosa joj je bila zagasitocrvena. Izgledala je kao i na snimku, ali je bila malo viša nego što sam očekivao. Nosila je rukavice.

Poslije nekog vremena krene kroz nadsvođen trijem, pred kojim su čekali taksiji. Zaviri u restoran s lijeve strane, okrene se i uđe u glavnu čekaonicu, pogleda kolodvorsku trgovinu i novinski kiosk, šalter za davanje obavijesti i ljude što su sjedili na čistim drvenim klupama. Neki su prozorčići za prodaju karata bili otvoreni, a neki nisu. Vidjelo se da je ne zanimaju. Ponovo je sjela i pogledala veliki zidni sat. Skinuvši desnu rukavicu, namjesti kazaljke na svom malom platinastom ručnom satu, ukrašenom draguljima.

Ni ovaj put nije ostala dugo sjediti. Digla se i počela šetati. Zatim je otišla u trgovinu i zadržala se neko vrijeme pred policama sa džepnim knjigama. Doimala se kao ia nastoji utuci vrijeme između dva vlaka.

Tad je ušla u restoran. Sjednuvši za jedan od plastičnih stolova, pogleda jelovnik i počine čitati knjigu. Priđe joj konobarica i donese neizbježnu čašu ledene vode. Praćena osoba reće svoju narudžbu. Kad se konobarica udaljila, nastavi čitati knjigu. Bilo je. devet sati .

petnaest minuta.

I Zaputio sam se kroz nadsvođeni trijem prema nosaču koji je čekao blizu taksija. — čekao sam jednog znanca koji je trebalo da doputuje izravnim vagonom na liniji Washington—San Di-ego — obratih mu se. — Je li itko sišao iz tog vagona?

Prilično je nezainteresirano pogledao dolar kojim sam ga, držeći ga između prstiju, mamio.

— Zanima vas je li se netko iskrcao i uzeo prtljagu, je li? — Kimnuh mu. Zamislio se, promatrajući me pametnim kestenjastim očima. — Iskrcao se jedan putnik — odvrati napokon. — Kako vam izgleda znanac? — Rekao sam opis koji mi je prvi pao napamet. Nosač zatrese glavom. — Ne mogu vam pomoći — prozbori. — Putnik koji se iskrcao ne odgovara tom opisu. Znanac vam je vjerojatno još u vagonu. Naime, putnici ne moraju izlaziti. Vagon će se priključiti kompoziciji broj sedamdeset Četiri i krenuti odavde u jedanaest i trideset.

11

— Hvala — rekoh i dadoh mu dolar. Dakle, prtljaga praćene osobe još je u vlaku.

Vratio sam se do restorana i pogledao unutra.

Praćena je osoba čitala džepnu knjigu, pijuckala kavu i grickala pecivo. Otišao sam u telefonsku govornicu, pozvao garažu u kojoj poznam, tako reći, sve momke i zamolio ih neka pošalju nekoga po moj auto ako se više ne javim do podneva. Budući da su to učinili već mnogo puta, imali su rezervne ključeve.

Tad sam se zaputio prema autu, izvadio iz njega putnu torbu i ostavio je u garderobi. Kupivši željezničku kartu za San Diego, ponovo sam se vratio u restoran. Praćena je osoba bila na istom mjestu, ali više ne sama. Sučelice joj je sjedio neki momak, smiješio se i pričao, a na prvi se pogled vidjelo da ga ona pozna i da joj je žao zbog toga. Bio je visok oko metar i osamdeset centimetara, vitak i umišljen, blještavih zuba. U ruci je držao nekakav papirić.

Iz vanjskog džepa žućkastog sportskoga kaputića virio mu je žuti rupčić, poput kitice sunovrata.

Jedno je bilo bistro kao destilirana voda. Djevojci nije bilo drago što je s njom.

Pričao je i pričao, neprestano gužvajući papir. Napokon slegne

ramenima i ustane sa stolice. Nagne se prema njoj i vrškom prsta priđe joj po obrazu. Naglo se trgnula natrag. Tad on raširi zgužvani papir i pažljivo ga metne pred nju. Čekao je i smiješio se.

Ona vrlo polako spusti pogled na papir i zadrži ga na njemu. Zatim posegne za njim, no momak je bio brži. Spremivši ga u džep, još se smiješio. Tad izvadi notes, napiše nešto, istragne stranicu i stavi je pred nju. Taj je papir očito mogla zadržati.

Ona pročita što je napisao i spremi cedulju u torbicu. Napokon ga pogleda. I naposljetku mu se osmjehne. Naslutio sam da joj to nije bilo lako.

On joj potapša ruku, zatim iziđe iz restorana. Zatvori se u telefonsku govornicu i zavrti brojčanik. Razgovarao je prilično dugo. Kad je izašao, potraži nosača i ode s njim u garderobu. Uskoro nosač donese bijeli kovčeg i putnu torbu jednake boje, te se zaputi na parkiralište, prema otmjenom dvobojnom buicku roadmasteru, autu
12

koji je nalikovao na kabriolet, iako se nije niogao spustiti krov. Stavi prtljagu na stražnje sjedalo, uzme novac i ode.

Momak u sportskom kaputu sa žutim rupčićem sjedne za upravljač, izvuče se natraške s parkirališnog mjesta i zaustavi samo da bi stavio sunčane naočale i zapalio cigaretu. Nakon toga se odveze.

Zapisao sam registarski broj i vratio se u kolodvorsku zgradu.

Sljedeći mi je sat bio dug kao tri sata. Djevojka je izišla iz restorana i sad čitala knjigu u čekaonici. Očito su joj misli lutale. Svaki se tren vraćala na ono što je maloprije pročitala. Povremeno nije ni čitala, već je samo držala knjigu i zurila u prazno.

Ja sam držao jutarnje izdanje novina i, skrivajući se iza njega, promatrao je. Pokušavao sam stvoriti početne zaključke. Nije još bila riječ ni o kakvim čvrstim činjenicama, no brže mi je prolazilo vrijeme.

Onaj momak koji je sjedio s njom za stolom, sišao je s vlaka, jer ima prtljagu. Možda je doputovao njenim vlakom i možda je baš on putnik kojeg je spomenuo nosač. Iz njena se držanja prilično jasno razabralo da joj nije drago što je s njom, a on je svojim ponašanjem pokazao da mu je žao zbog toga, ali će se ona predomisliti ako pogleda njegov papirić. I, sudeći prema svemu, predomislila se. Budući da se to dogodilo pošto su se iskricali iz vlaka, iako se u vlaku moglo dogoditi neupadljivi-vije, nametnuo mi se zaključak da on u

vlakom nije imao papirić.

U tom trenu djevojka naglo ustane, priđe novinskom kiosku i donese kutiju cigareta. Otvori je i zapali jednu cigaretu. Pušila je nespretno, kao da nije navikla na pušenje. Činilo mi se kao da joj se držanje mijenja, kao da postaje izazovnije i grublje, kao da zbog nekog razloga namjerno nastoji vulgarizirati samu sebe.

Pogledah zidnu uru. Deset sati i četrdeset sedam minuta. Nastavio sam razmišljati.

Onaj je zgužvani papir sličio novinskom izresku. Pokušala ga je zgrabiti, ali joj to nije dopustio. Potom je napisao nekoliko riječi na čistom papiriću i dao joj ga, a ona ga je pogledala i osmijehnula mu se. Zaključak: nalickani 13

tip zna nešto o njoj, a ona se mora graditi da joj je to drago.

Stigao sam i do sljedećeg zaključka: prije je otišao s kolodvora nekamo, možda po automobil, možda po novinski izrezak, možda po nešto drugo. Uglavnom, nije se tojao da će mu ona pobjeći, a to potkrepljuje misao da tad još nije otkrio sve adute, ali ih je već nagovijestio. Možda nije ni bio potpuno siguran u uspjeh. Morao je provjeriti. Ali sad se, pokazavši sve svoje karte, odvezao buickom i uzeo svoju prtljagu. Dakle, više se ne boji da bi je mogao izgubiti. Čvrsto ju je vezao za sebe.

U jedanaset i pet odbacio sam cijelu tu teoriju i počeo graditi nove pretpostavke. Nisam sagradio ništa. U jedanaest i deset preko zvučnika začuje se obavijest da je vlak broj 74 na jedanaestom kolosijeku spreman za putnike koji putuju u Santa Anu, Oceanside, Del Mar i San Diego. Iz čekaonice krene oveća skupina ljudi, među »jima i djevojka. Pratio sam je pogledom, zatim sam otišao u telefonsku govornicu i ubacio novčić. Okrenuo sam broj Umnevjeve kancelarije.

Javila mi se gospođica Vermilvea, rekavši samo telefonski broj.

— Ovdje Marlowe. Je li tu gospodin Umney?

— Žao mi je, gospodin Umney je na sudu — odvrati ona službeno.

— Možete li mi ostaviti poruku?

— Uspostavio sam vezu i putujem vlakom u San Diego ili neko drugo mjesto na tom putu. Ne znam još odredište. — Hvala. Imate li još kakvu poruku?'

— Da, sunce sja, a cura koju pratim bježi pred policijom isto toliko

koliko vi i ja. Doruokovala je u kolodvorskom restoranu, gdje ju je kroz staklo mogao svatko vidjeti. Zatim je sjedila u čekaonici sa sto i pedeset drugih ljudi. Da se htjela sakriti, mogla je ostati u vagonu.

— Zabilježila sam sve to, hvala. Prenijet ću poruku gospodinu Umnevju čim budem mogla. Niste još zaključili ništa pouzdano?

— Zaključio sam jedno: ne dajete mi sve što biste mogli. Glas joj se naglo promijenio. Očito je izišao iz ureda netko tko je dotad bio unutra.

— Slušajte — reče mi.— unajmljeni, stt za određeni posao. Obavite ga kako valja. Clyde Umney je utjecajan u ovom gradu. Mnogi plešu kako on svira. . . — Mene ne zanima ples, ljepotice moja. Možda bih bio uspješniji ako bih naišao na prikladne poticaje. — Dobit ćete plaću ako obavite posao. Inače ne računajte ni s parom. Je li vam jasno?

— Još nikad mi niste kazali tako lijepe riječi, dušo. Do viđenja.

— slušajte, Marlowe — najednom progovori ona užurbano. — Nisam vas htjela uvrijediti. Ovo je vrlo važno Ciydeu Umnevju. Ako ne uspije, mogao bi izgubiti vrlo korisne veze. Govorila sam tek tako.

— Svidjelo mi se, Vermilyea. Djelovalo mi je na podsvijest. Javit ću se kad budem mogao.

Objesio sam slušalicu i zaputio se prema jedanaestom kolosijeku. Kad sam se popeo u vagon, on je bio već pun cigaretnog dima koji divno djeluje na grlo i gotovo uvijek ostavlja mogućnost da se još neko vrijeme pozivi s jednim plućnim krilom. Napunio sam lulu i zapalio je, te pridonio općem gušenju.

Vlak krene. Užasno se sporo vukao kroz istočni dio Los Angelesa. Tek kad je izišao iz grada, donekle je ubrzao. Prva je stanica bila Santa Ana. Praćena se osoba nije iskrcala. Nije sišla ni u Oceansideu i Del Maru. U San Diegu sam hitro iskočio iz vagona, unajmio taksu i potom čekao osam minuta pred starom kolodvorskom zgradom, sagrađenom u španjolskom stilu, da se pojave nosači s prtljagom. Tad je izišla i djevojka.

Uzela je taksu i zaputila se na sjever. Krenuo sam za njom. Vozač se donekle usprotivio kad sam zatražio od njega da slijedi auto pred sobom.

— Vjerojatno ste o tomu čitali u knjigama — reče tni. — Mi to ne radimo.

Pružio sam mu pet dolara i svoju detektivsku dozvolu. Pažljivo je pogledao oboje.

— Dobro," ali to ću prijaviti — reče. — Možda će disjeeper odlučiti da o mom potezu obavijesti policiju. Takav je postupak ovdje, znate.

— Eh, baš bih htio živjeti u takvu gradu — odvra-lijh. — Nego, izgubili ste onaj auto pred sobom. Skrenuo le ulijevo u drugu ulicu.

Taksist mi vrati dozvolu.

— Izgubio sam ga malo sutra — reče mi. — Što mislite, čemu služi radijski odašiljač u autu?

Uzme mikrofon i progovori u njega.

Uskoro skrene ulijevo, zatim se zaputi prema cesti broj 101. Stopili smo se s tamošnjom kolonom vozila. Putujući šezdesetak kilometara na sat, zurio sam mu u potiljak. — Budite bez brige — reče mi vozač preko ramena. — Onih pet dolara je dodatak na cijenu vožnje, ha?

— Da. A zašto mogu biti bez brige?

— Putnik ide u Esmeraldu. To je mjestance dvade-getak kilometara sjeverno odavde, na morskoj obali. Odredište je, ako se ne promijeni za vrijeme vožnje ... a ako se to dogodi, bit ću obaviješten ... hotel »Rancho

Descansado«. To na španjolskom znači »odmor«. — K vragu, nije bilo ni potrebno da se vozim taksijem — rekoh.

— Morat ćete mi platiti uslugu. Znate, nitko mi ne daje besplatno robu u trgovini.

— Jeste li vi Meksikanac?

— Više se ne nazivamo Meksikancima. Sad se nazivamo Amerikancima španjolskog podrijetla. Rodili smo se i odrasli u Sjedinjenim Američkim Državama. Neki među nama više gotovo i ne znaju španjolski jezik.

Izrekao sam dvije-tri rečenice na španjolskom. Odmah se osvrnuo prema meni i, nasmiješivši se, odgovorio mi na istom jeziku.

Postupno smo skrenuli prema rtu. Povremeno je govorio u mikrofon. Tad se za tren okrene prema meni i opet mi se obrati.

— Ne želite da vas opazi putnik u onom drugom autu, je li?

— Sto će učiniti vozač? Hoće li odati mušteriji da je pratimo?

— On još i ne zna da ga pratimo. Stoga vas i pitam. — Prestignite ga i dođite prvi na cilj, ako možete. Dobit ćete još pet dolara nagrade.

— Nadmudrit ću ga.- Neće me ni vidjeti. Poslije ću ga zadirkivati uz

bocu tekile.

Prošli smo kroz malo trgovačko središta, a onda se cesta proširi. Na jednoj su strani kuće bile skupe i ne baš nove, a na drugoj nove novcate, ali ne i jeftine. Uto se cesta opet suzi, te se nije smjelo voziti brže od četrdeset tllometara na sat. Taksist naglo skrene udesno, provuče kroz uske krivudave ulice, ne zaustavi se pred znakom obaveznog zaustavljanja i, prije nego što sam mogao ocijeniti kamo idemo, već smo se spuštali u klanac kojem se, s lijeve strane, iskriilo more. Vidio sam širok il i dva željezna tornja, predviđena za spasavaoce ku-ljinea. Kad smo stigli do dna klanca, vozač htjede proći široka ulazna vrata nad kojima je pisalo »Rancho ^rscansado«, ali sam ga zaustavio.

— Sklonite se nekamo — rekoh mu. — Htio bih se jvjeriti da sam na pravom tragu.

On se vrati na cestu i, vozeći brzo duž zida, skrene ,n uzak krivudav put s druge strane. Zaustavi se. Nad ltimia se račvao kvrgav eukaliptus.

Izišao sam iz taksija, stavio sunčane naočale, otišao |d ceste i naslonio se na jarkocrveni džip na kojem se iiljola reklama neke automehaničke radionice. Nizbrdo spuštao taksii i zatim skrenuo prema hotelu. Prošle su n minute. Taksii se vrati prazan i počne penjati uzbrdo. 'nil sam prišao svom vozaču.

— Taksii broj četiristo dvadeset tri — rekoh mu. —je li to pravi?

— Da, to je onaj koji smo slijedili. Sto sada?

— Pričekat ćemo. Kakav je hotel?

— Valjda bi trebalo reći da je riječ o motelu, a ne t.l.-lu. Ne razumijem se u te pojedinosti. To su bangaloi nadstrešnicama za automobile. U nekima postoji jedan jiarlman, u nekima dva. U sezoni je sve zauzeto. Ali sad l mrtva sezona. Cijene su, po svoj prilici, upola niže i lmi dovoljno soba.

— Pričekat ćemo pet minuta. Tad ću se prijaviti na pciji, ostaviti putnu torbu i pokušati da unajmim au-ibil. On mi reče da ću ga lako unajmiti. U Esmeraldi po-|i»i(i tri agencije za iznajmljivanje automobila. Dobit ću 11/lío kakvo god hoću.

Pričekali smo pet minuta. Prošla su već tri sata. Ogla~ dnio sam tako cla bih i psu oteo jelo.

Plativši vozaču, gledao sam za njim, a onda sam se zaputio prema

repciji.

Naslonivši se laktom na stol, pogledao sam veselog mladog recepcionara s točkastom kravatom. Potom su mi oči prešle na djevojku za malom kućnom telefonskom centralom kraj zida. Bila je jedra. Posebno mi je upao u oči njezin tamnožuti konjski rep. Imala je krupne meke oči koje su zasvjetlucale kad je pogledala-recepcionara. Uperio sam pogled opet u njega.

— Rado ću vam pokazati slobodne sobe, gospodine Marlowe —reče on uljudno. — Poslije se možete upisati u knjigu gostiju ako odlučite da ostanete ovdje. Koliko dugo biste boravili kod nas?

— Koliko i ona — odvratih. — Djevojka u plavom kostimu. Maloprije je odsjela ovdje. Ne znam kojim se imenom poslužila.

On i telefonistica zagledaju se u mene. Na licima sam im vidio nepovjerenje i znatiželju. Takav se prizor može odigrati na sto načina. No, ja sam izabrao onaj koji je bio potpuno nov za mene. Ni u jednom velegradskom hotelu na svijetu ne bi upalio. Možda upali ovdje. Ponajviše zato što mi se fućka, pomislio sam.

— Ne sviđa vam se ovo što govorim, je li? — upitah. On blago zatrese glavom.

' — Barem ste iskreni — izusti.

— Dosta mi je igre skrivača. Sit sam svega toga. Jeste li joj zapazili prstenjak?

— Hm, da budem iskren, nisam. — On pogleda telefonisticu. Ona zatrese glavom, ne odvrćući oči od mog lica.

— Ne nosi vjenčani prsten — rekoh. — Više ga ne nosi. Sve se završilo. Sve je propalo. Sve su godine... 18

ju«

»h, neka to ide do vraga..Slijedio sam je ovamo čak iz ... i.m, nije važno odakle. Neće ni da razgovara sa mnom. ■ i uopće radim ovdje? Pravim budalu od sebe. — Hitro a se okrenuo u stranu i obrisao nos. Nesumnjivo sam ■ privukao pažnju. — Bilo bi mi bolje da odem nekamo igdje —■ rekoh okrenuvši se opet prema njima. — Vi biste se htjeli pomiriti, a ona neće —• tiho pro-iri telefonistica. *

— Tako je.

— Suosjećam s vama — reče siladić. — Ali znate '•-o je, gospodine Marlowe. Ha ovakvu poslu moramo u vrlo oprezni. Takvi nesporazumi mogu dovesti do vr

• neugodnih situacija ... pa čak do pucnjave.

— Pucnjave? — Pogledao sam ga začuđeno. — Za-a, zar ima i takvih ljudi?

On se nalakti objema rukama na stol.

— Dobro, što biste zapravo htjeli? — pita me.

- Htio bih biti u njezinoj blizini... za slučaj ako .".treba. Neću joj se obratiti. Neću joj ni pokucati na

...i; i. No, znat će da sam tu i znat će razlog. A ja ću čekati. Strpljivo ću čekati. — Djevojci su se i te kako svitde moje riječi. Dirnuo sam je u srce. Nastavio sam igli svoju ulogu. — Nekako mi se ne sviđa čovjek koji ju doveo ovamo — dodao sam, uzdahnuvši duboko. — Nitko je nije doveo ovamo ... ne računajući taksi- i - odvrati recepcionar. No dobro je razumio na što i :lim. Telefonistica se napola osmjehne.

— Ne misli on na to, Jack — napomene. — Misli na l/crvaciju.

I ja sam to shvatio, Luccille — odgovori Jack. — im tako glup.

Iznenada izvadi ispod stola karticu i metne je pred ie. Registracijsku karticu. U kutu je koso bilo napili no ime »Larry Mitchell«. Sasvim drugačijim su ruko<>m bili upisani podaci: (gospođica) Betty Mavfield, Vest Chatham, New York. U gornjem lijevom kutu, istim rukopisom koji je zapisao Mitchellovo ime, bili su zabiļježeni datum, vrijeme, cijena i broj sobe.

— Vrlo ste ljubazni — rekoh. Dakle, služi se opet livojačkim prezimenom. Dakako, to nije protuzakonito. 19

— Ne, nije protuzakonito, dokle god ne postoji namira da se netko prevari. Biste li htjeli biti u susjednoj sobi? Razrogačio sam oči. Možda su se i malo zasjale. Svoj- j ski sam se trudio da se malo ovlaže.

— Slušajte — prozborili — to je zaista vrlo lijepo| od vas, ali ne smijete tako postupiti. Neću stvarati nikakve teškoće, no nikad ne možete biti sto posto sigurni. Ako učinim nešto nezgodno, izgubit ćete posao.

— Dobro, prihvatit ću taj rizik — odvrati Jack. — Doimate se pošteno. Samo, ne pričajte nikomu ništa. Uzme pero i pruži mi ga. Potpisao sam se i upisao kao svoju adresu: »Šezdeset prva ulica, New York«. — To je blizu Centralnog parka, je li? — zapita on nehajno kad je pogledao što sam napisao.

— Oko tri bloka dalje — odgovorih. — Između Avenije Lexington i Treće avenije.

Kimnuo je. Znao je gdje je to. Prihvatio me kao iskrena čovjeka i posegnuo za ključem.

— Htio bih ovdje ostaviti putnu torbu — rekoh — ■ pojesti nešto i unajmiti auto, ako je to moguće. Hoćete li mi vi odnijeti torbu u sobu? Dabome, bio je voljan učiniti tu uslugu. Povede me, van i pokaže mi rukom kroz mlad gaj prema kućicama. Sve su bile bijele sa zelenim krovom. Imale su ograđenu verandu. Otkrije mi koja je moja. Zahvalio sam mu. — Nego, htio bih spomenuti još nešto — rekoh kad se već htio vratiti unutra. — Možda ona ode kada dozna da sam i ja ovdje.

Jack se osmjehne.

— Naravno. Ne možemo to spriječiti, gospodine Marlowe. Mnogi naši gosti ostaju ovdje samo dan-dva ... osim ljeti. Mi i ne očekujemo da će nam u ovo doba godine biti sve sobe zauzete.

Vrati se unutra.

— Simpatičan je, Jack — čuo sam djevojku kako mu govori — ali to ipak nisi smio učiniti.

Cuo sam i njegov odgovor.

— Mrzak mi je onaj Mitchell, premda je gazdin prijatelj ... 20

4

loba je bila podnošljiva. Postojali su uobičajen tvrdi drvene stolice, stolić, ugrađen ormar, kupaonica s n za kupanje sjedečki i neonskim svjetlima kraj zr-x.nad umivaonika, te kuhinjica s Hadnjakom i bijelektričnim štednjakom sa tri kub'dla. U zidnom or-u iznad sudopera bilo je dovoljno posuđa i pribora i<>. Izvadio sam nekoliko ledenih kockica i ubacio ih u u koju sam već ulio piće iz boce iz putne torbe, i sam sjeo i pijuckao. Ne otvorivši prozore i ne po-ši rebrenice, pažljivo samo osluškivao.

Iz susjedne se sobe nije čulo p'.šta, a onda sam začuo 1 iz zahodskog kotlića. Dakle- praćena je osoba, unui'opivši piće i popušivši cigaretu, zagledao sam se u grijač, smješten na pregradnom zidu između soba. ■ »jao se od dviju dugih mliječnih žarulja u metalnoj

titiji. Činilo se da se od njega ne može očekivati nikakvo <Hnl,o grijanje, no u ormaru je postojao kalorifer za ako grijalica na zidu ne

bi bila dovoljna. Skinuvši alicu kromiranu rešetku, odvrnuo sam obje žarulje. Jdiao ih. Tad sam potražio u putnoj torbi liječnički top i, prislonivši ga uza stražnju stranu grijalice, luo sam. Ako je s druge strane zida slična grijalica, jijelo jest, onda su sobe odvojene samo željeznom i oskudnom izolacijom, pomislio sam.

Jekoliko se minuta nije čulo ništa, a onda sam začuo. Se okreće telefonski brojčanik. Cuo sam vrlo dobro. Molim vas jedan broj iz Esmeralde: 4-1499 — pro-ženski glas. Bio je smiren, suzdržljiv, srednje višfotovo bezizražajan, osim što je zvučao umorno. Prvi kad sam je pratio, čuo sam joj glas. Nastane duga pauza, a onda ona reče: — Molim vas gospodina Larryja Bila. — Opet je uslijedila stanka, ali kraća. — Ov-Etty Mayfield. Zovem iz hotela »Rancho Descansa-Sutjela je trenutak-dva. — Kažem, Betty May

21

field. Molim vas, ne pravite se glupi. Žar hoćete da van govorim slovo po slovo?

Sugovornik joj je prilično dugo nešto govorio. Sin šala je. — Apartman 12c — reče ona nakon nekog vremena. — Vi biste to morali najbolje znati. Vi ste ga rezci virali... A, tako ... Dobro. Bit ću ovdje.

Spustila je slušalicu. Nastala je tišina. Potpuna tišina. Eh, Betty Mayfield, Betty Mayfield, Betty Mayfield — izgovori tad polako i muklo glas u susjednoj sobi. Jadna Betty. Nekoć si bila pristojna djevojka... ne davno. Sjedio sam na podu, okrenut leđima prema zidu. gogo se oprezno, spustih stetoskop na pod i ispružih se kauču. On će uskoro doći, znao sam to. Ona je u svojoj sobi i čeka ga, jer mora. I odsjela je u ovom hotelu samo zato što mora. Zanimalo me što je tjera na poslušnost.)

Vjerojatno je imao gumene potplate, jer nisam ništa dok nije zazvonilo zvonce na susjednim vratima. Osim toga, nije se dovezao autom do kućice. Spustih na pod i opet posluživ stetoskopom.

Ona otvori vrata. Ušao je. Mogao sam zamisliti sr ješak na njegovu licu dok ju je pozdravljao.

— Dobar dan, Betty — rekao je. — Ako se ne vidim, vi se zovete Betty Mayfield. Baš mi se sviđa to ime — Nekoć sam se tako zvala.

— Ona zatvori vrata.. Tiho se nasmijao.

— Mudro je što ste ga promijenili. Ipak, što je s tim cijalima na

prtljazi?

Nije mi se sviđao njegov glas baš kao ni smijeh. je visok i veseo, na rubu podrugljivosti. Stisnuo sam zupnik Nehotice. — Vjerojatno ste baš njih i zapazili najprije -govori ona hladno.

— Ne, mala. Najprije sam zapazio tebe. Zatim mi upalo u oči da se na prstenjaku vidi trag vjenčanog stena, ali prstena više nema. Tek na trećem su mjestu inicijali. — Ne zovite me »malom«, podli ucjenjivaču! — i i sti ona, jedva skrivajući srdžbu.

To ga nije nimalo pokolebalo.

— Ako i jesam ucjenjivač, srce — reče on i opet se namouvjerenom nasmije — nipošto nisam' podao. Začuju se njeni koraci. Vjerojatno se udaljavala od njega. — Hoćete li popiti nešto? Vidim da s. : ■ donijeli bocu. — Mogao bih postati pohotan.

— Bojim se samo jednoga kod vas, gospođine Mitche-ll,, — reče ona hladno. — Vašeg dugog jezika. Previše brbljate i previše ste zaljubljeni u samoga sebe. Da se razumijemo. Meni se sviđa Esmeralda. Bila sam već ovdje i itldvno sam se željela vratiti. Puka je smola što vi živite | »ivdje i što ste bili u vlaku kojim sam doputovala ovamo. | l/.iista mi je sreća okrenula leđa kad ste me prepoznali, kažem vam, posrijedi je samo zla sreća. — A za mene je to dobra sreća, srce — odgovori on bio.

- Možda — reče ona — ako ne budete pretjerali, e, pretjerate li, to bi vam se naposljetku moglo osNastane kratka tišina. Vidio sam ih u mašti kako se oju. Možda mu je smiješak postao donekle nervozan, previše. — Dovoljno je — reče on tiho — da podignem slu-u i pozovem ovdašnje novine. Želiš li da javnost čuje i? Mogu ti pribaviti publicitet.

■ — Došla sam ovamo zato da bih ga se oslobodila ~— ibori ona ogorčeno. On se nasmije.

— Dabome, prava je sreća što je sudac bio već star nilan i što se to dogodilo u jedinoj saveznoj državi u ij .se može izmijeniti porotnička odluka. Dvapat si pro- ■ nila ime. Ako se pričica o tebi objelodani ovdje... nimpljiva je, moram priznati, srce... morat ćeš po promijeniti ime i opet krenuti na put. No to je vječ■ ulovanje prilično zamorno, je li?

Zbog toga i jesam ovdje — reče ona. — Zbog toga |t vi ovdje. Koliko želite? Jasno mi-je da u obzir dolazi gotovina. Zar sam ijednom riječi

spomenuo novac? 22

— Spomenut ćete ga — odbrusi ona. — Nastojte voriti što tiše.

— Sama si u kućici, srce. Obišao sam je prije nej što sam ušao. Sva su vrata zatvorena, prozori takođol spuštene su rebrenice, pod nadstrešnicama nema autom« bila. Mogu provjeriti na recepciji ako si uznemirena. Ov dje imam prijatelje, ., ljude koje bi trebalo da upozna i koji bi ti mogli život učiniti ugodnijim. Znaš, teško f snaći u ovom gradiću kao stranac. Teško se može prodr jeti u njegove krugove. A stajati sa strane i gledati živ u njemu, vraški je dosadno.

— Kako ste se vi probili u ovdašnje krugove?

— Moj je otac velika zvjerka u Torontu. Ne slađer se i ne želi me gledati u svojoj blizini. Pa ipak, otac ' je, premda mi plaća, da budem što dalje od kuće.

Nije ništa odgovorila na to. Udaljili su joj se koraal Iz kuhinjice sam začuo zvukove što su povezani s vafft njem ledenih kockica. Poteče voda, zatim se koraci vra^ — I ja bih htjela malo popiti — progovori ona. Možda sam bila pregruba prema vama. Umorna sam.

— Dabome, umorna si — složi se on mirno. Nastali stanka. — Dakle, nazdravimo onim trenucima kad ne hi deš umorna. Recimo, kako bi bilo da večeras u sedam i pf odemo u »Staklenik«. Doći ću po tebe. To je vrlo zgodi restoran. Može se i zaplesati. Lokal je namijenjen sarfl finim gostima. Ekskluzivan je, ako to još znači uopće ni što. Stol se može dobiti samo preko veze. Ali ja omi' imam prijatelje.

— Je li skupo? — zapita ona.

— Hm, prilično. Nego, sad si me podsjetila na Dok mi ne stigne uobičajeni ček što ga dobivam svalt mjeseca, mogla bi mi dati nekoliko dolara. — On se nf smije. — Čudim se sam sebi. Ipak sam spomenuo nov|

— Nekoliko dolara?

— Pa, bolje bi bilo da mi daš dvjesta.

— Uza se imam samo šezdeset dolara... dok ne vorim račun ili unovčim putničke čekove.

— Možeš to učiniti vrlo brzo, mala. I na recepciji,! — Mogu. Evo vam pedeset dolara. Ne bih vas ht.J| razmaziti, gospodine Mitchelle.

24

— Zovi me Larrvjem. Budi tako dobra. Govori mi ■li«.

— Smijem li? — Glas joj se izmijenio. U njemu se pojavila blaga izazovnost. Lako sam mu mogao na licu

•zamisliti zadovoljan smiješak. Potom sam, budući da se nije čulo ništa, naslutio da ju je uhvatio i privukao k sebi, te da mu je to dopustila. Napokon se oglasi njezin glas, donekle prigušen: — Dosta je, Larry. Sada budi dobar i idi. Bit ću spremna u sedam i pol.

— Da popijem još čašicu na rastanku.

Uskoro se otvore vrata i on reče nešto što nisam razumio. Ustao sam i prišao prozoru te pažljivo pogledao van kroz pukotinu na rebrenici. Među drvećem su se zapalila svjetla. Pod njima sam ga vidio kako ide uza strminu i nestaje.

Vrativši se k pregradnom zidu, neko vrijeme nisam čuo ništa, a zapravo nisam ni znao što očekujem da ću čuti. No, uskoro mi je bilo jasnije.

Začuo sam njezine brze korake amo-tamo, otvaranje ladica, škljocaj brave i udarac poklopca o nešto kad je otvorila kovčeg. Spremala se za odlazak.

Vratio sam duge, mliječne žarulje u grijalicu, namjestio rešetku i spremio stetoskop u putnu torbu. Otkad se »mračilo, zahladnjelo je. Obukao sam kaputić i stajao usred prostorije. Nisam upalio svjetlo. Samo sam stajao i razmišljao.

Mogao bih telefonirati Umnevju, no lako je moguće da bi ona za to vrijeme unajmila taksi, ukrcala se opet u neki vlak ili avion i krenula prema nekom novom odredištu. Kamo god pošla, uvijek će je na kolodvoru ili aerodromu dočekati neki privatni detektiv, ako je to važno utjecajnim ljudima u Washingtonu. Uvijek će se pojaviti neki Larry Mitchell ili novinar dobra pamćenja. Uvijek će se moći zapaziti neka neobična sitna pojedinost i upast će nekome u oči. Nitko ne može pobjeći od samog sebe. Dobio sam zadatak da obavim bijedan, podao poslić za ljude koji mi se ne sviđaju, ali takvo je zanimanje koje sam izabrao. Oni plaćaju račune, a ja kopam po prljavfilmama, Samo, ovaj put ne mogu ostati ravnodušan. Ona

25

se ne doimlje kao djevojeura niti kao varalica. Doduše, to znači samo da može biti i jedno i drugo, kudikamo uspješnije nego da je odaje izgled.

Otvorio sam vrata, prišao susjednima i pritisnuo zvonce. Unutra se

nije ništa micalo. Nisu se čuli koraci. Tad zvecne lanac i vrata se otvore dva-tri centimetra. — Tko je? — začuje se glas iza njih.

— Možete li mi pozajmiti šalicu šećera?

— Nemam šećera.

— A da li bih mogao dobiti dvjesta dolara dok mi ne stigne ček?

Odgovori mi šutnjom. Tad se vrata otvore koliko im je dopuštao lanac i izviri lice.

— Tko ste vi?

— Ja sam vam najbliži susjed. Baš sam zadrijemao kad su me probudili glasovi. Govorile su se neke riječi. Postao sam znatiželjan.

— Idite nekamo drugdje i dajte maha svojoj znatiželji. — Mogao bih, gospođo King... oprostite, gospođice Mavfield ... ali ne vjerujem da bi vam se to svidjelo. Nije se pomaknula niti je makar za tren odvojila pogled od mog lica.

Istresao sam cigaretu iz kutije i pokušao palcem podići poklopac upaljača i zavrtjeti kotačić. Nije to baš lako učiniti samo jednom rukom, mogu vam reći. Napokon sam uspio, zapalio sam cigaretu, zijevnuo i ispuhnuo dim kroz nos.

— Imate li još kakvih iznenađenja za mene? — upita ona.

— Iskreno govoreći, trebalo bi da telefoniram jednom čovjeku u Los Angelesu, koji me i poslao ovamo, i da ga obavijestim o novostima. No, ako bi me netko li26

jepo zamolio, mogao bih odustati od takve namjere. — Bože moj — izusti ona naglo — za jedno popodne dvojica. Zar je moguća takva sreća?

— Ne znam — rekoh. — Ne znam ništa. Čini mi se da me netko povukao za nos, ali nisam siguran.

— Pričekajte malo, — Ona mi zatvori pred nosom vrata. No nisam morao dugo čekati. Otkvačila je lanac i širom otvorila vrata. Ušao sam polako, a ona je odmah ustuknula preda mnom. — Koliko ste čuli? — zapita me. — I zatvorite vrata, molim vas.

Zatvorio sam ih ramenom i naslonio se na njih. — Čuo sam dio prilično ružnog razgovora. Zidovi su ovdje tanki kao papir.

— Jeste li vi televizijski novinar? Radite li za javnost? — Naprotiv, bavim se poslom koji bi se mogao nazvati igrom skrivača. Zovem se Philip Marlowe. Već smo se vidjeli.

— Vidjeli smo se? — Ona se oprezno udalji od mene i prođe mimo

otvorenog kovčega. Nasloni se na naslon stolice. — Gdje?

— Na losanđeleskom kolodvoru. Ondje smo oboje čekali do polaska vlaka. Zanimali ste me. Zanimalo me što se zbiva između vas i Mitchella.. . tako se zove, je li? Nisam čuo ništa i vidio sam malo, jer sam ostao izvan restorana.

— Dobro, što vas je toliko zanimalo?

— Rekao sam vam samo jedan dio. Na primjer, zainteresirala me i promjena koju sam zapazio na vama pošto ste razgovarali s njim. Gledao sam kako se namjerno nastojite izmijeniti. Pretvorili ste se u suvremenu drsku namigušu. Zašto?

— A kakva sam bila prije?

— Tiha. pristojna, lijepo odgojena djevojka.

— To sam samo glumila. Ono drugo je moja prava ličnost. A s njom se slaže još nešto. — Ona izvadi iz džepa mali pištolj.

Mirno sam ga pogledao.

— Ah, oružje — promrmljah. — Ne pokušavajte me preplašiti oružjem. Odavno sam se navikao na njega. Nekoć sam, kao klinac, imao star derindžer. s jednim met

kom, onakav kakvim su se služili kockari na riječnim brodovima. Poslije sam uznapredovao, pa sam imao laku sportsku pušku, zatim pušku pogodnu za streljaštvo i tako dalje. Jednom sam pogodio bivola na devetsto metara udaljenosti. Ako ne želite, mogu vam reći da na devetsto metara takav cilj pije veće pošanske marke. — Vrlo zanimljiva karijera — promrmlja ona.

— Oružje ne može ništa srediti — rekoh. — Ono je samo uvod u ružan drugi čin.

Ona se blijedo nasmiješi i premjesti pištolj u lijevu ruku. Desnom uhvati ovratnik bluze i naglo je razdere do struka.

— Sad ću — reče. — bez ikakve žurbe, okrenuti pištolj ovako — vratit ću pištolj u desnu ruku, no ovaj ga put uhvati za cijev — udariti sefeg drškom po jagodičnoj kosti. Nastat će lijepa modrica.

— A nakon toga ćete uperiti pištolj, otkočiti ga i povući okidač. Trebat će vam upravo toliko vremena da ću stići pročitati uvodni članak na sportskoj stranici današnjih novina.

— Ne biste uspeli stići i do vrata.

Prekrižio sam noge sjedeći na stolici, nagnuo se natrag, uzeo sa stola staklenu pepeljaru i stavio je na koljeno, dok mi je cigareta bila

između kažiprsta i srednjaka. — Ne bih ni krenuo prer*ia vratima. Sjedio bih ovako, sasvim udobno i opušteno.

— Samo što biste bili trrtvi — napomene ona. — Vješt sam strijelac, a udaljenog ne iznosi devesto metara. — Tad biste pokušali podvaliti policiji pričicu o tome kako sam vas n^P30 i kak0 ste se morali braniti. Ona ubaci pištolj u kovceg [nasmije se. Nekako se laj smijeh doimao iskreno.

— Oprostite — reče mi. ~— zaista je malo pretjerana predodžba kako sjedite ovdj«e prekriženih nogu i probušene glave, a ja tvrdim da sasr^ vas ustrijelila braneći svoju čast.

Spusti se na stolicu i, nagnuVši se naprijed, nalakti se na koljena. Lice J°J Je> napeto i iscrpljeno, bilo uokvireno bujnom tamnocrvenom kosom tako da se činilo manjim nego što je doista bilo.

2S

— Dobro, što ćete poduzeti, gospodine Marlowe? Bolje rečeno, što bi trebalo da učinim kako ne biste poduzeli baš ništa?

— Tko je Eleanor King? Sto je bila u Washingtonu? Zašto je promijenila ime i skinula inicijale s prtljage?. Eto, takve biste mi sitnice mogli objasniti. No vjerojatno nećete.

— Ah, ne znam. -Nosač mi je skinuo inicijale s prtljage. Kazala sam mu da imam iza sebe vrlo nesretan brak, da sam se razvela i stoga imam pravo uzeti opet djevojačko prezime. Dakle, sad sam Elizabeth ili Betty Mavfield. Sve bi to moglo biti istina, je li?

— Moglo bi. No niste mi još objasnili Mitchellovu ' ulogu. Ona se nagne natrag i opusti. Pažljivo me promatrala. — Jednostavno sam ga uzela na putovanju. Bio je u istom vlaku.

Kimnuh.

— No, dovezao se ovamo svojim automobilom. Rezervirao je sobu za vas. Ovdje ga osoblje baš ne voli, ali sudeći prema svemu, u prijateljskim je odnosima s nekom vrlo utjecajnom osobom.

— Katkad se poznanstva u vlaku ili na brodu razvijaju vrlo brzo — reče ona.

— Da, čini mi se. Čak je uspio od vas pozajmiti pare. Vrlo brzo mu je to pošlo za rukom. A stekao sam dojam ' da vam nije baš osobito stalo do njega.

— Hm. mislite tako? Ja zapravo ludujem za njim. — Ona okrene

šaku i zagleda se u dlan. — Tko vas je unajmio, gospodine Marlowe, i zbog čega?

— Jedan losanđeleski odvjetnik koji izvršava upute što ih je dobio s Istoka, Treba da vas pratim i utvrdim gdje ste odsjeli. To sam i učinio. Ali, sad namjeravate krenuti dalje Dakle, morat ću opet poći za vama. — Samo, ovaj put ću znati da ste mi za petama — istakne ona lukavo. — Posao će vam biti mnogo teži nego prije Vjerojatno ste nekakav privatni detektiv. Potvrdih joj to. Ugasio sam cigaretu još prije pola minute. Vrativši pepeljaru na stol, digoh se.

— Da, meni će posao biti teži, ali ima mnogo drugih koji se mogu prihvatiti takva zadatka, gospođice May-field. — A, uvjeren sam da ih ima. Svi su vrlo ljubazni i slatki.

— Policija vas ne traži, to je nesumnjivo. Kad bi vas tražili, lako bi vas uhvatili. Znalo se da putujete vlakom. Dobio sam čak vašu sliku i opis. No Mitchell vas može natjerati da učinite što god hoće. On ne želi samo novac. Učini mi se da je malo pocrvenjela, no svjetlo joj nije izravno obasjavalo lice.

— Možda imate pravo — reče mi. — No možda mi je svejedno.

— Nije vam svejedno.

Ona iznenada ustane i približi mi se.

— U svom poslu ne zarađujete baš velike pare, nije li tako? — Kimnuo sam. Sad smo bili vrlo blizu jedno drugom — Koliko bi vam, dakle, trebalo platiti da odete odavde i zaboravite da ste me vidjeli? — zapita me tada. — Otići ću besplatno. A u pogledu ostaloga moram izvijestiti nalogodavca.

— Koliko? — Izrekla je to kao da misli sasvim ozbiljno. — Mogu vam dati sasvim pristojnu nagradu. Ako se ne varam, to se tako zove. Riječ je mnogo ljepša nego ucjena. ■— Nagrada i ucjena nisu isto.

— Često mogu značiti isto, vjerujte mi, čak i kod nekih odvjetnika i liječnika. Ja to dobro znam.

— Sudbina vam dosad nije bila naklonjena, ha? — Nipošto se ne smije govoriti tako. Ja sam naj sretnija žena na svijetu. Živa sam.

— Ne zaboravite da sam ja na suprotnoj strani. Ne pričajte mi ništa što bi vam moglo naštetiti.

— Gle, privatni detektiv koji ima nekakvih obzira! Ma, pričajte to nekome drugome, a ne meni. Za mene su to obične bajke. Hajde, idite i obavite taj svoj telefonski razgovor koji vas toliko muči. Ja vas

ne sprečavam. Krene prema vratima, ali uhvatio sam je za ruku i okrenuo. Poderana joj bluza nije previše razgolićila tijelo, vidjeli su se samo koža i dio grudnjaka. Na plaži se vidi kudikamo više, ali ne kroz poderanu bluzu.

I

I Vjerojatno sam se zagledao u nju suviše znatiželjno

1 pohotno, jer je najednom zgrčila prste i pokušala me ogrepsti.

— Nisam ja nikakva uspaljena kuja — promrsi kroz utisnute zube. — Skinite svoje šape s mene!

Uhvativši joj i drugu ruku, počeo sam je privlačiti It sebi. Pokušala me udariti koljenom u prepone, ali bila je već preblizu. Tad je omlohavila, nagnula glavu natrag , 1 zažmirila. Napola je otvorila usta. Najednom mi više nije bilo hladno.

Nakon nekog vremena reče mi, uzdahnuvši, da se moodjenuti za večeru.

— Aha — promrmljao sam.

Poslije još jedne stanke reče mi kako joj, već odavno je nijedan muškarac otkopčao grudnjak. Polako smo okrenuli prema postelji. Bila je prekrivena ružičastoirebrnastim pokrivačem. Čudno, u takvim se

trenucima ;apaze neke sitne pojedinosti.

Oči su joj bile otvorene i ispitivačke. Promatrao sam o nj oko po oko, jer sam joj bio preblizu da bi ih mogao ;ledati istodobno.

— Dušo — reče mi nježno — vrlo si sladak, ali ne-am vremena.

Zatvorio sam joj usta poljupcem. Učinilo mi se da je netko izvana gurnuo ključ u bravu, ali nisam se osvrtao na to. Skljocne brava, vrata se otvore i u sobu uđe Larry Mitchell.

Razdvojili smo se. Kad sam se okrenuo, opazio sam a me mrko gleda. Usporedivši ga sa svojom visinom, aključio sam da je visok metar i osamdeset dva centime-;ra. Bio je mišićav i žilav.

— Odlučio sam ipak provjeriti na recepciji — pro-;ovori on, gotovo rastreseno. — Soba 12b iznajmljena je anas popodne, ubrzo pošto si ti odsjela ovdje. Ta je okol-ost probudila u meni znatiželju, jer trenutno ima mnogo iraznih soba. Stoga sam posudio drugi ključ. Tko je ovaj ;upan, mala?

— Već ti je rekla da je ne zoveš »malom«, sjećaš li se? * Ako sam ga i pecnuo, to ničim nije pokazao. 31

— On je privatni detektiv. Zove se Marlowe — objasni ona. — Netko ga je unajmio da me prati.

— Zar ti mora biti baš tako blizu dok te prati? Čini mi se da sam upao u vrlo nezgodnom trenutku i omeo lijepo prijateljstvo.

Ona mi se istrgne iz zagrljaja i zgrabi pištolj iz kovčega. — Razgovarali smo o novcu — reče mu.

— To je velika greška — odvrti Mitchell. Lice mu se zarumenjelo i sjale su mu oči. — Pogotovu u takvu položaju. Neće ti biti potreban pištolj, srce.

Pokuša me pogoditi desnim direktnom, vrlo brzim i snažnim. Izbjegao sam ga tako što sam hitro i lukavo koraknuo prema njemu. No, desnica mu nije bila glavno oružje. Bio je ljevak. Trebalo je da to zapazim još na losanđeleskom kolodvoru. Uvježbanom oku ne smije izbjeci ni jedna pojedinost. Promašio sam ga desnim aperkatom, ali on mene nije lijevim.

Glava mi se trznula natrag kao da će odletjeti. Izgubio sam ravnotežu i omogućio mu da skoči u stranu i otme joj pištolj, koji mu se za tren oka nađe u lijevoj šaci. — Samo polako — reče mi. — Mogao bih te nekažnjeno izbušiti. Vjeruj mi, lako bih se izvukao.

— Dobro — progundao sam. — Za pedeset dolara na dan nisam voljan gutati metke. To stoji sedamdeset i pet dolara.

— Okreni se, molim te lijepo. Htio bih pogledati što imaš u novčaniku.

Navalio sam na njega, ne obaziruće se na pištolj. Samo bi u panici mogao zapucati, a ovdje, gdje je na svom terenu, nema nikakvih razloga za paniku. No, ona možda nije tako smirena, pomislio sam. Mutno sam je vidio krajičkom oka kako poseže za bocom viskija na stolu. Udario sam Mitchella postrance po vratu. Naglo je zinuo, Uzvratio mi je udarcem, ali to nije bilo važno. Ja sam ga pogodio bolje. Samo. kakva mi korist od toga kad me u istom trenutku tresnulo nešto po potiljku kao da me mazga zahvatila nogom? Odletio sam preko mračnog mora i eksplodirao u plamenu.

32

Činilo mi se da mi je soba premala za glavu. Osim toga, koliko god mi daleko bila sljepoočica od sljepoočice, potmulo se bubnjanje nezaustavljivo širilo od jedne do druge. Dabome u današnje doba udaljenosti ne znače ništa

Imao sam dojam da mi niz leđa teče ledena voda. Gledajući pred sobom pokrivač, shvatio sam da ležim potrbuške na postelji. Polako sam se okrenuo na leđa i sjeo. U tom trenu nešto lupne. Opazih da je na pod pao svezan ručnik, pun ledenih kockica što su se topile. Netko komu sam vrlo drag stavio mi je taj led na potiljak. A netko komu nisam tako drag mlatnuo me po glavi. Možda je riječ o istoj osobi. Ljudi su ćudljivi.

Digavši se, naglo sam spustio ruku na bok. Novčanik mi je još bio u lijevom stražnjem džepu, ali sam otkrio da zaklopac nije zakopčan. Pregledao sam novčanik. Ništa mi nije nestalo. Poslužio je samo kao izvor obavještenja ali više nije ni bilo nikakvih tajni. Ugledavši svoj kovčeg, shvatio sam da sam opet u svojoj sobi.

Posegnuh za zrcalom i pogledah se u njemu. Lice mi se činilo poznatim.

Budući da mi je neprestano zujalo u ušima, napokon sam prišao vratima i otvorio ih. Zujanje se sad čulo još jasnije. Preda mnom je stajao neki debeljko i naslanjao se na zid. Nosio je naočale a ispod tamnosivog pustenog šešira virile su mu velike uši. Zadigao je ovratnik kaputa. Ruke su mu bile u džepovima. Kosa na zaliscima bila mu je prosijeda. U naočalama mu se odražavalo svjetlo što je dopiralo kroz otvorena vrata iza mene. U ustima je imao malu lulu, onakvu kakvu puše buldozi na šaljivim slikama. Premda mi se još nije razbistrilo u glavi, nešto mi je smetalo na njemu.

— Lijepa večer — primijeti on.

— Trebate nešto?

— Tražim jednog čovjeka. Vi niste taj.

— Sam sam ovdje.

3 TRAG 23S

33

— Dobro — reče on. — Hvala.

Okrene mi leđa i nagne se preko ograde na verandi. Pošao sam po verandi tamo odakle se čulo zujanje. Vrata sobe 12c bila su širom otvorena i gorjela su svjetla. Shvatio sam da zujanje potječe ad usisavača kojim je neka žena u zelenoj radnoj haljini čistila sobu. Ušao sam i osvrnuo se oko sebe. Žena isključi usisa-vač i zagleda se u mene.

— Trebate nešto? — zapita me.

— Gdje je gospođica Mavfield? — Ona strese glavom. — Gospođica koja je odsjela ovdje — objasnih.

v.— A> ona- otišla 3e- Prije pola sata. — Ponovno uključi usisavač. — Radije se raspitajte na recepciji — dovikne mi kroz buku. — Ovamo dolazi novi gost.

Posegnuvši rukom iza sebe, zatvorih vrata. Potom sam prišao utičnici i iz nje izvukao utikač usisavača. Žena u zelenoj haljini pogleda me ljutito. Kad sam joj pružio dolar, već se manje ljutila.

— Htio bih samo telefonirati — rekoh joj.

— Zar nemate telefon u svojoj sobi?

— Prestanite razmišljati. To vam se isplati za jedan dolar.

Prišavši telefonu, podigao sam slušalicu.

— Ovdje recepcija — javi mi se ženski glas. — Izvolite? — Ovdje Marlowe. Vrlo sam nesretan.

— Molim? ... A, da, to ste vi, gospodine Marlovve. Možemo li vam pomoći?

— Otišla je. Nisam uspio ni porazgovarati s njom. — O, vrlo mi je žao, gospodine Marlowe — reče ona suosjećajno. — Da, otišla je. Nismo mogli...

— Je li kazala kamo ide?

— Samo je platila i otišla. Sasvim iznenada. Nije ostavila nikakvu adresu.

— Je li otišla s Mitchellom?

— Zao mi je, nisam nikoga vidjela s njom.

— Zacijelo ste nešto zapazili. Kako je otišla?

— Odvezla se taksijem. Zaista ne mogu ...

— Dobro, hvala vam. — Vratio sam se u svoju sobu. Unutra je onaj debeljko udobno sjedio na stolici, prekriživši noge.

34

— Baš je lijepo od vas što se navratili k meni — *oh mu. — Mogu li vam učiniti neku posebnu uslugu? — Mogli biste mi reći gdje je Larry Mitchell.

— Larry Mitchell? — Pažljivo sam razmislio. — Zar l»u ja poznam?

On otvori novčanik i iz njega izvadi posjetnicu. Tromo ustane i pruži mi je. »Goble i Green, privatni detek-1 ivi,

310 Prudence Building, Kansas City, Missouri.« — Zacijelo vam je posao zanimljiv, gospodine Goble. — Ne zbijajte šalu na moj račun.

Lako se razbjesnim. — Divno. Da vidimo# kakvi ste iad se razbjesnite. Sto radite tada? Grickate brčice?

— Nemam brčice, budalo!

— Mogli biste pustiti da vam izrastu. Ja imam vremena, mogu pričekati.

On ponovo ustane, ali ovaj put mnogo brže. Iznenada mu se u šaci stvori revolver.

— Jeste li ikada dobili drškom po glavi, budalo? — progundā.

— Isparite odavde! Dosadni ste mi. Tupoglavci mi uvijek idu na živce.

Ruka mu je podrhtavala i lice mu se zajapurilo. Tad spremi revolver u korice pod pazuhom i odgega se prema vratima.

— Nas dvojica nismo još završili — zareži preko ramena. Šutio sam. Na to se nije isplatilo ništa odgovoriti. Nakon nekog vremena otišao sam na recepciju. — Dakle, nije upalilo — rekoh. —■ Jeste li možda ipak opazili koji ju je taksist odvezao?

— Joe Harms — odmah odgovori djevojka. — Možda ga nađete na stajalištu u glavnoj ulici. Ili biste mogli

35

pozvati centralu. On je simpatičan momak. Nekoć mi je udvarao.

— I naišao na košaricu tako da je zabezeknuto zi-nuo — naruga se recepcionar.

— Ah, ne znam je li bilo baš tako. Ako se ne varam, nisi bio prisutan.

— Da — uzdahne on. — Čovjek radi dvadeset sati na dan kako bi skucao pare za vlastiti stan, a kad ih napokon prikupi, onda otkrije da mu petnaestak svakavih tipova ljubi djevojku.

— A, ovu ne ljubi — umiješao sam se. — On vas samo zadirkuje. Lice joj se ozari kad god vas pogleda. Dok sam izlazio, smiješili Su se jedno drugome. Kao i većina gradića, Esmeralda ima jednu glavnu ulicu. No za razliku od većine malih kalif orni jskih gradova; u njoj nema lažnih pročelja, nakaradnih oglasnih ploča, restorana u koje se može ući automobilom ni bi-ljarnica. Trgovine su u glavnoj ulici ili stare i skučene, ali ne i neukusne, ili vrlo suvremene, s velikim izlozima i šarenim neonskim svjetlima. Nisu svi u Esmeraldi imućni, nisu svi sretni, ne voze se svi cadillacom ili jaguarom, ali je nesumnjivo natprosječno mnogo onih koji žive bez ikakvih novčanih teškoća. Upalo mi je još nešto u oči. Ako je nešto staro u Esmeraldi,

onda je to ujedno čisto i zanimljivo. A u drugim je gradićima sve staro samo otrcano, bez draži.

Parkirao sam auto nedaleko od stajališta taksija. Ondje je bio samo jedan taksi. Žučkast. Za upravljačem je sjedio sijed čovjek i čitao novine. Prišao sam mu.

— Vi ste Joe Harms? — upitah ga. Stresao je glavom. — Vratit će se ubrzo — odgovori mi. — Treba li vam taksi?

— Ne, hvala.

Udaljivši se od njega, zavirio sam u izlog trgovine. Vidio sam unutra kockastu žučkastu sportsku košulju koja me podsjeti na Larrvja Mitchella. Trgovina je pripadala jednom bivšem slavnom sportašu.

Zazvoni telefon na stajalištu, onaj taksist iziđe iz auta i priđe mu. Razgovaravši kratko, objesi slušalicu, sjedne u taksi i odveze se. Ulica je trenutno bila potpuno pusta. Tad mimo mene prođu dva automobila, zatim se približe naočit, lijepo odjeven tamnopus momak i njegova dotjerana djevojka. Polako su šetali i, pogledavajući izloge, čavrljali.

Uto se pojavi izai ugla opet jedan žučkasti taksi, s natpisom ovdašnjeg taksističkog poduzeća na vratima, i skrene na stajalište, obilježeno crvenim crtama. Iz njega iziđe krupan momak, snažan poput boksača, s debelim naočalima, i provjeri na telefonu ima li kakvih poruka, zatim se vrati u taksi i uzme časopis, zataknut iza retrovizora.

Polako sam mu prišao. Na sebi je imao samo košulju i zavrnuo je rukave iznad lakata, premda nije bila baš pasja vrućina.

— Da, ja sam Joe Harms — reče mi i zapali cigaretu. — Lucille iz hotela »Rancho Descansado« misli da biste mi mogli otkriti jedan sitan podatak. — Naslonivši se na taksi, osmjehnuo sam se široko i srdačno. Rezultat je bio isti kao da sam opalio nogom o rub pločnika. — O čemu?

— Večeras ste vozili jednu mušteriju koja je odsjela u jednoj od njihovih kućica. Na broju 12c. Riječ je prilično zgodnoj djevojci crvenkaste kose i skladna tijela. Zove se Betty Mavfield, ali vam se, po svoj prilici, nije predstavila. — Uglavnom mi kažu samo kamo da ih odvezem. Čudno, je li? — On ispuhne dim prema vjetrobranu. Gledao je kako se raspršuje i širi taksijem. — U čemu je problem?

— Ona mi je djevojka. Ostavila me. Malo smo se posvadili. Ja sam

svemu kriv. Htio bih joj se ispričati. — Valjda ta djevojka ima negdje i dom?

— Daleko odavde.

On otrese malim prstom pepo sa cigarete, ne izvadiвши je iz usta.

— Možda je baš htjela da se to tako završi. Možda ne želi da doznate kamo je otišla. Možda zapravo imate sreću. U ovom bi vas gradu mogli uhapsiti zato što ste odsjeli u hotelu sa ženom s kojom niste u braku. Doduše, moralo bi se dogoditi nešto vrlo sramotno da se uplete ^iicija.

36

37

— Možda sam lažljivac — rekoh i iz novčanika iz-vadih posjetnicu. Pročitao ju je i vratio mi je.

— Tako je već bolje — promrmlja. — No pravila našeg poduzeća ne dopuštaju otkrivanje takvih podataka. — Bi li vas zanimalo pet dolara? Ili ni njih ne dopuštaju pravila?

— Poduzeće pripada momu staromu. Grdno bi se razljutio ako bi doznao da sam nešto izbrbljao. To ne znači da ne volim novac.

Zazvoni telefon. On se odmah izvuče iz taksija i u tri duga koraka nađe se kraj aparata. Nepomično sam stajao i grickao usnicu. Završivši razgovor, hitro se vrati, uvuče u auto i smjesti za upravljač.

— Moram ići — reče mi. — Žao mi je. Kasnim, pa mi se vraški žuri. Upravo sam se vratio iz Del Mara. Losanđeleski vlak koji kreće u sedam i četrdeset sedam zaustavlja se ondje ako ga obavijeste da ima putnika. Većina ljudi putuje odavde preko Del Mara.

Upali motor i nagne sa van kroz prozor kako bi bacio cigaretu na ulicu.

— Hvala — rekoh mu,

— Na čemu? — Povuče se autom natraške i odjuri. Pogledah ponovno na sat. Vrijeme i udaljenost su se slagali. Do Del Mara ima dvadesetak kilometara. Potreban je gotovo cio sat da bi se mušterija odvezla do Del Mara, iskrcala ondje na željezničkoj stanici i potom se taksij vratio. Dakle, kazao mi je podatak na svoj način. Ne bi mi počeo pričati o tomu ako to ne bi nešto značilo. Gledao sam za njim dok nije nestao s vidika, a onda sam prešao preko ulice i ušao u telefonsku govornicu. Ostavio sam vrata otvorena i ubacio novčić.

— Htio bih razgovarati sa Clvdeom Umnevjem iz Los Angelesa. Na

njegov račun, molim vas — rekoš telefonistici. Potom sam joj dao broj. — Ja sam Mariowe i zovem iz javne govornice, broj 4-2673, u Esmeraldi.

Za tili je tren uspostavio vezu.

~ Marlowe? — javi se on odrješito. — Vać je i vrijeme da telefonirate. Dakle, da čujem.

— Ja sam u San Diegu. Izgubio sam je. Smugnula ' je dok sam drijemao.

Od početka sam slutio da sam izabrao velikog "njiika — reće on neljubazno.

Nije sve tako crno kao što se čini, gospodine Dm-l tgađam kamo je otišla.

Nagađanja ne cijenim baš previše. Kad nekog i min, onda od njega očekujem da mi da ono što sam |rti< lo. O kakvim je nagađanjima riječ?

Možete li mi ukratko natuknuti što je zapravo po-|mli? Prihvatio sam posao lakomisleno, u žurbi, jer sam o uhvatiti vlak. Vaša me tajnica očarala izgledom, ali ilala vrlo malo pravih podataka.

Smatram da vam je gospođica Vermilyea otkrila i treba da znate — progundā on. — Ja izvršavam jedne ugledne vašingtonske odvjetničke kancela-jihov klijent zasad želi ostati anonimā. Vaš je zadamo da pratite tu osobu do nekog mjesta gdje će ;laviti, a kao mjesto zaustavljanja ne smatram nuž-kiosk za prodaju vrućih kobasica. Mislim na hotel, |ti>benu kuću ili možda dom nekog njena znanca. To je Je li vam sad objašnjenje dovoljno jednostavno? - Ja ne tražim jednostavnost,

gospodine Umney, i obrazloženje. Tko je ta djevojka, odakle potječe, što i<ivodno učinila da ju je potrebno pratiti? ■- Tko ste vi, do vraga, da odlučujete o tome što je cbno a što nije? — izdere se on. — Pronađite je i ja-mi telefonom njezinu adresu. Želite li dobiti pare, jvite to što priie. Dajem vam vremena do deset sati fra prije podne. Ako dotad ne uspijete, obratit ću se ne-|U drugomu. !— Dobro.

?^— Gdje ste sada i koji je vaš telefonski broj? ;,!— Lutam gradom. Dobio sam po glavi bocom viskija : f — O, baš mi je žao — reće on zajedljivo. — Vjero-| itno ste prije toga ispraznili bocu.

— Ah, moglo je to završiti i gore, gospodine Umney. Mogli ste vi dobiti po glavi. Javit ću vam se sutra u de-sati. Ne bojte se da će

djevojka nestati. Prate je još Djica. Jedan je odavde, zove se Mitchell, a drugi je si Goble, privatni detektiv iz Kansas Cityja. Nosi re-|Jver. Laku noć, gospodine Umney.

39

38

Sve sam to zapazio pri svjetlu male džepne svjetiljke u obliku olovke: Uperivši njezine zrake prema držaču prometne dozvole, pročitao sam: »Clark Brandon, hotel 'Časa del Poniente', Esmeralda, Kalifornija«.

8

Predvorje je bilo na balkonu s kojeg su se vidjeli bar i blagovaonica, smješteni na različitim razinama. Do bara je vodilo krivudavo stepenište, prekriveno sagom. Na gornjem su katu bili samo garderobijerka i neki postariji čovjek u telefonskoj govornici, čiji je izražaj lica adavao da s njim nema šale.

Spustivši se u bar, zavukao sam se u kut odakle sara dobro vidio plesni podij. Na jednoj je strani građevine postojalo samo golemo staklo. Vjerojatno su zbog njega i prozvali lokal »Staklenikom«. Kroz to se staklo sad vidjela jedino magla, no za vedrih noći, kad je mjesec nisko nad vodom, pogled je čaroban, nema sumnje. Svirao je meksički trio. Onakvu glazbu kafcvu uvijek sviraju Meksikanci. Sto god zasvirali, ona zvuči jednako. Neprestano pjevaju istu. pjesmu, o divnoj curi koju nikako ne mogu uvjeriti u svoju ljubav.

Na plesnom se podiju trudilo pet-šest parova, ple~ šući živahno poput reumatičnih noćnih čuvara. Većina ih je plesala obraz uz obraz, ako se njihovo kretanje može uopće nazvati plesom. Muškarci su imali na sebi bijele smokinge, a žene su se isticale sjajnim očima, rumenim usnama i mišićima što su ih stekle na tenisu ili golfu. Jedan pai nije plesao obraz uz obraz. Momak je bio suviše nakresan da bi mogao pratiti ritam, a djevojka je mislila samo na to kako da izbjegne njegovo gaženje po cipelama. Da zaista su bile suviše bojazni da će mi ne-j stati gospođica Bettv Mavfield Bila je preda mnom, s Mij tchellom.. ali nipošto sretna IV'Licheri se kesio, lice mu jej bilo crveno i sjajno, a oči su mu se staklenasto sjale. Betty i je naginjala Glavu natrag koliko god je mogla da ne slomi

i, Vrlo se jasno vidjelo da joj je već dovoljno Larrvja fi'holla.

Priđe mi konobar, Meksikanac, u kratkom zelenom < »ulicu i bijelim

hlačama sa zelenom prugom sa strane, mm naručio piće i upitao ga bih li mogao dobiti obii sendvič.

— Svakako — odvrato je, široko se nasmiješio i ne■'(MO.

Glazba utihne i začuje se mlak pljesak. Duboko dirMeksikanci odmah zasviraju novu melodiju. Među [ovima kružio je tamnokosi natkonobar i smješkao se

0 i desno. Tad sjedne nasuprot krupnom, naočitom ku koji se doimao kao Irac i kojem su kosu proša-;ijede vlasi. Nije ih bilo ni previše, ni premalo. Ci

: ■ >' da je sam. Imao je na sebi tamno večernje odijelo buHć u zapučku. Doimao se ljubazno dok mu se ne naiia žulj. Tko mu se suprotstavi, treba da bude sna-brz i u dobroj formi, zaključio sam. Natkonobar se nagne naprijed i reče nešto, te su obo

1 »ogledali prema Mitchellu i Betty Mayfield. Činilo jtt.i je natkonobar zabrinut, a prosijedi se tip ponašao dušno. Natkonobar se digne i ode. Prosijedi izvadi »icf.u i u istom mu trenu jedan konobar ponudi upada je cijelu večer čekao baš tu priliku. Prcsijedi | i .1 hvali ne digavši pogled.

M.igne mi piće. Zgrabio sam čašu i odmah je ispraz<:iazba napokon utihne. Parovi se razdvoje i krenu i^i.i svojim stolovima. Larry Mitchell je još držao Be-l još se kesio. Tad je počne privlačiti k sebi. Šakom It'buhvati potiljak. Pokušala ga se osloboditi, no on je | * ružnije privuče i spusti svoje zajapureno lice na nje-K<4iko god se odupirala, bio je prejak za nju. Napoju je udarila nogom. Razljutivši se, on digne glavu. Pusti me, pijana budalo! — izusti ona zadihano, I razgovijetno.

se namrgodi, čvrsto joj uhvati ruke i polako je k sebi tako da mu je bila priljubljena uz tijelo. Igosti gledali taj prizor, no nitko se nije umiješao. 1 Što je, mala, više ti se ne sviđam? — zapita on pam vidio što mu je učinila koljenom, ali sam mo-lutiti. Zaboljelo ga je. Odgurnuo ju je, a lice mu

Odvezli su se u hotel »Cassa del Poniente«. Brandžo je ostavio auto pred garažom.

Htio sam još samo jedno provjeriti. Parkiravši aut| kraj zgrade, otišao sam kroz predvorje do kućnih telefon skih govornica.

— Molim vas gospođicu Mavfield — rekoh u slii šalicu. — Betty Mavfield.

— Samo trenutak, molim vas — odvrati mi telefj ništica. Nastane kratka stanka. — Da, upravo je adsje| ovdje. Pozvat ću joj sobu. — Slijedila je nova stanki mnogo duža. — Žao mi je, u sobi gospođice Mavfield tko se ne javlja.

Zahvalio sam joj i spustio slušalicu. Pobjegao sam govornice, bojeći se da bi se u predvorju mogli pojaviti Betty i Brandon.

Vrativši se u unajmljeni auto, zaputio sam se klanac, ispunjen maglom, prema hotelu »Rancho Desca sado«. Kućica u kojoj je postojala recepcija bila je ključana i prazna. Mutno svjetlo pred vratima osvjetljid valo je zvonce kojim su noću gosti mogli pozvati osoblj] Produžio sam prema kućici 12c, smjestio auto pod nadstrešnicu i, zijevajući, ušao u svoju sobu. Bilo je hladra i vlažno. Netko mi je u međuvremenu promijenio postjij ljinu. L Svukao sam se> spustio glavu na jastuk i zaspao. Probudi me kucanje. Vrlo tiho, ali i ustrajno. Naslij tio sam da ono traje već dugo i da mi je tek postepen) prodrlo u san. Okrenuvši se na leđa, osluhnuo sam. Netl mi pokuša otvoriti vrata, zatim počne opet kucati. Pogl| dah na ručni sat. Fosforescentne mi kazaljke odaju da već tri u noći. Digavši se. priđoh putnoj torbi i posegin, u nju po revolver. Tad priđoh vratima i odškrinuh ih.

Vani je stajao taman lik u hlačama. I u nekakvoj bjptrovci. Na glavi je bila tamna marama. Očito je bila uka žena.

Sto hoćete?

Pustite me unutra ... brzo. Ne palite svjetlo. Dakle, bila je to Betty Mayfield. čim sam šire d vrata, uvukla se unutra kao pramen magle. Za-sam vrata, posegnuo za kućnim ogrtačem i obu

Nema nikoga vani? — zapitah je. ' Nema. Sama sam. — Nasloni se na zid, dišući ubr-Potražio sam u mraku svjetiljku u obliku olovke, i kružiti uskim snopom svjetla po sobi i pronašao ldač grijalice. Uperio sam joj svjetlo u lice. Zatrep-Je očima i, okrenuvši glavu u stranu, podigla ruku. [sam prišao prozorima, zatvorio ih oba i spustio re-\ce. Potom sam zapalio svjetiljku na stropu. Jetty se tržne, ali ne reče ništa. Još se naslanjala na Stekao sam dojam da joj je potrebno piće. Otišao sam linjicu, natočio joj malo viskija u čašu i odnio joj |>dmahnula je rukom, a onda se predomislili, zgrabila i ispraznila je. Sjeo sam i zapalio cigaretu. Ta je mehanička kretnja | dosadna kad je čini netko drugi. Nakon toga sam • i gledao je. Čekao sam.

3retnu nam se oči. Nakon nekog vremena ona polako ruku u kosi džep vjetrovke i izvadi pištolj. Zar opet? — rekoh.

fekoliko je trenutaka promatrala oružje. Usna joj jala. Tad se odgurne od zida, priđe mi i metne mi pi-|kraj lakta. Već sam ga vidio — promrmljah. — Mi smo stari Cl. Prošli put ga je u ruci imao Mitchell. Zbog toga sam vas i udarila po glavi. Uplašila 1 da će pucati u vas. To bi mu pokvarilo sve planove ... kakvi god oni — Nisam mogla biti sigurna u to. Žao mi je što sam jdarila.

Hvala vam za ledene kockice — rekoh.

Zar nećete pogledati pištolj?

47

— Već sam ga pogledao.

— Pješice sam došla ovamo iz hotela »Časa del l'j niente«. Sad sam u njemu. Odsjela... danas sam odsj« ondje. — Znam. Odvezli ste se taksijem u Del Mar kako ste uhvatili večernji vlak, no ondje vas je dočekao tchell i opet dovezao u Esmeraldu. Večerali ste zajedng plesali, a onda je nastao mali nesporazum. U hotel vasj odvezao kabrioletom neki Clark Brandon.

Netremice me gledala.

.— Nisam vas vidjela ondje — izusti napokon, odsij na duhom.

— Bio sam u baru. Dok ste se družili s MitchelloJ bili ste previše zauzeti pljuskama i opomenama da idi(put nosi neprobojni prsluk. Kad ste sjeli za Brandon stol, okrenuli ste mi leđa. Izišao sam prije vas i priče1< vani. — Počinjem vjerovati da ste doista detektiv — r<>« ona tiho. Pogled joj se vrati na pištolj. — Nije mi ga vii tio — napomene tada. — Dakako, to ne mogu dokaza! — Drugim riječima, žao vam je što to ne možete d| kazati.

— Svakako. Takav dokaz bi mi mogao pomoći, duše, možda ne i dovoljno. Mislim, kad otkriju sve o n Vjerojatno znate o čemu govorim.

— Sjednite i smirite se. — Ona polako priđe stoli^ sjedne na rub i nagne se naprijed. Zagleda se u pod. Jasno mi je da bi se o vama moglo doznati nešto zaniri ljivo — rekoh. — Mitchell je to već doznao. Ako je njemu pošlo za rukom, poći će i meni. , . ako se potrudi^ No mene se to još ne tiče. Zasad. Imam samo zadatak vas pratim i šaljem izvještaje.

— Obavili ste taj zadatak?

— Obavijestio sam nalogodavca — odgovorih. — Ki zao sam da sam vas privremeno izgubio. Spomenuo sam San Diego.

— Izgubili ste me — ponovi ona. — Taj nalogodavac; i tko god bio, zacijelo divno misli o vama. — Ugrize so usnicu, — Oprostite, nisam to htjela kazati. Pokušavaj se odlučiti u vezi s nečim.

48

— Ne žurite se — rekoh joj. — Tek su tri sata i dvadeset minuta.

— Sad se vi rugate,

Zaključih kako će biti najpametnije da nešto popijem. Otišao sam u kuhinjicu i nalio viskija. Iskapivši ga, natočio sam ga još malo i vratio se.

Sad je držala u ruci malen novčanik. Pokaže mi ga. — Unutra imam pet tisuća dolara u čekovima; svaki je ček na sto dolara. Koliko biste morali raditi za pet somova, Marlowe?

Srknuo sam viskija i zamislio se.

:— Ako bi troškovi bili uobičajeni, tad biste me molili unajmiti na nekoliko mjeseci. Dabome, ako bih bio slobodan.

— Slobodni ste, nema sumnje — odgovori ona. — A ovo bi bio tek predujam. Ja vam mogu bogato platiti. Imam više novca nego što možete i zamisliti. Pokojni mi je muž bio pravi bogataš. Naslijedila sam pola milijuna dolara. — Valjda za tu svotu ne bih morao nekoga ubiti? — Ne, ne biste nikoga morali ubiti.

— Ne sviđa mi se kako to govorite. — Pogledah pištolj, koji dosad još nisam ni dotaknuo. Došla je iz hotela pješice usred noći i donijela mi ga. Čudno. Gledao Kim ga. Potom sam se sagnuo i onjušio ga. Slutio sam da ću ga uskoro dotaknuti. — U komu je ostao metak? — zapitah je. U krv mi se uvlačila hladnoća što je ispunjavala sobu i pretvarala mi je u ledenu vodu.

— Samo jedan metak? Kako znate?

U tom sam trenu uzeo pištolj. Izvadio sam okvir za metke, pregledao ga i vratio u držak.

— Hm, mogla bi biti riječ i o dva metka — promrniljah. — U okviru ih je šest. U ovakav pištolj stane sedam metaka. Jedan se mogao ubaciti u komoru i potom drugi dodati u okvir. Dakako, mogli su se ispaliti i svi meci i potom ih šest metnuti u okvir.

— Okolišamo kao mačka oko vruće kaše, je li? — progovori ona polako. — Ne želimo govoriti kratko i jačllo.

— Dobro. Gdje je on?

TRAG 235

49

— Leži na ležaljci na mojem balkonu. Sve sobe na toj strani zgrade imaju blakone. Ograđeni su betonskim zidovima, a zid između soba, odnosno apartmana, strši van. Možda bi se preko tih zidova mogao verati kakav popravljач krovova ili planinar, ali ne bi mogao nositi teret. Ja sam na dvanaestom katu. Iznad mene je još samo kat. — Ona za tren zašuti i namršti se, a onda nemoćno odmahne rukom. — Znam .ovo što ću vam reći, zvuči prilično čudno. Mogao je dospjeti na balkon samo kroz moju sobu. No, ja ga nisam pustila kroz nju. — Jeste li uvjereni da je mrtav?

— Da, čvrsto sam uvjeren. Mrtav je, nema nikakve sumnje. Ne znam kad se to dogodilo. Nisam ništa čula. Doduše, nešto me probudilo. No to nije bio nikakav hitac. Uostalom, on je bio već hladan. Dakle, ne znam što me probudilo. Nisam odmah ustala, već sam ležala i razmišljala. Kako nisam mogla ponovo zaspati, nakon nekog sam vremena upalila svjetlo, ustala, šetala kroz sobu i pušila. Tad sam opazila da se razila magla i da je vani mjesečina. Ne na tlu, već u razini moga kata. Kad sam izašla na balkon, vidjela sam da je dolje još magla. Bilo je vrlo hladno. Zvijezde su se činile goleme. Dugo sam stajala kraj zida prije nego što sam ga spazila. I to zacijelo zvuči prilično nevjerovatno. Ne mogu zamisliti da bi policija shvatila tu izjavu ozbiljno . . . čak ni u početku. Poslije . . . zna se. Ukratko, nemani nikakve nade ako mi netko ne pomogne.

Ustao sam, žurno iskapio ostatak viskija iz čaše i prišao joj.

— Reći ću vam nešto. Prvo, reakcija vam nije normalna. Suviše ste smireni i hladni. Nema panike, nema histerije, nema ničega. Ponašate se tako kao da ste se pomirili sa sudbinom. Drugo, čuo sam cijeli vaš razgovor s Mitchellom. Izvadio sam one žarulje — pokazah joj na zidnu_ grijalicu — i prslonio stetoskop na pregradni zid.

-Mitchell vas ucjenjuje zato što zna tko ste. Ako bi se raspričao pred novinarima, članci bi tako uzburkali duhove da biste opet morali pobjeći.u neki drugi grad. Kazali ste da ste najsretnija žena na svijetu zato što ste živi. No sad je na vašem balkonu jedan mrtvac, ustrijeljen vašim pištoljem i zove se, dakako, Mitchell. Je li tako?

— Da, riječ je o Larrvju — potvrdi ona.

— No vi ga niste ubili, kažete. Policija vam neće povjerovati ni u početku, velite. Poslije pogotovu. Slutim ia ste već imali posla s njima.

Ona se polako digne. Lica su nam bila blizu, netre-lice smo se gledali u oči.

— Pola milijuna dolara nije mačji kašalj, Marlowe. Ima raznih mjesta na svijetu gdje bismo nas dvoje mogli | lijepo živjeti. Na primjer, u nekoj od visokih stambenih zgrada na. morskoj obali u Rio de Janeiru. Ne znam koji-|ko bi trajala takva veza, ali uvijek se može smisliti neki način kako da se produži, je li?

— Vi imate sto lica — rekoh joj. — Sad se ponašate prostitutka. Kad sam vas prvi put ugledao, bili ste povučena, pristojna dama. Nije vam se svidjelo što je i Mitchell zapeo za vas. Zatim ste kupili kutiju cigareta i | mrzovoljno zapušili. Potom ste mu, kad ste došli ovamo, iopustili da vas grli. Nakon toga ste preda mnom poderali bluzu, držeći se cinično kao uličarka kojoj je pobje-|gao plijen. Ubrzo ste i meni dopustili da vas zagrlim. Za-|jim ste me tresnuli bocom viskija po glavi. Sad mi pri-|čate o lijepom životu u Rio de Janeiru. Koje bih od vaših |lica zatekao na jastuku kad bih se ujutro probudio? — Pet tisuća dolara kao predujam. Poslije ćete do-|biti još mnogo više. Policija vam neće dati ni šipak. Ako | mislite drukčije, telefon vam je nadohvat ruke. — Sto treba da učinim za tih pet somova?

Ona polako izdahne zrak kao da je napokon prošla i kriza. — Hotel je sagrađen gotovo na rubu stijene — reče Itni. — U podnožju zida postoji samo uska staza. Vrlo uska.)olje su samo hridine i more. Sad je plima. Balkon mi lje, tako reći, iznad mora.

— Postoje li protupožarne stepenice?

— Da, vode iz garaže. No penjanje po njima bilo bi Jugo i naporno.

— Za pet tisuća penjao bih se i u ronilačkom odi-|jelu. Jeste li izašli kroz predvorje?

— Sišla sam po protupožarnim ljestvama. U garaži |ljelu noć dežura čuvar, ali je spavao u jednom od auto-|aobila.

— Kažete, Mitchell leži na ležaljci. Ima li mnogo krvi?

— Nisam ... nisam opazila — odgovori ona, trznuvši se. — Vjerojatno ima.

— Niste opazili? Pa prišli ste mu i utvrdili da je potpuno hladan Gdje je pogođen?

— Nisam vidjela ranu. Vjerojatno mu je na leđima. — Gdje je bio pištolj?

— Ležao je na podu ... blizu njegove ruke.

— Koje ruke?

— Zar je to važno? — upita ona začuđeno. — Ne znam kraj koje je ruke bio. Mitchell leži preko ležaljke, glava mu visi s jedne strane a noge s druge. Zar moramo još pričati o tom?

— Dobro, — promrmljao sam. — Iskreno govoreći, nemam pojma o ovdašnjim strujama. Možda ga more izbaci na žal već sutra, a možda se ne pojavi dva tjedna. Naravno, treba da ga najprije bacimo u vodu. Ostane li dugo u moru, možda se više neće ni utvrditi da je ustrijeljen. Postoji i odi-eđena mogućnost, ne baš velika, da mu nikad ne pronađu tijelo. Znači, u ovdašnjim vodama ima barakuda i svakakvih drugih proždrljivica. — Vi se svojski trudite da sve bude što odvratnije. — Razmišljam naglas, to je sve. Pomislio sam i na mogućnost samoubojstva. Tad bi trebalo da vratimo pištolj. Bio je ljevak, znate. Zbog toga me zanima kraj koje mu je ruke ležao pištolj. — O, da, bio je ljevak. Imate pravo. No posrijedi nije samoubojstvo. Taj se samozadovoljni tip nikad ne bi ubio. .

— Katkad čovjek ubija ono što najviše voli, kažu. Zar nije baš sebe volio najviše?

— A, ne, ne bi on to učinio — reče ona odlučno. — ■ Budemo li imali sreće, pomislit će se da je pao s balkona. Bio je vraški pijan. A ja ću u to vrijeme biti već u Južnoj Americi. Pasoš mi još vrijedi.

— Na koje je ime?

Ona mi prijeđe vršcima prstiju po obrazu.

— Ubrzo ćete doznati sve o meni. Ne budite nestrpljivi: Doznat ćete o meni sve intimnosti. Zar ne možete malo pričekati?

— Da, najbolje je da se zasad zbližim s vašim čeko-J rima. Bit će još sat-dva mračno, a i magla će nam polmoći. Pozabavite se čekovima dok se budem odijevao. Zavukao sam ruku u džep i dao joj kemijsku olovku. I Sjela je blizu stolne svjetiljke i počela potpisivati čekove. I Između zuba virio joj je vršak jezika. Pisala je polako i pažljivo. Potpisivala se kao Elizabeth Mavfield.

Dakle, promjenu je imena predvidjela prije odlaska [iz Washingtona.

Dok sam-se odijevao, pitao sam se je li doista tako i budalasta da vjeruje kako kako ću joj pomoći ukloniti i tijelo.

Odnio sam čaše u kuhinju i usputno pokupio pištolj. I Sakrio sam ga u ladicu ispod pećnice štednjaka. Tad sam oprao čaše i obrisao ih. Vrativši se u sobu, obukao sam se. Nije me ni pogledala.

Nastavila je potpisivati čekove. Kad je završila s tim, I Uzeo sam ih i pregledao jedan po jedan, provjeravajući potpise. Tad sam ih spremio u džep, ugasio svjetlo i prišao vratima. Kad sam ih otvorio, bila je tik kraj mene. — Išuljajte se — rekoh joj. — Pokupit ću vas na ce-}iiti ondje gdje se završava ograda.

— Mogu li se pouzdati u vas? — upita me tiho, naUpnuvši se malo prema meni.

— Donekle.

— Barem ste iskreni. Sto će se dogoditi ako ne us~ Jijemo? Ako je netko obavijestio policiju o hicu, ako je tijelo već pronađeno, ako naletimo na četu policajaca? I' Promatrajući joj lice, nisam joj odgovorio. — Da pokušam pogoditi — izusti ona vrlo tiho. — Brzo ćete mi enuti leđa. I nećete se dočepati ovih pet tisuća dolara, ■ovi će se pretvoriti u običan papir. Nećete se usuditi

•včiti ni jedan jedini. — I dalje sam šutio. — Pravi ste i. — Nije baš nimalo povisila glas. — Zašto sam uopće >sia k vama? — Obuhvatio sam joj lice rukama i poljubio joj usne. Odvojila se od mene. — Nisam došla zbog |oj;a — reče mi. — Nipošto. Nego, htjela bih spomenuti jo:*; jednu sitnicu. Sasvim nevažnu, znam. To sam već uvi-f)|i'la. Naučila sam u brojnim, mučnim lekcijama. U.krat-k> nisam ga ja ubila.

52

53

— Možda vam i vjerujem.

— Ne trudite se. Ionako mi nitko drugi neće povjerovati. Okrene se i nečujno siđe po stepenicama s verande. Šmugne među drveće. Već poslije desetak metara proguta je magla.

Zaključavši vrata, sjeo sam u unajmljeni auto i provezao se mimo zatvorene recepcije. U kućicama su svi spavali, no kroz kanjon su brujali teretnjci, vozeći građevni materijal, naftu i svakakvu drugu robu potrebnu za uobičajeni život grada. Služeći se svjetlima za maglu, puzali su nizbrdo.

Kad sam stigao do kraja ograde, ona najednom izroni iz sjene i uđe u auto. Negdje na vodi stenjala je sirena za maglu. Nebom je projurila skupina vojnih mlažnjaka i nestala prije nego što sam uspio zapaliti cigaretu. Betty je nepomično sjedila kraj mene i gledala ravno pred sebe, ne govoreći. Nije vidjela ni maglu, ni stražnja svjetla kamiona kojem smo se brzo približavali. Nije vidjela ništa. Sjedila je kao skamenjena, očajna kao da ide na vješala. Ili je možda bila najbolja glumica na koju sam naišao u životu.

Hotel »Časa del Poniente« bijaše na rubu litice, zauzimao je oko sedam jutara tratine i cvjetnih gredica, imao je veliko dvorište na zaklonjenoj strani, stolove iza staklenog zida i popločenu stazu što je između njih vodila do ulaza. Na jednoj je strani bio bar, na drugoj restoran. S obje strane zgrade postojala su asfaltirana parkirališta, ■ donekle skrivena visokom živicom. Na njima je bilo po-^ dosta automobila. Nisu se svi htjeli služiti podzemnom! garažom, premda vlažni slankasti zrak štetno djeluje naj krom.

Parkirao sam auto blizu garažnog ulaza. Vrlo jasno se čulo more. Do nas su dopirale sićušne slane kapljice. Izašli smo i krenuli prema ulazu u garažu. Prema Bettv'nu opisu znao sam da tu počinju protupožarne ljestve. Uto me ona uhvati za ruku i zaustavi.

— Ja ću ući kroz predvorje. Suviše sam umorna da bih se penjala.

— Dobro. To vam je dopušteno. Koji je broj sobe? :— Soba broj 1224. Koliko ćemo dobiti ako nas uhvate? — Ako nas uhvate pri čemu?

— Znaite na što mislim. Ako nas uhvate kako ga bapreko balkonskog zida. Ili negdje drugdje.

— Raščetvorit će me. Ne znam što će učiniti s vama. Irisi o tomu jeste li im se već zbog nečega zamjerali. — Kako možete govoriti tako prije doručka? Okrene se i žurno udalji.

Krenuo sam niz kolni prilaz prema garažnom ulazu. ')rzo sam opazio da je čuvarova sobica, ograđena sta->m, prazna. Osluhnuo sam. Nisu se čuli nikakvi koraci, izdukanje, ništa što bi otkrilo gdje je čuvar i što radi. ' podzemnoj garaži može se čuti svaki šum. No nisam čuo ni;Ha.

Nastavio sam se spuštati. Sagnuvši se, ugledao sam gHipenice što su vodile do dizala.

Napravivši još tri koraka, ukočio sam se. Čuvar je dao ravno u mene.

Sjedio je na stražnjem sjedalu u Ikom packardu. Svjetlo mu je obasjavalo lice. Budući je nosio naočale, odražavalo mu se u njima. Udobno zavalio u kutu automobila. Stajao sam i čekao da se Pnakne. Ali nije se micao. Glava mu je bila naslonjena tapecirani naslon a usta otvorena. Morao sam doznati to se ne miče. Možda se samo pretvara da spava dok nestnem s vidika. Kad se udaljim, jurnut će prema »fonu i javiti što je vidio. Zaključih da su takve misli budalaste. Već su gotovo Lri sata ujutro. Otprilike za jedan sat počet će svitati. Ikle bi on mogao znati da nisam hotelski gost? Ne poih on sve.

Krenuo sam ravno prema packardu i pogledao čuvara. I? se ni pomaknuo. Uhvatio sam kvaku na vratima i 54

55

pokušao ih nečujno otvoriti. Još je bio nepomičan. Činilo mi se da spava. Kad sam otvorio vrata, čak sam začuo kako hrče. A onda me zapljusnuo slatkast miris marihuane. Momak je bio onesposobljen, otplovio je u dolinu mira, gdje vrijeme gotovo stoji i gdje se svijet sastoji samo od boja i glazbe. Ako ga netko otkrije u ovakvu stanju, izgubit će posao.

Zatvorivši automobilska vrata, zaputih se prema dizalu. Ondje ugledah protupožarne ljestve. Počeo sam se polako penjati. Da bi se iz podruma stiglo na dvanaesti kat, treba se vraški dugo verati. Brojio sam izlaze za slučaj požara kraj kojih sam prolazio, jer nisu bili obilježeni brojevima. Znojio sam se i već teško disao kad sam naposljetku stigao na dvanaesti kat. Odšuljao sam se kroz hodnik do sobe 1224 i pokušao otvoriti vrata. Bila su zaključana, no gotovo odmah mi ih otvori ona, kao da je čekala s druge strane.

Prošavši mimo nju, klonuo sam u naslonjač i hvatao zrak. Soba je bila velika, zračna, sa staklenim vratima kroz . koja se izlazilo na balkon. Unutra su bila' dva kreveta i doimala su se kao da je netko spavao u njima. Na naslonjačima je bilo svakakve odjeće, na komodi sam vidio toaletni pribor.

— Jeste li imali kakvih neprilika? — upita ona. — Čuvar je drogiran tako da ga ne bi ni topovi probudili. Potpuno je neopasan. — Teško se digavši iz naslonjača, krenuo sam prema- staklenim balkonskim vratima. — Čekajte! — reče ona iznenada. Osvrnuo sam se prema njoj. — Nema smisla. Uzaludno je. Ne možemo se otarasiti tijela.

Zaustavio sam se i čekao.

— Radije ću pozvati policiju — doda ona. — Kakve i god bilo posljedice za mene.

— To vam je pametna zamisao. Kako se nismo već prije sjetili policije?

— Najbolje je da odete — reče ona. — Nema smisla ! da bude i e upleteni u to.

Nisam kazao ništa. Gledao sam joj oči. Jedva ih jo držala otvorene. Ili zbog šoka, ili zbog nekakva omamlju-jućeg sredstva. Nisam znao što je posrijedi.

— Progutala sam dvije pilule za spavanje — pro-seboiaona, pročitavši mi misli. — Noćas nisam više spo-eobna ni za što. Dojadile su mi neprilike. Idite odavde, molim vas. Kad se probudim, zamolit ću da mi donesu doručak u sobu. Tad ću nešto smisliti i nekako navesti konobara na to da izađe na balkon, pa će naći ono što se ne može sakriti. Tvrdit ću da nemam pojma ni o če>nu. — Počeo joj se već plesti jezik. Strese se i protrlja sljepo-očice. — Zao mi je zbog novca. Morat ćete mi ga vratiti, je li? — Ako vam ga ne vratim, vi ćete im ispričati sve? odgovorih, prišavši joj.

— Morat ću — izusti ona pospano. — Što mi drugo Ostaje? Oni će to izvući iz mene. Suviše... suviše sam Umorna da bih se još borila. Uhvatio sam je za ruku i prodrmao je. Glava joj se jtunjiše naprijed-natrag.

— Jeste li sasvim sigurni da ste progutali samo dvije | ilule? — zapitah.

— Jesam — odgovori ona, jedva otvorivši oči. — Ni-1 ne uzimam više od dvije.

— Onda me dobro slušajte. Sad ću izaći na balkon i gledati ga< Zatim ću se vratiti u »Rancho Descansado«. fržat ću vaš novac. Imam i vaš pištolj. Možda se neće ri otkriti da je kod mene, ali... Probudite se! Slušajte _ — Glava joj je opet klonula u stranu. Uspravi se i ra-, oči, no doimale su se tupo. — Slušajte me. Ako se pi->\ju ne može ući u trag i povezati vas s njim,-pogotovu i ne može povezati sa mnom. Ja radim za jednog od-dka, i on mi je dodijelio baš vas. Pištolj i čekovi naći na pravomu mjestu. A vaša pričica policajcima neće eliti ni pišljiva boba. Samo ćete se još više približiti U ilima. Razumijete li? — Da — promrmlja ona. — Baš me briga.

— To ne govorite vi. To govori iz vas sredstvo za ,mje. .

<)na klone naprijed, te sam je uhvatio i poveo prema tu. Spustivši je na nj, izuo sam joj cipele i pokrio i njesta je zaspala. Počela je hrkati. Otišao sam u kuću i na polici »našao bočicu »nambutala«. Gotovo u. Bila je stara mjesec dana. Istresao sam žute pilule

56

57

na dlan i prebrojio ih. Bilo ih je četrdeset sedam Kad sam ih vratio u bočicu, malone su je ispunile. ^^ e netko želi ubiti, onda proguta sve pilule.. «jgev one ko e prospe, a gotovo uvijek ih se prospe nekoliko. Spremio sam bočicu u džep.

Tad sam prišao krevetu i ponovo je pogledao. U sobi je bilo hladno. Uključio sam radijator, ali ne Povise. Naposljetku sam otvorio staklena vrata i izišao na balkon. Vani je bilo ledeno. Dug pet metara i širok cetin, balkon je bio ograđen debelim zidom i niskom željeznom ogradom. S njega se moglo prilično lako skočiti, ali ne i smčajno pasti Sa strane su se dizali visoki P/eŠra^,znldn0^ odvajajući susjedne terase. Činilo mi se da sePfeŁo nJb ne bi mogao popeti ni iskusan planinar bez potrebne op reme. . . ■ ,

Na balkonu su bile dvije aluminijske ležaljke. Ni na jednoj od njih nisam vidio mrtvo tijelo. Nisam ga vidio ni na'podu niti igdje drugdje. Potražio sam. tragove krv.. Nije ih bilo. Nigdje na balkonu nisam zapazio *rv.J> ■ " sam je otkrio ni na ogradi. Nije bilo nikakvih pragova da je tijelo bačeno s balkona. Uhvativši se za željeznu ogradu, nagnuo sam se preko nje koliko god sam mogao. Gledao sam podnožje zida. Vidio sam grmlje kraj žicu. zatim usku prugu tratine, zatim popločenu stazu zain još jednu prugu tratine i naposljetku kamenu ogradu m, koje je također raslo grmlje. Pokušao ^m ocijenit u i, ljenost između zida i ograde. To mi nije bilo bas lako takve visine, ali zaključio sam da je riječ o dvana^." metara. S druge strane ograde pjenilo se more, udara].« i 0 hridine.

Larrv Mitchell je bio viši od mene centametar-.lvl 1 lakši, otprilike, šest-sedam kilograma. Nema covje^n nj svijetu koji bi mogao baciti tijelo, teško osamoesetas M< lograma, tako daleko preko balkonske ograde dabi|i u more. Postojala je. vrlo mala mogućnost da to nije s.ivi tila i Betty. Možda je ta mogućnost iznosila jedan \>» ili još manje.

Vrativši se u sobu, zatvorio sam staklena vrata i |i šao krevetu. Još je čvrsto spavala. I još je hrkala. JJ" ' nuh joi obraz nadlanicom. Bio je vlažan. Prome-skoi, se i nešto promrrroljala. Potom je uzdahnula i premcu

glavu na jastuku. Nije bilo duboke obamrlosti, nije bilo kome; dakle, nije uzela preveliku dozu.

Bar jednom mi nije lagala.

Nađoh joj torbicu u gornjoj ladici komode. Na stražnjoj je strani imala džep s patentnim zatvaračem. Metnuo sam u njega čekove i pogledao može li se naći unutra štogod zanimljivo. Ugledao sam nekoliko novčanica, željeznički vozni red, željezničku kartu i rezervaciju za spavaći vagon. Imala je odjeljak E u vagonu broj 19 na liniji Washington—San Diego. Nisam naišao ni na kakva pisma. Nisam otkrio ništa što bi odalo ikakve podatke o njezinu identitetu. Takve isprave, po svoj prilici, ima u zaključnoj prtljazi. U torbici je nosila uglavnom ono što i sva- («;i žena: rumenilo za usne, malo zrcalo, novčanik za sitniš i nekoliko ključeva na kolutu s kojeg je visio privjesak u obliku sićušnog brončanog tigra. Otvorenu kutiju .t M;areta, ali još punu. Kutiju šibica iz koje je dosad upotrijebila samo jedno drvce. Tri rupčića bez monograma, h< koliko turpijica za nokte, pribor za osjenčavanje očiju, Ilj, bočicu laka za nokte, sićušan adresar. Zapeo sam ij, no bio je prazan, još neupotrebljen. Zatim sam u ici našao sunčane naočale, naliv-pero, zlačanu olov-, i više ništa. Vratio sam torbicu na njeno mjesto. Tad uzeo sa stola hotelski listovni papir i omotnicu. »Draga Betty«, napisao sani »Baš mi je žao što ni-mogao ostati mrtav. Objasnit ću sutra. Larry.« Zatvorivši omotnicu, napisao sam na njoj »gospođica |y Mayfield« i ostavio je ondje gdje bi bila ako bi se kila ispod vrata. iSuljavši se iz sobe, krenuo sam prema protupožarnim "" na.

Ah, neka idu s vragu ljestve! — izrekao sam tada ■ • predoinislivši se, pozvao dizalo. Nije se pojavilo, i u sam zvoniti. Napokon je stiglo i vrata je otvo-n.jian mlad Meksikanac. Zijevnuo je i nakesio mi se l.i .0 ispričava. I ja sam se njemu nacerio ne rekavši

Vi.i recepciji, nasuprot dizalima, nije bilo nikoga. Me~ Hii-i'- se spusti u naslonjač i opet zaspe za tren oka. pivuju osim mene, mislio sam. Jedino ja radim bez »lim a čak ne uzimam ni pare za taj posao.

. Vrativši se u »Rancho Descansado«, ni ondje nisam zatekao nikoga budnog. Čeznutljivo sam pogledao krevet, ali sam mu odolio počeo spremati stvari u putnu torbu. Na dno sam metnuo Bettv pištolj. Zatim sam stavio dvanaset dolara u omotnicu te je, zajedno s ključem sobe, ubacio kroz prorez na vratima u recepcijsku kućicu. Odvezao sam se u San Diego, vratio agenciji unajmljeni auto i doručkovao u restoranu nasuprot željezničkoj stanici. U sedam i petnaest sjeo sam u brzi motorni valk koji stiže u Los Angeles točno u deset sati prije podne. Odvezavši se kući taksijem, obrijao sam se, istuširao, pojeo drugi doručak tog dana i pregledao jutarnje novine. Nekoliko minuta prije jedanaest pozvao sam telefonom kancelariju odvjetnika Umnevja.

Javio mi se on osobno, Možda gospođica Vermilvea još nije ustala.

— Ovdje Marlowe. Kod kuće sam. Mogu li navratiti k vama?

— Jeste li je pronašli?

— Jesam. Jeste li telefonirali odvjetnicima u Wasing-ton?

-

— Gdje je ona?

— Htio bih vam to reći u četiri oka. Jeste li zvali Washington?

— Htio bih najprije čuti vaše vijesti. Preda mnom je vrlo buran dan.

— Glas mu je bio vrlo odrješit.

— Doći ću k vama za pola sata. — Žurno sam spustio slušalicu i tad pozvao garažu u kojoj sam ostavio svoj oldsmobile.

Umnevjeva je kancelarija bila obložena drvetom, os-1 vijetljena neizravno, sa sagom od zida do zida i udobnim naslonjačima. Vjerojatno su i cijene njegovih usluga bila u skladu s takvom raskoši. Iza zgrade bilo je maleno ali uredno parkiralište. Svako je parkirališno mjesto bilo obilježeno imenom. Tko zna zašto, Umnevjevo je mjesto ostalo prazno, pa sam ga ja iskoristio. Možda ga šofer vozi na posao, pomislio sam. Zgrada bijaše četverokatna, sasvim nova, i u njoj su se smjestili samo liječnici i odvjetnici.

Kad sam ušao,, gospođica Vermilvea se upravo pripremala za naporan radni dan tako što je dotjerivala platinastu kosu. Spustila je ručno zrcalo i uzela cigaretu. — Gle, gle! Došao nam je Nepobjedivi osobno. Čemu možemo zahvaliti tu čast?

— Očekuje me Umney.

— Za tebe je on gospodin Umney, čovo.

— Smiri živce, sekice.

— Ne zovi me »sekicom«, bijedno njuškalo! — razljuti se ona odmah.

— Ni mene nitko ne zove »čovom«, da se razumi-limo, otmjena tajnice! Što radiš večeras? Nećeš mi, valjda, reći da opet izlaziš sa četvoricom mornara?

Koža oko očiju joj pobijeli. Prstima je grčevito • sti-ula pritiskivač papira. Ipak ga nije bacila na mene. — Kujin sine! — progundā. Tad uključi interfon reče: — Ovdje je Marlowe, gospodine Umney. — Potom nagne natrag i pogleda me. — Imam prijatelje koji bi i mogli dati po prstima i skratiti te tako da će ti biti potrebne ljestve kad god budeš htio obuti cipele. Najednom smo oboje prasnuli u smijeh. Vrata su se otvorila i izvirio je Umney. Mahnuo mi je glavom da jtem, no pogled mu se zadržao na platinastoj ljepotici. Kad sam ušao, poslije nekoliko trenutaka zatvorio vrata i otišao za svoj golemi polukružni pisaći stol, na ljemu su bile hrpe spisa. Bio je vrlo dotjeran, kratkih |>gu, duga nosa i rijetke kose.

— Udvarate li mojoj tajnici? — upita me, ne baš ljiljeljski.

— Ni govora. Šalili smo se. — Sjeo sam u naslonjač ljjudno ga gledao.

— Stekao sam dojam da se poprilično razljutila. 60

— Zauzeta je tri tjedna unaprijed — rekoh. — Ne mogu čekati tako dugo .

— Pripazite što radite, Marlowe. Okanite je se. Ona je zauzeta. Nema vremena za vas. Osim toga, ne samo što je lijepa nego je i vrlo pametna.

— Hoćete reći., uz ostale sposobnosti, zna i tipkati na stroju?

— Na koje ostale sposobnosti mislite? — On se iznenada zacrveni.

— Dosta mi je vaših drskosti. Pripazite što radite, dobro pripazite. U ovom sam gradu tako utjecajan da vas mogu za sva vremena izbaciti iz poslova. A sad mi ispričajte što ste otkrili. Budite kratki.

— Jeste li već razgovarali s "Vashingtonom?

— Vas se ne tiče jesam li razgovarao ili nisam. Hoću smjesta vaš izvještaj! Ostalo se tiče samo mene. Gdje je u ovom trenutku Eleanor King? — Posegne za olovkom i papirom. A onda pusti olovku i natoči čašu vode. — Nagodimo se — rekoh mu. — Kažite mi zbog čega'je tražite, pa ću vam odati gdje je.

— Ja sam unajmio vas, a ne vi mene! — odbrusi mi on. — Ne moram vam otkriti nikakve podatke.

— Radim za vas samo ako hoću, gospodine Umney. Nisam još unovčio nikakav ček, nismo potpisali nikakav ugovor.

— Prihvatili ste posao. Uzeli ste predujam.

— Gospođica Vermilvea mi je dala ček na dvjesta pedeset dolara kao predujam i ček na dvjesta dolara za troškove. No nisam ih još unovčio. Evo ih. — Izvadih oba čeka i stavih ih pred njega na stol. — Zadržite ih dok ne raščistite sami sa sobom želite li pravog istražitelja ili samo čovjeka koji će vam poslušno kimati.

On pogleda čekove. Vidjelo se da nije sretan

— Imali ste već nekih troškova — reče polako. — Nije važno. Uštedio sam nekoliko dolara, pa ih mogu potrošiti. Uostalom, takvi se troškovi priznaju kao olakšica pri oporezivanju. Osim toga, zabavio sam se. — Tvrdo glavi ste, Marlowe.

— ■ Jesam," ali moram i biti takav u ovom poslu. Inače ga ne bih mogao obavljati. Rekao sam vam da je djevojka ucijenjena. Vaši vašingtonski prijatelji zacijelo znaju razlog. Ako je ona varalica, ako je zločinac, dobro. No [to mi morate reći. Dobio sam ponudu kojoj vi niste dorasli.

— Znači, za veću ste svotu voljni prijeći na suprot-tu stranu? — upita on ljutito. — To ne bi bilo pošteno. Nasmijan se.

— Znači, sada smo već u to upleli i poštenje. Mičemo se s mrtve točke.

On izvadi cigaretu i zapjji je.

— Ne sviđa mi se vaše držanje — progundā. — Ju-sam znao koliko i vi. Uzeo sam zdravo za gotovo da

■ igledna vašingtonska odvjetnička kancelarija ne bi zaltijevala od mene nešto što se protivi pravnoj etici. Buiuci da je djevojku lako mogla uhapsiti policija ako bi bilo potrebno, zaključio sam da je posrijedi neka obiteljska peripetija, pobjegla žena ili kći, ili važan žili kolebljiv svjedok koji je već izvan područja na kojem bi tiogao biti pozvan na sud pod prijetnjom kazne. Bila su |o samo nagađanja. Podaci koje sam doznao jutros pri-Cazuju sve u malo drukčijem svjetlu. Ustane, priđe velikom prozoru i zastane. Pušio je i gledao van, zatim se trati k stolu i ponovo sjedne. — Jutros sam razgovarao kolegama iz Washingtona — nastavi polako, namrštivši |e — i

doznao sam da je ona bila povjerljiva tajnica jed- ■ ; bogatog i utjecajnog čovjeka. . . nisu mi kazali nje- <) ime... i da je pobjegla uzevši neke važne i opasne re iz njegovih spisa. Papire koji bi mu mogli nauditi se objelodane. Nisu mi objasnili kako bi mu naštetili. Možda je petljao u vezi s poreznim prijavama. U današnje su doba takvi postupci uobičajeni.

— Je li uzela te papire zato da bi ga ucjenjivala? Umney kimne.

— To je logičan zaključak — odgovori. — Inače za ne bi imali nikakvu vrijednost. Klijent, nazovimo ga

fvibom A, shvatio je da je ona otišla tek kad je bila već ;iisjednoj državi. Pregledao je spise i utvrdio da su mu ti< ki nestali. Nije se htio obratiti policiji. Vjeruje da će iji.i, kad otputuje tako daleko da će se već osjećati sigurni, početi pregovarati s njim i ponuditi mu papire uz liisnu cijenu. Želi joj ući u trag i ščepati je prije nego 62

63

što se ona uspije obratiti nekom lukavom odvjetniku kakvih ima vrlo mnogo, koji bi je spretno zaštitio pravnim smicalicama. Ali vi mi sad kažete da je netko ucjenjuje. Na kakvoj osnovi?

— Ako je vaša pričica na čvrstim nogama, možda joj netko može pokvariti igru — rekoh.

— Kažete »ako je moja pričica na čvrstim nogama« — reče on osorno. — Sto vam to znači?

— Pa, pričica vam je puna rupa. Netko vam je grdno podvalio. Gdje bi se čuvali važni spisi kakve vi spominjete? Očito ne ondje gdje ih se može dočepati tajnica. Ako taj klijent nije zapazio njihov nestanak prije njena odlaska, kako je doznao u koji se vlak ukrcala? Zatim, premda je kupila kartu za Kaliforniju, mogla se iskrcati u bilo kojem mjestu duž pruge. Dakle, netko ju je nadzirao u vlaku, a ako ju je nadzirao, zašto je bilo potrebno da je ja dočekam ovdje? Zatim, takav bi posao bi prikladniji za veliku agenciju koja posvuda ima svoje ljude. Glupo je povjeriti posao jednom jedinom čovjeku. Ja sara je jučer izgubio. Mogla bi mi ponovo nestati. Potrebno je najmanje šest detektiva za njeno praćenje. A u velikom bi ih gradu bilo potrebno i desetak. Detektiv mora jesti, spavati, presvući košulju. Ako je slijedi automobilom, mora uza se imati čovjeka kojeg će iskrcati dok traži mjesto za parkiranje. Da ne govorim o velikim robnim kućama i hotelima u kojima postoji pet-šest ulaza. A ova je

djevojka mirno sjedila na kolodvoru, gdje ju je svatko mogao vidjeti. Bilo je sasvim dovoljno da vam vaši va-šingtonski prijatelji pošalju sliku i pozovu vas telefonom, zatim su mogli opet gledati televiziju.

— Želite li još nešto reći? — upita on. Lice mu je sad bilo potpuno bezizražajno.

— Da, još poneku sitnicu. Ako nije očekivala da ćv je netko slijediti, zašto je promijenila ime? S druge stre ne, ako je očekivala da će je netko slijediti, zašto mu j tako olakšala posao? Već sam vam rekao da je prate j< dvojica. Jedan od njih je Goble, privatni detektiv iz Kan sas Cityja, Bio je jučer u Esmeraldi. Znao je kako treb da ode. Tko mu je to rekao? Ja sam, slijedeći je, mor; podmititi taksista, da bi se on poslužio radijem i dozu;

64

kamo se zaputio taksi u koji je sjela. Dakls, zašto sam unajmljen?

— Stići ćemo i do t.iga — zlovoljno promrmlja Um-ney. — Tko je drugi tip koji je prati?

— Neki plejboj koj se zove Mitchell. Živi tamo. Sreo ju je u vlaku. Rezervirao joj je sobu u Esmeraldi. Njih dvoje su ovako bliski — rekoh podigavši dva priljubljena prsta — samo što ga ona mrzi iz dna duše. Nečim je ucjenjuje, p?. ga se ona boji. Ako se ne varam, zna tko je ona, odakle dolazi, što se dogodilo s njom ondje gdje je prije živjela i zašto se nastoji sakriti pod dru-^jfim imenom. Doznao sam to iz njihova razgovora koji r.ain slučajno čuo, ali se nisam dočepao čvrstih podataka. — Dabome, pratili smo je u vlaku — oholo primi-^li li Umney. — Zar mislite da imate posla s budalama?. Vi ste bili samo mamac ... kako bismo otkrili ima li i li.ikvih ortaka. Svjestan vaših sposobnosti,, znao sam da ■te se ubrzo otkriti i da će spoznati da je pratite. Razujjete li kakva nam je bila namjera?

— Svakako. Htjeli ste da me ona opazi i oslobodi me 3a kad pomisli da se otarasila pratnje, da je preuzme co drugi.

- Pogodili ste. — On mi se prezirno osmjehne. — ljoš mi niste kazali gdje je ona.

Nisam mu to htio reći, premda sam znao da moram, dređenom smislu ipak sam prihvatio zadatak, a novac mu vratio samo zato da bih iz njega izmuzao poneki S« lak. l'osegnuh preko stola i uzeh ček na 250 dolara. Prihvatit ću to kao konačnu plaću, uključivši i re. Odsjela je kao gospođica Betty Mayfield u ho-^asa del Poniente« u

Esmeraldi. Puna je para. No i to stručnjaci, dabome, već sve doznali. — Usta-Hvala na društvu, gospodine Umney. — Izašao zatvorio za sobom vrata. Vermilyea digne pogled pisa. — Oprostite što sam bio grub — rekoh joj. ;is se nisam dovoljno naspavao. Sve je u redu. Vratila sam ti milo za drago. Molu li te čak zavoljeti. Prilično si privlačan ako se ne liti 111' previše. I1!.■»<i 235 -

35

— Hvala —rekoh i pođoh prema vratima. Potom s^ vratih korak-dva.

— Večeras neće padati kiša, ha? Mogli bismo popričati uz piće ako bi bila kišna noć. I ako ne bi ti bila previše zauzeta.

— Gdje? — Podsmješljivo me promatrala.

— Odluku prepuštam tebi.

— Da navratim u tvoj stan?

— To bi bilo vrlo lijepo od tebe.

— Recimo, u šest i pol. Obut ću najljepši čarape. — Nadam se.

Za tren smo se pogledali u oči, a onda sam hitro izišao. U šest i pol zaustavio se pred kućom njezin auto, te sam otvorio vrata dok se još penjala po stepenicama. Na sebi je imala žućkasti kaput zadignuta ovratnika. Zaustavi se nasred dnevne sobe i nehajno osvrne oko sebe. Tad se gipko izvuče iz kaputa, baci ga na divan i sjedne. '■— Nisam vjerovao da ćeš doći — rekoh joj.

— Da, ti si vrlo plahe naravi. Dobro si znao da ću doći. Daj mi viski sa sodom, ako ga imaš.

— Imam ga.

Donio sam nam oboma piće i sjeo kraj nje, ali ne tako blizu da bi se to moglo* smatrati nametljivošću. Kucnuli smo se i gucnuli.

— Jesi li raspoložena za večeru u restoranu?

— Sto će biti poslije?

— Gdje živiš?

— U zapadnom dijelu Los Angelesa. U kući u jednoj tihoj staroj ulici. Kuća pripada meni. Nego, pitala sam te što će biti poslije.

— To, naravno, ovisi o tebi.

— Neću morati sama plaćati večeru?

— Trebalo bi te.pljusnuti zbog takve neslane šale. Ona se iznenada nasmije i pogleda me preko ruba čaše. — Smatraj da sam dobila pljusku. Dakle, večera može malo pričekati, je li?

— Mogli bismo najprije pogledati kako je u zapadnom dijelu Los

Angelesa.

— Zašto ne bismo ostali ovdje?

— Prije godinu i pol ovdje sam doživio jedan san. Ostale su još neke mrvice. Ne bih ih htio potpuno uništiti. Ona naglo ustane i zgrabi kaput. Pomogao sam joj dok ga je oblačila.

— Žao mi je — rekoh joj — trebalo je da ti to već prije kažem.

Okrene se prema meni. Lice joj je bilo blizu mogeg, ali nisam je dodirnuo.

— Ispričavaš li se zato što nastojiš sačuvati jedan .san? I ja sam imala neke snove, ali svi su se ugasili. Ni-1 sam imala hrabrosti da ih sačuvam.

— Nije to baš sasvim tako. Postojala je u mom životu jedna žena. Bogata. Navodno se htjela udati za mene. No to ne bi dobro završilo. Vjerojatno je neću više nikad vidjeti. Ali pamtim je.

— Hajdemo — reče ona tiho. — Ostavimo uspomene ovdje. Kad bih barem i ja imala nešto što bi se isplatilo pamtiti!

Nisam je dotaknuo ni dok smo išli prema njezinu »dillacu. Vozila je izvrsno. Kad žena vozi dobro, onda ', tako reći, savršena u svemu.

Kuća je bila u krivudavoj, tihoj ulici. Ona otključa rata, posvuda zapali svjetla i potom nestane bez riječi. Dnevna se soba doimala vrlo ugodno. Stojeći sam čekao tlolc se nije vrati i donijela dvije visoke čaše. U međuvremenu je sv.ukla kaput.

67.

— Bila si već, naravno, u braku — rekoh joj.

— Nije. uspio. Donio mi je ovu kuću i nešto novca, - ali zapravo nisam tražila ništa. Muž mi je bio dobar čovjek, no nismo se slagali. Nismo bili stvoreni jedno za drugo. Sad je mrtav, stradao je u avionskom sudaru, bio je pilot. Takve se nesreće događaju svaki dan. Odavde do San Diega ima mnogo žena kojima su stradali muževi, piloti. Popio sam gutljaj pića i spustio čašu. Tad joj uzeli njenu iz ruke i također je spustili.

— Sjećaš li se kako si mi jučer ujutro zabranila da ti gledam noge?

— Da, sjećam se.

— Pokušaj mi to sad zabraniti.

Zagrlio sam je. Prepustila mi se bez riječi. Podigao sam je u naručaj, odnio i nekako pronašao spavaću sobu. Spustivši je na krevet, zadignuh joj suknju tako da sam joj mogao vidjeti bijela bedra iznad

najlonskih čarapa. Ona iznenada ispruži ruke uvis i privuče mi glavu na grudi.

— Životinja! Zar ne bi moglo biti manje svjetla? Priđoh vratima i ugasih svjetlo u sobi. Još se'sasvim dobro vidjelo zahvaljujući svjetlu iz hodnika. Kad sam se okrenuo, stajala je kraj kreveta gola kao Afrodita koja se upravo rađa iz Egejskog mora. Stajala je ponosno, be?: ikakva stida ili izazovnosti.

— K vragu! — rekoh. — Dok sam bio mlad, mogao sam djevojku svlačiti polako. U današnje je doba ona u krevetu prije nego što sam i raskopčao ovratnik. — Dobro, raskopčaj već jednom ovratnik. — Zavrnei pokrivač tako da je ležala na krevetu bestidno naga. Bila! je jednostavno lijepa gola žena koja se nimalo ne sram« sebe. — Jesi li zadovoljan mojim nogama? — upita me.¹ Nisam joj odgovorio. — Jučer ujutro sam ti kazala — nastavi ona, napola sanjarski — da mi se sviđa nešto na tej bi... ne pipaš. .. i da mi se nešto ne sviđa. Znaš li na i što sam mislila? '

j

— Ne znam. < — Nije mi se svidjelo to što me nisi jučer na'tjeraoif da učinim ovo. ,

- - .Ne može se reći da me tvoje držanje poticalo na nešto takvo.

-- Ti si, navodno, nekakav detektiv, pa bi trebalo da znaš što možeš učiniti, a što ne možeš. A Kad, molim te, ugasi sva svjetla.

Uskoro je u mraku ponavljala »dušo, dušo, dušo« onim naročijim glasom kojim se žene služe samo u tim izuzetnim trenucima. Potom se polako opustila, smirila, utihnula.

— Jesi li još zadovoljan mojim nogama? — zapita me sanjarski.

■— Nema muškarca koji njima ne bi bio zadovoljan. Koliko god puta vodio ljubav s tobom, ne može ih zaboraviti.

— Baš si gad. Pravi pravcati gad. Dođi bliže. — Na-•.loni mi glavu na rame. — Ne volim te — reče mi.

— Zašto bi me vojjela? No ne govorimo cinično o lomu. Ima i uzvišenih trenutaka... premda su oni samo Kratkotrajni.

Osjetio sam kako se, jedra i topla, priljubila uz mene. Ti jelo joj je pucalo od životne snage. Čvrsto me zagrlila lijepim rukama.

Opet su se. u tami čuli prigušeni krici, zatim nas je i ; umio dubok mir.

— Mrzim te — reče ona dok je svojim ustima dodi-ila moja. — Ne

zbog ovoga, već zato što je savršenoj neponovljivo, a nama se dogodilo već na početku. u se više nikad sastati s tobom niti to želim. Morali no ostati zajedno zauvijek. Ovakva veza ne može biti remena. — Ponašala se kao gruba djevojčura koja se nagle-i mračnih strana života.

— I ti. Oboje smo sakrili pravu dušu. Besmisleno je •titi o tomu. Poljubi me strasno!

Nakon nekog vremena, sasvim iznenada, nečujno se nkla iz kreveta. Poslije dvije-tri minute upali se svje68

tlo u hodniku. Stajala je na pragu, u dugoj kućnoj haljini. . . .

— Zbogom — reče mi mirno. — Pozvat ću ti taksi. Pričekaj ga pred kućom. Više se nećemo vidjeti. — Što je s Umnejem?

— On je jadan uplašen tikvan. Potreban mu je netko tko će mu podupirati taštinu, davati mu dojam moći i uspješnosti. Tu potporu nalazi kod mene. Žensko tijelo nije tako sveto da se ne bi moglo upotrijebiti... pogotovo ako je već doživjelo neuspjeh u ljubavi.

Nestane s praga. Digao sam se, obukao i osluhnuo prije nego što sam izišao. Nisam čuo ništa. Doviknuo sam 303, ali nije mi odgovorila. Kad sam koraknuo na pločnik pred kućom, upravo se zaustavljao taksi. Osvrnuh se. U kući nije gorjelo ni jedno svjetlo.

Tu nitko ne živi, pomislio sam. Sve je samo san. Osim što mi je netko pozvao taksi.

Sjeo sam u njega i odvezao se kući.

14

Izišavši iz Los Angelesa, skrenuo sam na suvremenu auto-cestu koja zaobilazi Ocanside. Imao sam vremena za razmišljanje.

Prije svega, upitao sam se zašto se vraćam u Esme-raldu. Taj slučaj nije uopće povjeren meni. Uglavnom klijenti traže od privatnog detektiva mnogo podataka za malo novca. Dobiju ih ili ne, ovisno o okolnostima. No ponekad se pri prikupljanju određenih obavještenja otkrije i štošta drugo; na primjer, čuje se pričica o tijelu na balkonu, a kad se zaviri: ondje, tijela, nema. Zdrav razum govori: idi kući i zaboravi sve, od toga neće biti nikakvih para. Zdrav se razum uvijek javlja prekasno. Zdrav ra« zum pokazuje svoje lice kad se kajete zato što niste pro« slog tjedna prekontrolirali kočnice prije nego što ste raz«

70

bili prednji dio automobila. O zdravu se razumu govori u ponedjeljak ujutro, poslije izgubljene utakmice, kad se jadicuje zato što u momčadi nije igrao branič koji je mogao pridonijeti pobjedi. No nije igrao. Radije se nacvrckao i sam sebe izbacio iz momčadi.

Stigao sam do hotela »Rancho Descansado« prije nego što sam uspio stvoriti ikakav pouzdan zaključak. Jack i Lucille bijahu na svojim uobičajenim mjestima. Spusti vši putnu torbu, naslonio sam se na stol.

— Jesam li ostavio dovoljno novca?

— Jeste, hvala — odgovori Jack. — A sad biste htjeli opet unajmiti onu sobu, je li?

— Ako je moguće.

— Zašto nam niste kazali da ste detektiv?

— Uh, kakvo pitanje. — Nasmiješih mu se. — Zar detektiv ikad govori ljudima da je detektiv? Valjda gledate televiziju?

— Kad imam priliku. Ne baš često.

— Na televiziji možete uvijek prepoznati detektiva. On "nikad ne skida šešir. Sto znate o Larrvju Mitchellu? — Ništa — ukočeno odgovori Jack. — On je Brandonov prijatelj, a Brandon je vlasnik ovog hotela.

— Jeste li pronašli Joea Harmsa? — umiješa se veto Lucille.

— Jesam, hvala.

— A jeste li... ?

— A-a.

— Ne gnjavi, mala! — reče Jack. Namigne mi i pru-mi ključ. — Lucille se ovdje dosađuje, gospodine Mar1 iwe, Ne može se maknuti od mene i telefonske centrale, .iili se može osloboditi sićušnog dijamantnog prstena... i.ilco malog da sam se stidio dati joj ga. Ali što da radim? I-iid muškarac voli djevojku, onda želi da se to vidi i na njezinu prstu.

Lucille odmah podigne lijevu ruku i okrene je tako 1 je dragi kamen zasvjetlucao.

— Mrzim taj prsten — reče. — Mrzim ga kao i sun-l ljetu, sjajne zvijezde i mjesecinu Eto, toliko ga mr

■71

Uzeo sam ključ i torbu i otišao. Ako bih ostao još malo s njima, zaljubio bih se u sebe. Možda bih čak poklonio sam sebi skroman

dijamanтни prstenčić.

Zvao sam s kućnog telefona u hotelu »Casa del Po-niente« sobu broj 1224, no nisam dobio nikakav odgovor. Tad sam otišao na recepciju, gdje je ukočeni recepcionar razvrstavao pisma. Oni neprestano sređuju poštu. — Kod vas je odsjela gospođica Mavfield, je li? — upitah.

— Da, odsjela je — odgovori on, ne baš žurno. — Koje ime da najavim?

— Znam broj njezine sobe. Ne javlja se. Jeste li j< danas vidjeli?

— Čini mi se da nisam. — Osvrne se preko ramenj — Nema njenog ključa. Hoćete li ostaviti nekakvu pc ruku?

— Donekle sam zabrinut. Sinoć se nije osjećala b« najbolje. Možda leži bolesna i ne može se javiti na tel< fon. Ja sam joj prijatelj. Zovem se Marlowe.

On me pažljivo odmjeri pogledom. Imao je pameti oči. Ode iza pregradnog zida i obrati se nekomu. Vra| se vrlo brzo. Smiješio se. 1

— Sudeći prema svemu, gospođica Mavfieldđ nije lesna — reče mi.

— Naručila je obilan doručak u sol l objed. Osim toga ,telefonirala je već nekoliko puta.

— Mnogo vam hvala — odvratih. — Ostavit ću ruku. Samo ime i napomenu da ću joj se poslije javiti ~- Možda je otišla u park ili je na plaži — reče ! — Plaža nam je vrlo ugodna, nasipom dobro zaštititi od valova. — Pogledam zidnu uru iza sebe. — Ako ondje, ubrzo će se vratiti. Sad je već prilično hladno.

—■ Hvala. Doći ću poslije.

72

Glavni dio predvorja bio je podignut za tri stepenice. U njemu su sjedili ljudi koji vrlo rado provode vrijeme u hotelskim predvorjima, uglavnom postariji, uglavnom bogati, uglavnom besposleni. Dvije starice, strogih lica i crvenkaste kose, muku su mučile s golemom slagaljkom na velikom stolu. Malo dalje igrala se kanasta; dvije žene protiv dvojice muškaraca. Jedna je od tih žena imala na sebi toliko nakita kao da je pokretna draguljarnica i toliko šminke da bi se njom mogla obojiti jahta. Obje su pušile. Muškarci u njihovu društvu doimali su se sivo i umorno; vjerojatno su se umorili potpisujući čekove. Nedaleko od njih sjedio je neki mladi par. Držali su se za ruke. Ona je svaki čas dodirivala vršcima prstiju vjenčani prsten.

Stekao sam dojam da je malo ošamućena. Prošavši kroz bar, izašao sam u park. Krenuvši stazom duž zida, lako sam pronašao ono mjesto koje sam prethodne noći gledao s Bettyina balkona. Prepoznao sam "A zato što je tu staza skretala pod oštrim kutom. Plaža bijaše duga stotinjak metara. Do nje su vodile • penice s litice. Na pijesku su ležali ljudi. Neki se nisu svukli. Okolo su tračala djeca i vrištala. Betty Mavfield o bila na žalu.

Vratio sam se u hotel i sjeo u predvorju.

Sjedio sam i pušio. Potom sam kupio večernje noti, pregledao ih i bacio. Pridoh recepcijskom stolu, ja je poruka još bila u pretincu 1224. Tad sam pozvao defonom Mitchella. Nije se javio. Telefonistica mi reče 1j°.i Je veoma žao, ali gospodin Mitchell se ne javlja.. — Recepcionar mi je kazao da želite razgovarati sa om, gospodine Marlowe — uto začuh iza sebe ženski ■ — Vi ste gospodin Marlovve je li?

Doimala se svježje kao jutarnja rosa. Imala je na sebi bi 11 bluzu, tamnozeleno hlače i zelenu vjetrovku. Vidio sam da je jedan hotelski službenik, stojeći u lni. načulio uši.

Vi ste gospođica Mavfield? — upitah. Da, ja sam gospođica Mavfield.

Vani mi je auto. Imate li vremena pogledati' onu lni'lninu? pogleda na sat." . : 73

— Paaa, imam — odgovori. — Treba da se uskoro presvućena, ali... dobro.

Pošli smo kroz predvorje. Osjećao sam se već u hotelu kao kod kuće. Betty pogleda prijekim okom one dvije starice što su pokušavale izaći nakraj sa slagaljkom. — Mrzim hotele r— reče. — Kad bismo se ovamo vratili i za petnaest godina, zatekli bismo iste ljude u istim naslonjačima.

— Slažem se, gospođice Mavfield. Poznate li nekog Clydea Umneja?

Ona zatrese glavom.

— Zar bi trebalo da ga poznam? — promrmlja. — Je li vam poznata Helen Vermilvea? Ili Ros Go-ble? — Ona opet zatrese glavom. — Hoćete li popiti nešto? — ponudih joj.

— Ne bih sada, hvala.

Izišli smo iz bara i krenuli puteljkom. Otvorio sam joj vrata svog

oldsmobilea. čim sam se izvukao s parkirališta, zaputio sam se prema brdima. Ona metne na nos sunčane naočale.

— Našla sam putničke čekove — reče mi. — Vi ste čudan detektiv. . Posegnuh u džep i izvadih bočicu pilula za spavanje.

— Moram priznati, malo sam se uplašio. Prebrojio sam pilule, ali nisam znao koliko ih je bilo prije. Kazali ste da ste progutali samo dvije. Bojao sam se da biste noću mogli ustati i uzeti ih cijelu šaku. Ona spremi bočicu u džep vjetrovke.

— Poprilično sam popila, a alkohol i barbiturati nisu baš sretna kombinacija. Stoga sam zaspala kao klada. — Bio sam u škripcu. Znao sam da takva sredstva djeluju sporo. Puls i disnje bili su vam dobri, ali možda će se poslije stanje pogoršati. Mučile su me takve dvojbe. Ako pozovem liječnika, morat ću mu štošta objasniti. Akoj ste uzeli preveliku dozu, on će obavijestiti policiju, čak ij ako vam se ništa ne dogodi. Policija istražuje sve pokušaj«" samoubojstva. Morao sam prihvatiti rizik. No da sam s(prevalio, sad se ne biste vozili sa mnom. Što bi tada bilo sa mnom?

—r Da, to je zanimljiva misao — odvrati ona. — Ipak, ne razbijajte njome sebi glavu. Tko su oni ljudi koje stOj spomenuli?

j

74

— Clyde Umney je odvjetnik koji me unajmio da vas pratim ... a takav je zahtjev dobio od jedne vašing-tonske odvjetničke kancelarije. Helen Vermilvea mu je tajnica. Ross Goble je privatni detektiv iz Kansas Cityja i navodno traži Mitchella. — Opisao sam joj ga. ' Lice joj se okameni.

, f — Mitchella? — izusti. — Zašto ga zanima Larry?

Zaustavio sam se na raskršću jer je neki starčić u motornim invalidskim kolicima skretao ulijevo brzinom od šest kilometara na sat. U Esmeraldi ima svakakvih iznenađenja u prometu.

— Zašto bi on tražio Larrvja Mitchella? — upita ona ogorčeno. — Zar ne može nitko nikoga ostaviti na miru? — Nemojte mi ništa ispričati — rekoh joj. — Radije mi postavljajte pitanja na koja ne znam odgovore. To mi koristi kompleksu manje vrijednosti. Rekao sam vam da više nemam posao. Prema tomu, zašto sam ovdje? Odgovor je jednostavan. Ponovo me zanima onih pet tisuća u

putničkim čekovima.

— Skrenite ulijevo na prvom raskršću — reče ona — pa ćemo se odvesti u brda. Odande je divan pogled. I ima mnogo otmjenih kuća.

— Ma, briga me za njih!

— Osim toga, ondje je vrlo mirno. — Ona izvuče '■ cigaretu iz kutije na dasci za instrumente i zapali je. ' — Ovo vam je već druga cigareta u dva dana — rekoh joj. — Pušite vraški mnogo. Prebrojio sam vam cigarete. I šibice. Pregledao sam vam torbicu. Pravo sam njuškalo kad nailazim na laži. Pogotovu ako mi klijent zaspi i ostavi me na cjedilu.

— Kažem vam, dotukli su me piće i pilule. Nisam bila sasvim pri sebi.

— U hotelu »Rancho Descansado« bili ste u izvrsnoj formi. Odlučni i poduzetni. Otputova ćemo u Rio de Janeiro i živjeti raskošno. Očito, u vanbračnom odnosu. Treba samo da uklonim tijelo. No kakva li razočaranja!. Tijelo je nestalo.

Promatrala me netremice, no nisam joj mogao uzvratiti pogled. Morao sam paziti kuda vozim. Skrenuo sam lijevo u ulicu u kojoj su još ostale u asfaltu negdašnje tramvajske tračnice.

— Tko je pucao iz pištolja i u što? — zapitan. Pritisnula je dlanovima sljepoočice.

— Vjerojatno sam ja pucala. Valjda sam privremeno poludjela. Gdje je?

— Pištolj? Na sigurnom je mjestu. Ako vam se san obistini, morat ću ga predočiti. _ Sad smo se vozili uzbrdo. Automatskim mjenjačem izabrao sam najprikladniju brzinu. Sa »manjem^gledala moje kretnje. Tad prijeđe pogledom po svijetlim ko žnatim sjedalima i raznim instrumentima.

— Kako možete priuštiti sebi tako skup auto? fce zarađujete mnogo, je li? — upita me. ' . v .

— Svi su automobili u današnje doba skupi, čak i oni koji su naoko jeftini. Pročitao sam negdje kako bi detektivi trebalo da imaju uvijek običan, tamał' ^P^" lživ auto koji ne bi nikomu privlačio Paf JI\^* to napisao, očito nije nikad bio u Los Angee ^ u Los Angelesu bi mogao upasti u oči samo netko komu bi se na krovu ružičasta mercedesa sunčale tri ljepoti^. Betty zahihoće. - Osim toga - nastavio sam razgia bati o toj temi - ovakav bi se auto mogao ^

dobro prodati u Rio de Janeiru. Za njega bih mogao d°biti 7jso nego što sam ga platio kad je bio nov. Prijevoz teretnim brodom ne bi stajao mnogo.

— Ah, prestanite me zadirkivati. Danas nisam ras položena za šalu.

— Jeste li vidjeli prijatelja?

— Larryja? — Najednom je sjedila vrlo ukočeno. — Zar imate i drugih?

"— Pa mogla bih smatrati prijateljem i Clarka Bran-dona. premda sam ga tek upoznala. Larry je bio vraški pijan Ne. nisam ga vidjela. Možda spava dok se ne otriježni. — Ne javlja se na telefon. __ _ Sto smo se više penjali, to su kuće bile sve ljepše i raskošnije Pogled ie bio čaroban. Uživao sam u njemu nune tri sekunde Tad sam zaustavio auto i ugasio motor. Bili smo oko trista metara iznad grada, te smo ga vidjeli kao iz aviona.

— Možda se razbolio — progovorili. — Možda seonesvijestio. Možda je čak umro.

— Rekla sam vam već... — Zadržće. Uzeo sam joj iz ruke opušak i spustio ga u pepeljaru. Zatvorivši prozore, zagrlio sam je i privukao je tako da mi je položila glavu na rame. Omlohavila je, prepustila mi se, ali još je drhtala. — Uz vas se osjećam sigurnom — reče mi. — Samo, ne požurujte me. Dajte mi vremena.

— U pretincu imam bočicu viskija. Hoćete li malo gucnuti?

— Hoću.

. Izvadio sam bočicu i uspio je otčepiti jednom rukom i zubima. Potom sam joj je prinio usnama. Popila je gutljaj-dva i stresla se. Začepivši bočicu, sp.remio sam je. — Nerado pijem iz boce — prozbori ona.

— Da, nije otmjeno. Shvatite, Betty, ja vam se ne udvaram. Zabrinut sam za vas. Želite li da učinim štogod?

Šutjela je trenutak-dva.

— što biste mogli učiniti? —: reče tada. — Uzmite one čekove. Vaši su. Dala sam vam ih.

— Nitko nikomu ne daje pet tisuća tek tako. To nema smisla Zbog toga sam se vratio iz Los Angelesa. Otputovao sam tamo rano ujutro. Ne biste se vi bez razloga r.iznježili nad tipom poput n'ene, raspričali se o pola milijuna dolara, ponudili mi putovanje u Brazil i raskošan dom Bili pijani ili trijezni, ne biste to učinili samo zato tu ste

sanjali da vam je na balkonu mrtvac i ne biste me pozvali da ga bacim u more. Što ste zapravo očekivali od umne kada dođem u vašu sobu? Željeli ste da vam držim miiHcu dok sanjate?

Ona se odmakne od mene i nagne na suprotnu stranu — Dobro, ja sam lažljivica, Cijelo vrijeme lažem. Pogledah retrovizor. Iza nas se pojavio na cesti neki -M tamni auto i zaustavio se. Nisam mogao vidjeti tko ili što je u njemu. Ali, tad je napravio polukrug i vra~ f1- onamo odakle je došao. Netko ie očito krenuo po-om cestom i uvidio da je ona slijepa.

77

_ Dok sam se ja P požarnim ljestvama - rekoh potom odglumili užasnu> Se, doista ^^ mrtvaca. Nisam otkrio našao tijelo, inorfa bh ga Ne bi bilo teko, ali bi se to uvježbanih d™™Ł O

eini mi ;^lkonJ. Nisam našao krvave.tragove. Da sam ko ograde.

^P ^ No ni get «

se to mog tako d&leko da bl Ograde ima oko dvanaset me- SSTb&SS pastiSS druge str.,de. Već sam vam rekla da sam lažljivica. __ No niste

mi rekli ^J^I^J^ Pretpostavimo dava^eB ^ga odnese™ niz protupo- Sto biste očekivali od mene^ Da ga ^^ u g _ Utvrdili ste. Treba.o bi da budete z

eto treba da učinim

sl,, »zmite pare Ništa drugo r,e tražim.

. potreban dobar odvjetr.il.

S vremenom 6 bilo nekako drukere

K đogodU,, Mitchel u.

i. Mitchell vas J«

ucjenjivao. Znači, i on je imao nekih razloga. Traže vas vašingtonski odvjetnici. I oni imaju razloge. A njihov klijent ima razloge zbog kojih je zatražio od njih da vas pronađu.

Zašutio sam i pogledao je. Smračivalo se. Nad modrim morem je letjelo jato galebova na jug. Upravo se spuštao večernji avion iz Los

Angelesa.

— Dakle, htjeli biste mi pošto-poto uvaliti nekog odvjetnika. Možda biste dobili postotak od njega — reče ona ljutito i posegne za još jednom mojom cigaretom. — Mislim da biste vrlo lako preboljeli pare što biste ih dali odvjetniku. No treba da imate nešto drugo na umu. Odvjetnik je u povlaštenom položaju i ima neka ovlaštenja koja nema privatni detektiv. No ako odvjetnik interesu svoje stranke, unajmi privatnog detektiva, ta-ia i detektiv stječe te povlastice. Jedino ih se tako može iokopati.

— Ma, baš me briga za te povlastice — odvratila ona) duševljena sam odvjetnicima, pogotovu kad se sjetim 3a vas je jedan od njih unajmio kako biste mi bili uvijek za petama.

— Dobro, Betty. Vidim da vam ne mogu pomoći. Završite moje pokušaje.

— To su lijepe riječi. No ponudili ste mi pomoć samo Bato što ste se nadali da ću vam platiti još više. Niste nimalo drukčiji od ostalih. Neću ni vašu prokletu ciga-petu! — Baci je kroz prozor. — Odvezite me u hotel!

Izišao sam iz auta i zgazio cigaretu. — U kalifornijskim se brdima ne smije tako neoprez-baciti opušak — rekoh joj. — Čak ni izvan sezone. ; Vrativši se u auto, upalio sam motor, okrenuo se na -ti i počeo vraćati onuda kuda smo se dovezli. Kad smo gli do mjesta gdje se cesta račvala, na drugom kraku Idaleko od raskršća opazio sam parkiran mali auto. Ni-* mu gorjela svjetla. Možda nije bilo nikoga u njemu. Dok sam skretao na taj drugi krak, upalio sam du-svjetla i prešao njima po

parkiranom automobilu, izać je hitro zaklonio lice šeširom, ali sam ipak uspio ijeti naočale, debele obraze i klapave uši Rossa Goblea FKansas Cityja.

79 ■

7S

Provezavši se mimo njega, produžio sam dugom, krivudavom nizbrdicom. Nisam znao kumu vodi ta cesta, ali bio sam uvjeren da sve ceste završavaju prije ili poslije na morskoj obali. U podnožju brda moga;) sam birati hoću li ulijevo ili udesno. Opredijelio sam se za desnu stranu. Ubrzo sam opazio da se vraćam prema središtu Esmeralde.

Progovorila je tek kad smo stigli" do hotela. Kad smo se zaustavili, brzo je izišla.

— Ako me pričekate, donijet ću vam novac.

— Netko nas je pratio — odvratih.

— Što. ..? — Zastala je kao ukopana i napola se osvrnula.

— Neki mali auto. Mogli ste ga vidjeti kad sam ga osvijetlio dok sam gore skretao na raskršću na drugu cestu.

— Tko nas prati? — Glas joj je bio napet.

— Odakle ja to mogu znati? Vjerojatno je krenuo za nama odavde, pa će se i vratiti ovamo. Možda je riječ o policiji?

Ona me pogleda, i dalje stojeći kao kip. Polako ko-rakne prema meni, a onda jurne kao da će mi izgrepsti lice. Uhvati me za ruke i pokuša me prodrmati. Isprekidano je disala.

— Odvedite me odavde! Odvedite me, tako vam sve-, ga! Bilo kamo. Sakrijte me! Dajte mi malo mira. Odvedite me nekamo gdje me' nitko neće moći slijediti, progoniti me, prijetiti mi. On se zakleo da će tako postupiti sa mnom. Slijedit će me, makar otišla na drugi kraj svijeta, na najzabačeniji otok na Tihom oceanu . . .

— Na najvišu planinu, u najpustiju pustinju — rekoh. — Očito čitate staromodne knjige.

Ona spusti ruke. Sad su joj mlohavo visjele.

— Susjećajni ste poput morskog psa.

— Neću vas odvesti nikamo — rekoh joj. — što god vas muči morate ostati gdje ieste i suočiti se s teškoćama. Okrenuo sam se i vratio u auto. Kad sam se osvrnuo, prešla je već pola puta do ulaza u bar, hodajući vrlo žurno. •

BO

Ako imarn pameti, mislio sam, pokupit ću svoje stvari, vratiti se kući i zaboraviti je. Kad ona napokon raščisti sama sa sobom kakvu ulogu igra u kojem činu koje predstave, već će vjerojatno biti prekasno da bih mogao išta učiniti.

Čekao sam i pušio cigaretu. Svaki će se čas pojaviti Gobie i njegova krtijica i zaustaviti se na parkiralištu. Nije se pojavio. Popušivši cigaretu, napokon sam krenuo Izlazeći na ulicu, ugledao sam mu auto s druge strane, parkiran uz lijevi pločnik. Produžio sam i skrenuo udesno; vozio sam sporo kako se on, trudeći se da drži korak sa znom, ne bi negdje razbio. Napokon sam se zaustavio pred

restoranom »Epikur«. Imao je niski krov i crveni zid od opeka koji ga je zaklanjao od ulice. Unutra je bilo još mirno. Pipničar je čavrljao s natkonobarom. a natkonobar još nije ni obukao smoking. Na stolu je bila otvorena knjiga s popisom gostiju koji su rezervirali mjesta za tu večer. No budući da je još bilo rano, mogao sam dobiti stol.

Blagovaonica je bila mutno osvjetljena svijećama i podijeljena niskim zidom na dvije polovice. Kad bi u njoj bilo tridesetero gostiju, već bi se doimala pretrpanom. Natkonobar me povede u kut i zapali mi svijeću. Naiičih martini. Priđe mi konobar i počne uklanjati ono "■ je bilo predviđeno za gosta s druge strane stola. Reč ih mu da to ostavi, jer će mi se možda pridružiti jedan jatelj. Zagledao sam se u jelovnik, dug gotovo poput

•Injaka. Da me zanimao, bio bih se poslužio džepnom ptilikom i pročitao ga. Još nikad nisam bio u tako ačnom lokalnu. Kad bi mi za susjednim stolom sjedila 'ena majka, ne bih je prepoznao.

Stigne martini. U tami sam razabrao čašu, a činilo mi ; da je nešto u njoj. Kušao sam piće. Nije bilo loše. U i i mi trenu sučelice sjedne Goble. Koliko sam. mogao •>/nati. izgledao je jednako kao i prošli put kad sam ga ■ vi.« 235

vidio. Nastavio sam buljiti u jelovnik. Hilo bi najbolje da su za njega upotrijebili Brajevo pismo.

Goble posegne za mojom čašom ledene vode i popije nekoliko gutljaja.

— Kako napreduješ sa curom? zapita me nehajno. — Nikako. Zašto?

— Zašto si išao s njom na brdo?

— Mislio sam da ćemo se maziti. Nije bila raspoložena. Ali — što se tebe tiče? Ako se ne varam, ti tražiš nekog Mitchella.

— Vrlo smiješan štos. Nekog Mitchella. Nisi nikad čuo za njega, rekao si mi.

— Poslije sam čuo za nj. I vidio sam ga. Bio je pijan. Gadno pijan. Umalo su ga izbacili iz lokala.

— Vrlo smiješno — progundā Goble. — Kako si mu znao ime?

— Netko ga je zazvao imenom. Hm, to bi ti bilo već previše smiješno, je li?

— Rekao sam ti da mi se mičeš s puta. Sad znam tko si. Sve mi je jasno.

Zapalio sam cigaretu i puhnuo mu dim u lice. — Ne tupi — reko mu.

— Izigravaš opasnog momka, ha? — naruga se on. — Nategnuo sam ja uši i jačima od tebe.

— Spomeni mi barem dvojicu, ako se možeš sjetiti. On se nagne preko stola, ali nam u tom času prida konobar.

— Ja ću popiti burbon i običnu vodu — reče mu Goble. — Neću nikakav škotski viski. Ne pokušavajte me prevariti. Odmah ću ga prepoznati. A vodu hoću iz boce. Ovdašnja je voda iz vodovoda grozna.

Konobar ga je samo gledao.

— Ja ću još jedan martini — reko,

— Sto bi se dobro moglo pojesti večeras? — zapitaj Goble. — Ja nikad ne trošim vrijeme na ovakve papir« čine. — Prstom zlovoljno dotakne jelovnik.

— Današnji je specijalitet mesna rulada — kiseloj odgovori konobar.

— Dobro, donesite je — naruči Goble.

32

Konobar pogleda mene. Kad sam i ja izabrao isto jelo, ode. Goble se ponovo nagne preko stola, ali se najprije osvrne iza sebe te lijevo i desno.

— Imaš smolu, druškane — reče mi veselo. — Ono ti nije pošlo za rukom.

— Baš šteta — odvratih. — A što mi nije pošlo za rukom? — Imaš grdnu smolu, druškane. Grdnu. Valjda morska struja nije bila onakva kakvu si očekivao. Jedan je podvodni ribolovac radoznalo zavirio pod stijenu i pronašao nešto zanimljivo.

— Da? — Leđima mi se prošire hladni srsi. Kad nam je konobar donio piće, jedva sam se svladao da odmah ne posegnem za svojom čašom.

— Vrlo smiješno, druškane.

— Ponoviš li to još samo jednom, razbit ću ti te proklete naočale! — zagundao sam.

On uzme čašu, srkne gutljaj, razmisli i kimne.

— Došao sam ovamo da bih zaradio — prozbori zamišljeno. — Nipošto nisam došao stvarati neprilike. Stvaranjem neprilika ne

može se zaraditi novac. Najbolje se može zaraditi ako se izbjegavaju gužve. Razumiješ li me? — To je vjerojatno nešto novo za tebe — rekoh. — Nego počeo si pričati o nekom podvodnom ribolovcu. Što je s njim? — Prilično sam teško vladao glasom.

On se nagne.natrag. Oči su mi se već donekle navikle i tamu. Opazio sam mu smiješak na tustom licu. — Samo sam se šalio — odvrati mi. — Ne znam ni kakva podvodnog ribolovca. No, stanje je čudno, mo

bam priznati. Ne mogu pronaći Mitchella

— Živi u hotelu. — Opet sam gucnuo malo pića, pa-eći da ne potegnem previše. Nije bilo pravo vrijeme za Opijanje.

— Znam da živi u hotelu, druškane, ali ne znam gdje sada. Nije u svojoj sobi. Nije ga nigdje vidio hotelko osoblje. Pomislio sam da možda ti i ona cura znate 83

— Cura je ćaknuta — rekoh. — Nju ne petljaj u to. Osim toga, u Esmeraldi se ne kaže »vidio«, nego vidjelo«. Sad nisi u Kansas Citvju.

— Soli pamet nekomu drugomu, a ne meni. Kad budem htio učiti kako se govori pravilno, onda neću tražiti savjete od nekakva trećerazrednog kalifornijskog njuškala. — Okrene glavu i vikne: — Konobaru! Nekoliko' ga gostiju odmah pogleda nezadovoljno. Nakon nekog vremena pojavi se konobar i zaustavi kraj stola, nezadovoljan kao i oni.

— Daj još jednu rundu — reče Goble i prstom pokaže na čašu.

— Nije potrebno da vičete iz svega glasa — odvrati mu konobar i odnese čašu.

— Kad sam gost u lokalu, onda hoću da usluga bude besprijekorna — vikne Goble za njim. Potom se opet okrene prema meni. — Ti i ja bismo se mogli dobro slagati kad bi ti imao mozga u glavi.

— A ja bih surađivao s tobom kad bi se ti znao pristojno ponašati, bio viši petnaestak centimetara, imao drukčije lice i drukčije se zvao.

— Skrati pjesmicu i vrati se na Mitchella — odbrusi mi on. — I na onaj komad koji si pokušao povaliti na brdu. — Ona je upoznala Mitchella u vlaku. Djelovao je na nju baš kao i ti na mene. Stvorio je u njoj žarku želju da otputuje u suprotnom smjeru.

Bilo je to gubljenje vremena. Shvatio sam da je klippan neranjiv kao moj prapradjed.

— Dakle, Mitchell je za nju samo tip kojega je upoznala u vlaku i koji joj se nije svidio — izusti on podrugljivo. — Napustila ga je i pohrlila tebi u zagrljaj? Baš je dobro što si se zatekao u blizini.

Uto nam konobar donese jelo.

— Želite li kavu? — zapita.

Ja ću svoju radije popiti poslije, rekoš. Goble odmah • zatraži kavu i zapita gdje mu je piće. Konobar odgo*,*ri da stiže.. . sporovozno, sudeći prema prizvuku njegova glasa. Kušavši mesnu ruladu, Goble se iznenadi. B4

— K vragu, ovo je dobro! — reče. — Vidjevši kako malo gostiju ima unutra, pomislio sam da je ovaj lokal pred propašću.

— Pogledaj najprije koliko je sati — napomenuh mu. — Ovdje postaje živahno tek mnogo kasnije.

— Da, u ovom se gradu živi noću. Katkad je najživlje oko dva ili tri sata ujutro — prozbori on žvačući. —■ Neki idu u posjet prijateljima. Opet si u hotelu »Rancho Descansado«?

Pogledao sam ga, ne rekavši ništa.

— Zar ti moram baš sve kazati? Shvati, kad se bavim nekim poslom, radim bez odmora. U svako doba. Opet nisam rekao ništa. On obriše usta.

— Nekako si se trznuo kad sam ti spomenuo ronioca koji je pod stijenom našao nešto- zanimljivo. Zar su me oči prevarile?

Nisam mu odgovorio.

— Dobro, šuti kao zaliven, ako baš hoćeš — promrmlja on. — Mislio sam da bismo mogli surađivati. Snažno si građen i vjerojatno znaš dobro udarati. No, nemaš pojma ni o čemu. Nemaš one sposobnosti koje su potrebne u mom poslu. U mom kraju mogu uspjeti samo oni koji imaju mozga u glavi.

— Dobro, da čujem tvoj prijedlog — promrsih kroza zube.

Premda je neprestano brbljao, vrlo je brzo jeo. Odgurne tanjur, popije nekoliko gutljaja kave i izvadi iz džepa prsluka čačalicu.

— Ovaj je grad bogat, druškane — prozbori. — Proučio sam ga. Upoznao sam ga do srži. Popričao sam s ljudima o njemu. Kažu mi da je on jedno od malobrojnih mjesta u ovoj zemlji gdje pare nisu dovoljne. U Esmeraldi moraš imati svoje mjesto u društvu, inače si nitko i ništa. Želiš li pripadati ovom gradu, želiš li da te zovu u društvo i da budeš u dobrim odnosima s pravim ljudima, treba da

imaš određen društveni položaj. Ovdje živi jedan čovo koji je zaradio pet milijuna dolara iznuđivanjem u Kansas Citvju. Kupio je gradilišta i sagradio neke od najljepših kuća u gradu. Ipak, nije se uspio uvući

85

u birane društvene krugove. Znaju tko je on. Obraćaju mu se ako treba prikupiti novac za kakve općenito korisne svrhe, no inače ga izbjegavaju. Priređuje velike kućne zabave, a na njih mu dolaze samo gosti koji žive izvan grada, ne računajući vucibatine koji se lijepe za svakoga tko ima novca. Svi oni koji imaju kakav-takav ugled u gradu, klone ga se kao gubavca.

Bila je to duga govorancija. Dok je pričao, pogledavao me povremeno, kružio pogledom po prostoriji i čačkao zube. — Zacijelo te duboko rastužila ta priča — rekoh mu. — Kako su doznali odakle mu pare?

— Ovamo dolazi na odmor svakog proljeća jedan glavešina iz ministarstva financija — povjeri mi Goble, nagnuvši se prema meni.

— Slučajno je vidio tog bogataša i sjetio se podataka o njemu. Odmah je ispričao što zna i proširio vijest gradom. Ti ne smatraš tu priču žalosnom? Ne misliš li da taj bogataš pati? Ne shvaćaš kako se osjećaju gangsteri kad promijene način života i žele postati ugledni. On vraški krvari u duši, druškane. Otkrio je da nešto ne može kupiti novcem, pa ga ta spoznaja i te kako izjeda.

— Kako si saznao sve to?

— Pametan sam. Raspitujem se. Otkrivam ono što me zanima.

— Sve osim jednog — rekoh.

— Ne bi shvatio ni ako bih ti kazao.

Konobar mu napokon donese piće i pokupi tanjure. Predloži nam desert

— Nikad ne jedem kolače — reče Goble. — Kidaj. Konobar mu pogleda čačkalicu i spretno mu je istragne iz ruke.

— Ovdje imamo toaletne prostorije, ako niste znali — reče mu. Baci čačkalicu u pepeljaru i zatim je odnese. — Dajte ovom gospodinu račun — napomenuh mu prije nego što se udaljio.

— Vrlo rado — odvrati on. Goble se nvštio.

— Ti si najveći lažljivac kojeg sam sreo u ovom gradu — obratih mu se tiho. nagnuvši se preko stola. — A sreo sam ih već svakakvih. Uvjeren sam ds te nimalo ne zanima Mitchell. Odlučio si se poslužiti

njime samo zato da bi prikrio prave namjere. Poslan si ovamo kako bi nadzirao .djevojku i znam tko te poslao. Znam zašto je nadzireš i znam kako bih mogao prekinuti taj nadzor. Ako imaš neke adute, pokaži ih odmah. Sutra bi moglo biti prekasno.

On odgurne stolicu natrag i ustane. Baci na stol zgužvanu novčanicu i hladno me odmjeri pogledom. — Imaš dug jezik i kratku pamet — reče mi. — Mogao bi je se osloboditi u četvrtak kad odvoze smeće. .Nemaš ti pojma ni o čemu. Nećeš ga nikad ni imati.

Udalji se, ratoborno isturivši glavu naprijed.

Posegnuo sam za zgužvanom novčanicom što ju je ostavio na stolu. Kao što sam i očekivao, bio je to jedan jedini dolar. Tko se vozi krtijom koja možda može raspaliti sedamdesetak kilometara na sat nizbrdo, jede u jazbinama u kojima raskošna subotnja večera stoji osamdeset i pet centi.

Priđe mi konobar i pruži mi račun. Platilo sam i ostavio Gobleov dolar kao napojnicu.

Dok sam izlazio, u lokalima je bilo već dvadesetak gostiju i čuo se sve glasnjiji žamor.

Kolni prilaz do garaže izgledao je jednako kao i u četiri sata ujutro, ali čuo sam šum vode. Ostakljena ču-varaska kabina bila je prazna. Negdje je netko prao automobil. Prišao sam vratima kroz koja se moglo doći do dizala i otvorio ih. Iza mene se u Čuvarskoj kabini oglasi zujalo. Zatvorio sam vrata i čekao. Iza ugla pojavi se mršav čovjek u dugom bijelom ogrtaču. Nosio je naočale, koža mu je bila sivkasta, a oči prazne i umorne. Crna mu se kosa priljubila uz usku glavu.

— Jeste li došli po auto? Molim vas vaše ime — reče mi. — Je li unutra Mitchellov auto? Dvobojni buick? Nije mi odmah odgovorio. Oči su mu zaspale. Očito mu je netko već postavio to pitanje.

— Gospodin Mitchell je odvezao auto iz garaže rano ujutro.

— U koje doba?

— Nekoliko minuta prije sedam sati. Ja sam otišao u sedam.

— Smjena vam traje dvanaest sati? Sad je sedam i nekoliko minuta.

— Radno mi vrijeme traje osam sati, ali se izmjenjujemo. — A tako. Prošle ste noći radili od jedanaest do sedam? — Da. — Zagledao se mimo mogeg ramena u nešto vrlo daleko.

Ponudih mu cigaretu. Zatresao je glavom.

— Smijem pušiti samo u kabini — reče mi.

— Ili na stražnjem sjedalu packarda — napomenuh mu. Na desnoj mu se ruci zgrče prsti kao da hvata držak noža. — Kako se opskrbljujete? Je li vam išta potrebno? — Nijemo me promatrao. — Trebalo je da mi odgovorite »čime se opskrbljujem«? — dodah. Opet mi nije ništa odgovorio. — A ja bih tad nekao da ne mislim na duhan — nastavih veselo — nego na nešto slatkasta mirisa. Pogledi nam se sretnu.

— Prodajete li drogu? — prozbori on napokon. — Koliko vidim, uspijevate se vrlo brzo oporaviti od djelovanja marihuane. Očito u glavi imate ugrađen sat ... kao Eddie Arcaro.

— Eddie Arcaro — ponovi on. — A, da, džokej. On ima sat u glavi, je li?

— Tako se priča.

— Mogli bismo sklopiti posao — promrmlja on. — Kakva je cijena? U čuvarskoj se kućici oglasi zujalo. Podsvjesno sam čuo dizalo u oknu. Otvore se vrata i pojavi se onaj mladji 83

par koji se u predvorju držao za ruke. Ona je imala na sebi večernju haljinu, a on smokin. Stojeći jedno kraj drugoga, doimali su se kao dvoje pubertetlija koje je netko uhvatio kako se ljube. Letimice ih pogledavši, čuvar ode i doveze automobil. Lijep nov chrysler kabriolet. Mladić pažljivo pomogne ženi da uđe, kao da je već u drugom stanju. Čuvar je uslužno držao vrata. Mladić obiđe auto, zahvali mu i sjedne za upravljač.

— Je li vrlo daleko do »Staklenika«? — upita sumnjičavo. — Nije. — Čuvar im opiše put.

Mladić se nasmiješi, zahvali mu, posegne u džep i dade mu jedan dolar.

— Ubuduće bih vam mogao dovesti auto pred hotelski ulaz, gospodine Prestone. Samo me pozovite.

— O, hvala lijepa, dobro je i ovako — žurno odgovori mladić i oprezno krene iz garaže. Predući tiho, »chrysler ubrzo nestane iz vidokruga.

— Na svadbenom su putovanju — rekoh. — Baš su ljupki. No smeta im ako ljudi bulje u njih. — Stojeći opet preda mnom, čuvar me tupo gledao. — No ostavimo njih. Imamo važnijih briga — dodadoh.

— Ako ste pajkan, pokažite mi iskaznicu.

— Mislite li da sam pajkan?

— Očito ste nekakvo prokleta njuškalo. — Sto god govorio, glas mu se nije mijenjao. Neprestano je imao istu visinu.

— Pogodili ste — složih se. -r- Ja sam privatni detektiv. Pratio sam jednu osobu ovamo. Vi ste sjedili U packarđu ondje — pokazah rukom — te sam prišao autu, otvorio vrata i nanjušio marihuanu. Mogao sam odvesti -odavde četiri cadilaca, a vi se ne biste ni pomaknuli. No to me se ne tiče.

— Ne poričem da je bilo tako.

— Je li Mitchel otišao am? — On kimne. — Bez prtljage? — Imao je devet komada prtljage — odgovori on. Pomogao sam mu da ih utovari. Platio je račun i završio boravak u hotelu. Jeste li zadovoljni?

— Jeste li to provjerili na recepciji?

— Da, sve je plaćeno.

89

— Budući da je imao toliko prtljage, pomogao je nosač?

— Pomogao mu je poslužitelj iz dizala. Nosači rade tek od sedam i trideset.

— Koji poslužitelj?

— Jedan Meksikanac. Zovemo ga Chico.

— Vi niste Meksikanac?

— Ja sam djelomice Kinez, djelomice Havajac, djelomice Filipinac i djelomice crnac. Ne bi vam bilo ugodno u mojoj koži.

— Imam još samo jedno pitanje. Kako uspijevate sačuvati posao iako pušite marihuanu?

On se osvrne oko sebe.

— Pušim samo onda kad sam osobito potišten. Sto se to vas tiče? Što se to ikoga tiče? Možda me jednog dana uhvate i izgubim ovaj ušijivi posao. Možda me strpaju u buturu. Možda sam u zatvoru cijelog svog života, nosim ga svuda sa sobom. Jeste li zadovoljni? — Najednom je govorio previše. Takvi su ljudi slabih živaca. Cas šutljivi, čas brbljavi. — Ne ljutim se ja ni na koga — nastavi on jednoličnim glasom. — Živim Jedem. Katkad spavam. Posjetite me jednom. Stanujem u bijednom starom drvenom kućerku u Poltonovoj ulici. Živim iza ovdašnje željezarije. Nužnik mi je u daščari. Perem rublje u

kuhinji, u limenom umivaoniku Spavam na kauču kojem su se polomile opruge. Sve je ondje staro dvadesetak godina. Ovo je bogataški grad Dođite i uvjerite se. Živim na bogataškom teritoriju.

— Nešto nedostaje u vašoj pričici o Mitchellu — rekoh.

— Sto?

— Istina.

— Zavirit ću pod kauč i potražiti je. Možda je malo prašniava
Odozgo se po kolnom prilazu spuštao neki automobil. On mu krene u susret, a ja odem prema dizalu.

Čuvar je čudan svat. mislio sam, vrlo čudan. Ali i zanimljiv. I tužan. Izgubljen.

Dugo sam čekao dizalo Prije nego što je stiglo, pridružio mi se mišićavi, naočiti Clark Brandon. Na sebi je imao kožnatu vjetrovku, debeli plavi pulover s visokim 90

posuvraćenim ovratnikom, hlače od korda i visoke cipele kakve se nose na naftnim poljima. No za jedan će sat, čvrsto sam vjerovao, već sjediti u večernjem odijelu u »Stakleniku« i ponašati se kao gazda.

Letimice me pogleda i pričeka da prvi uđem u dizalo. Poslužitelj ga pozdravi s poštovanjem. Kimnuo mu je. Obojica iziđosmo u hotelskom predvorju. Brandon priđe recepciji, gdje mu se službenik široko nasmiješi... neki kojeg sam vidio prvi put... i pruži mu pregršt pisama. Naslonivši se na stol, Brandon je otvarao jednu po jednu omotnicu i bacao ih u košaru za otpatke kraj sebe. I većina je pisama završavala ondje.

Uzeo sam s police jedan reklamni prospekt, zapalio cigaretu i tobože se zagledao u njega.

Jedno je pismo ipak zainteresiralo Brandona. Pročitao ga je nekoliko puta. Vidio sam da je kratko i napisano rukom na hotelskom listovnom papiru. Stajao je i držao ga, a onda posegne u košaru i izvadi iz nje omotnicu. Pažljivo pregleda i nju. Spremi pismo u džep i, približivši se recepcionaru, pruži mu omotnicu.

— Sjećate li se možda tko mi je ostavio ovo? — upita ga. — Ime mi se čini nepoznato.

Recepcionar pogleda omotnicu i kimne.

— Da, gospđine Brandone, sjećam se. Taj je čovjek ostavio pismo ubrzo pošto sam došao na posao. Srednjih je godina, debeo, s

naočalama. Na sebi je imao sivo odijelo, kaput i sivi pusteni šešir. Nije odavde, koliko sam mogao ocijeniti. Doima se donekle otrcano. Bijedno. — Je li se raspitivao o meni?

— Nije. Samo me zamolio da stavim pismo u vaš pretinac. Nešto nije u redu, gospodine Brandone? — Ma, htio bi me proglasiti mormonskim biskupom ako dam pedeset dolara — ■ tiho se nasmije Brandon. — Očito ćaknut tip. — Pokupi sa stola omotnicu i spremi je u džep. Već krenuvši, iznenada se zaustavi i upita: — Jeste li možda vidjeli Larrvja Mitchella?

— Nisam otkad sam ovdje, gospodine Brandone. No radim tek dva sata.

— Hvala.

Brandon prođe kroz predvorje i uđe xi drugo dizalo. Poslužitelj se nasmiješi od uha do uha i nešto mu reče, ali mu Brandon ne odgovori niti ga pogleda. Vidjelo se da je momak uvrijeđen zbog toga. Brandon se mrštio. Ovako mrk nije više bio zgodan kao inače. Vrativši prospekt na policu, priđoh recepcijskom stolu. Recepcionar me ravnodušno pogleda. Odmah je zapazio da nisam njihov gost.

— Izvolite? — prozbori. Bio je sijed i dobro se držao. — Upravo sam vas htio pitati o gospodinu Mitchellu, ali čuo sam što ste kazali.

— Kućni su vam telefoni ondje. — On pokaže bradom — Telefonistica će vas spojiti.

— Sumnjam.

— Kako to mislite?

Rastvorio sam sako dok sam posezao za novčanikom. Vidio sam kako su mu oči zapele za okrugli revolverski držak pod mojim pazuhom. Izvukavši novčanik, izvadio sam iz njega posjetnicu.

— Bih li mogao razgovarati s vašim kućnim detektivom? — upitah.

— Ako ga imate.

On uzme posjetnicu i pročita je. Digne pogled. ■ — Sjednite u predvorju, gospodine Marlowe.

— Hvala.

Dohvatio je telefon prije nego što sam se i sasvim okrenuo. Sjeo sam ondje odakle sam mogao vidjeti recepciju. Nisam morao dugo čekati.

Kućni je detektiv bio snažan i vrlo uspravan, tvrda lica i kože koja nikad ne potamni na suncu, već se samo zacrveni i ponovo pobijeli.

Kosa mu je bila crvenkastožuta s ponekom sijedom vlasi. Pojavivši se, zastao je i polako prešao pogledom po predvorju. Nije me gledao nimalo duže nego i ostale. Tad mi je prišao i sjeo kraj mene. Na sebi je imao smeđe odijelo i smeđe-žutu kravatu.

— Ja se zovem Javonen — progovori ne pogledavši me.

— Znam kako se vi zovete. Imam vašu posjetnicu u džepu.

Sto vas muči?

— Neki Larrv Mitchell. kojega tražim.

— Tražite ga? Zašto?

— Poslovno. Zar ga ne smijem tražiti?

— Smijete, dobame. Otišao je iz grada. Otputovao je rano ujutro.

— Da, čuo sam. Donekle sam se iznenadio. Tek ne-l. davno je stigao kući. Osim toga, bio je bez prebijene pare. " Nije imao novca ni za večeru. Jeo je u »Stakleniku« s jednom djevojkom. Bio je prilično pijan... ili se samo pretvarao. Zbog toga nije morao platiti račun. Spretno se izvukao.

— Ovdje nemamo nikakvih problema s njegovim računima — ravnodušno odvrati Javonen. Oči su mu neprestano lutale po predvorju kao da očekuje da će neki od igrača kanaste izvući pištolj i ustrijeliti suigrača ili da će se počupati starice što su se mučile sa slagaljkom. — Gospodin Mitchell je dobro poznat u Esmeraldi. — Slažem se, poznat je, ali ne vjerujem da je na dobru glasu — primijetih.

On okrene glavu i napokon me pogleda.

— Ja sam ovdje upraviteljev zamjenik, gospodine Iarlowe. Istodobno se brinem o sigurnosti. Ne mogu 3 lama raspravljati o hotelskom gostu.

— I ne morate. Znam već dovoljno. Iz raznih izvora. iTidio sam ga na djelu. Ucijenio je jednu osobu i dočepao dovoljno para da je mogao otputovati iz grada. Kako ujem, ponio je prtljagu.

— Tko vam je to rekao? — zapita on odrješito. — Nisam mu namjeravao odgovoriti na to pitanje. — Imate li kakvih dokaza da je istina ono što piše na posjetnici? —■ reče on tada. — Svatko može nabaviti takvu posjetnicu. ■ - Izvukoh iz novčanika "detektivsku dozvolu. Pogledao ju ie i vrati je. — Mi se brinemo o tomu da nam gosti ne pobjegnu prije nego što plate račun — prozbori on. — Takvih ostiju imo u svakom hotelu. Nije nam potrebna vaša po-ioć.

Osim toga, no sviđa nam se ako netko nosi oružje u redvorju. Recepcionar je opazio da ste naoružani. Mogao i to vidjeti i netko drugi. Prije devet mjeseci ovdje smo "živjeli pokušaj pljačke. Jedan je gangster stradao. Ja ■ i,- "a i"5trijelio.

— Čitao sam o tomu u novinama — odvratili. — Dani-ii ;am se tresao od straha.

— Pročitali ste samo dio toga. Idućeg smo tjedna iz-i.liili četiri-pet tisuća dolara. Naime, toliko nam se sma92

93

ali mu Brandon ne odgovori niti ga pogleda. Vidjelo se da je momak uvrijeđen zbog toga. Brandon se mrštio. Ovako mrk nije više bio zgodan kao inače.

Vrativši prospekt na policu, priđoh recepcijskom stolu. Recepcionar me ravnodušno pogleda. Odmah je zapazio da nisam njihov gost.

— Izvolite? — prozbori. Bio je sijed i dobro se držao. — Upravo sam vas htio pitati o gospodinu Mitchellu, ali čuo sam što ste kazali.

— Kućni su vam telefoni ondje. — On pokaže bradom — Telefonistica će vas spojiti.

— Sumnjam.

— Kako to mislite?

Rastvorio sam sako dok sam posezao za novčanikom. Vidio sam kako su mu oči zapele za okrugli revolverski držak pod mojim pazuhom. Izvukavši novčanik, izvadio sam iz njega posjetnicu.

— Bih li mogao razgovarati s vašim kućnim detektivom? — upitah.

— Ako ga imate.

On uzme posjetnicu i pročita je. Digne pogled.

— Sjednite u predvorju, gospodine Marlowe.

— Hvala.

Dohvatio je telefon prije nego što sam se i sasviin okrenuo. Sjeo sam ondje odakle sam mogao vidjeti recepciju. Nisam morao dugo čekati. Kućni je detektiv bio snažan i vrlo uspravan, tvrda lica i kože koja nikad ne potamni na suncu, već se samo zacrveni i ponovo pobijeli. Kosa mu je bila crvenkastožuta s ponekom sijedom vlasu. Pojavivši se, zastao je i polako prešao pogledom po predvorju. Nije me gledao nimalo duže nego i ostale. Tad mi je prišao i sjeo kraj mene. Na sebi je imao smeđe odijelo i smeđe-žutu kravatu,

— Ja se zovem Javonen — progovori ne pogledavši me. — Znam

kako se vi zovete. Imam vašu posjetnicu u džepu.

Sto vas muči?

— Neki Larrv Mitchell. kojega tražim.

— Tražite ga? Zašto?

— Poslovno. Zar ga ne smijem tražiti?

— Smijete, dobame. Otišao je iz grada. Otputovao je rano ujutro.

— Da, čuo sam. Donekle sam se iznenadio. Tek nedavno je stigao kući. Osim toga, bio je bez prebijene pare. Nije imao novca ni za večeru. Jeo je u »Stakleniku« s jednom djevojkom. Bio je prilično pijan... ili se samo pretvarao. Zbog toga nije morao platiti račun. Spretno se izvukao. — Ovdje nemamo nikakvih problema s njegovim računima — ravnodušno odvratila Javonen. Oči su mu neprestano lutale po predvorju kao da očekuje da će neki od igrača kanaste izvući pištolj i ustrijeliti suigrača ili da će se počupati starice što su se mučile sa slagaljkom. — Gospodin Mitchell je dobro poznat u Esmeraldi. — Slažem se, poznat je, ali ne vjerujem da je na dobru glasu — primijetih.

On okrene glavu i napokon me pogleda.

— Ja sam ovdje upraviteljev zamjenik, gospodine Marlowe. Istodobno se brinem o sigurnosti. Ne mogu s vama raspravljati o hotelskom gostu.

— I ne morate. Znam već dovoljno. Iz raznih izvora. Vidio sam ga na djelu. Ucijenio je jednu osobu i dočepao ne dovoljno para da je mogao otputovati iz grada. Kako čujem, ponio je prtljagu.

— Tko vam je to rekao? — zapita on odrješito. — Nisam mu namjeravao odgovoriti na to pitanje. — Imate li kakvih dokaza da je istina ono što piše na posjetnici? — reče on tada. — Svatko_jnože nabaviti takvu posjetnicu. — Izvukoh iz novčanika Tjetektivsku dozvolu. Pogledao ju je i vratio je. — Mi se brinemo o tomu da nam gosti ne pobjegnu prije nego što plate račun — prozbori on. — Takvih i;ostiju imo u svakom hotelu. Nije nam potrebna vaša pomoć. Osim toga, ne sviđa nam se ako netko nosi oružje u predvorju. Recepcionar je opazio da ste naoružani. Mogao hi. to vidjeti i netko drugi. Prije devet mjeseci ovdje smo doživjeli pokušaj pljačke. Jedan je gangster stradao. Ja .sara <~>^ "^^trijelio.

— Čitao sam o tomu u novinama — odvratio. — Danila sam se tresao od straha.

— Pročitali ste samo dio toga. Idućeg smo tjedna iz-j bili četiri-pet. tisuća dolara. Naime, toliko nam se sma⁹²

93

njio posao. Deseci gostiju .otišli su iz hotela. Razumijete li što vam hoću reći?

— Namjerno sam pokazao recepcionaru revolverski držak. Cijeli se dan propitkujem o Mitchellu i neprestano nailazim na zaobilazne odgovore. Ako je otišao iz hotela, zašto mi se to ne kaže otvoreno? Nitko mi ne mora reći da nije platio račun.

— Tko vam kaže da račun nije plaćen? Mogu vam reći, plaćen je do posljednje pare, gospodine Marlowe. Sto sad kažete?

— Čudim se što je njegov odlazak nekakva tajna. — Zašto bi bio tajna? — promrmlja on prezirno. —TM Očito ne slušate što vam se govori. Kazao sam vam da je otputovao iz grada i da je njegov račun plaćen. Nisam rekao koliko je prtljage odnio. Nisam rekao da se odrekao sobe, niti da je uzeo sve svoje stvari. Onda, što možete zaključiti iz svega toga?

— Tko mu je platio račun? Javonen se malo zacrveni. — Slušajte, lijepo sam vam rekao da ga je on platio. On osobno. Platio je sve, čak tjedan dana unaprijed. Zaista sam vrlo strpljiv s vama. Sad mi nešto recite. Kakvo je vaše gledište?

— Nemam ga. Vi ste me odvratili od njega. Zanima me zašto je platio tjedan dana unaprijed.

Javonen se osmijehne, vrlo blijedo. Bio je to, moglo bi se reći, samo navještaj osmijeha.

— Slušajte me dobro, Marlowe. ja sam pet godina proveo u vojnoj obavještajnoj službi. Znam. procijeniti ljude. Na primjer, čovjeka o kojem razgovaramo. Platio je unaprijed zato što zna da je to nama milije. Nastoji stvoriti povjerenje.

— Je li ikada dosad plaćao unaprijed?

— Idite do vraga ...

— Pripazite malo! — prekinuh ga. — Onaj starac štapom obraća veliku pažnju vašim reakcijama.

On pogleda prema mršavu, blijedu stai-cu koji je, sjedeći na vrlo niskoj tapeciranoj stolici, naslonio bradu na ruke u rukavicama što su mu počivale na dršku štapa. Lica mu je bilo okrenuto prema nama.

— Ah, on — izusti Javonen. — Ne vidi on tako da leko. Osamdeset

mu je godina. — Ustane i okrene prema meni. — Dobro, dovoljno smo razgovarali — prozbori tiho. — Vi ste privatni detektiv, imate nekoga klijenta i želite mu pomoći. No meni je stalo samo do toga da zaštitim hotel. Idući put ostavite oružje kod kuće. Budete li htjeli pitati nešto, obratite se meni. Ne ispitujte osoblje. Laka se počnu širiti glasine, a to nam se ne sviđa. Ovdašnja policija ne bi bila blaga prema vama ako bih natuknuo da stvarate neprilike.

— Smijem li prije odlaska popiti nešto u baru? — Neka vam sako bude zakopčan.

— Pet godina u vojnoj obavještajnoj službi nije mačji kašalj. To je dragocjeno iskustvo — rekoh i pogledah ga zadivljeno.

— Sasvim dovoljno. — On kratko kimne i, držeći se vrlo uspravno, ode.

Baš je lukav, mislio sam podrugljivo. Pravi obavještajac. Doznao je od mene sve ... sve što mi piše na posjetnici. Tada opazih da je onaj starac na niskoj stolici podigao ruku sa štapa i da me zove prstom. Upitno sam pokazao na sebe. On kimne, te sam mu prišao.

Da, bio je star, ali nipošto slabašan i senilan. U bijeloj je kosi imao uredan razdjeljak, nos mu je bio dug, šiljast i prošaran žilicama, blijede plave oči još pronicave, ali vjeđe su mu se umorno spuštale na njima. Na jednom sam mu uhu vidio slušno pomagalo.

— Privucite stolicu, mladiću. — Glas mu je bio visok i šušlav poput bambusova lišća.

Sjeo sam kraj njega. On se zagleda u mene i nasmiješi se. —7 Naš je vrli Javonen pet godina proveo u vojnoj obavještajnoj službi, zacijelo vam je to rekao — prozbori opet.

— Da.

— Dakle, zanima li vas kako je Mitchell platio račun? Začudeno sam ga pogledao — Oglušio sam prije nego što .su izumili ovakve naprvice za gluhe — nastavi on i pokaže na slušno pomagalo. — Pao sam s konja kad nije uspio preskočiti preponu. Ja sam bio kriv tomu. Prerano :sam ga natjerao na skok. Tada sam još bio mlad. Nisam mogao zamisliti da se služim rogom za gluhe, pa sam naučio čitati s usana. Za to je potrebno mnogo vježbe.

»4

95

— Sto je s Mitchellom?

— Stići Ćemo i do njega. Ne žurite se. — Digavši pogled, on kimne u znak pozdrava.

— Dobra večer, gospodine Clarendone — pozdravi ga jedan nosač zaputivši se prema baru. Clarendon ga je pratio očima.

— On je svodnik — reče mi. — Proveo sam godine i godine u predvorjima, salonima i barovima, na hotelskim verandama, terasama i u divnim vrtovima širom svijeta. Nadživio sam sve u svojoj obitelji. Bit ću neko-ristan i radoznao sve do onog dana kad me na nosilima odnesu u neku lijepu zračnu bolničku sobu. Njegovat će me sestre u uškrobljenoj bijeloj odjeći. Dizat će mi i spuštati krevet. Donosit će mi na pladnjevima odvratnu bolničku hranu. U pravilnim će mi razmacima mjeriti bilo i temperaturu, a obavezno onda kad budem baš htio zaspati. Ležat ću i slušati šuškanje uškr obijenih suknji, gotovo nečujno tapkanje gumenih potplata po raskuženom podu, i gledat ću tihu jezu od liječničkih smiješaka. Nakon nekog vremena podići će nada mnoom prozirni šator i dati mi kisik. A onda ću jednog dana, i ne znajući što se zbiva, učiniti ono što nitko na svijetu ne čini dvaput. —■ Polako okrene glavu i pogleda me. — Očito previše pričam. Kako se zovete?

— Philip Marlowe.

— Ja sam Henry Clarendon četvrti. Pripadam negdašnjoj takozvanoj višoj klasi. Studirao sam u Grotonu, Harvardu, Heidelbergu, na Sorbonni. Jednu sam godinu čak proveo u Upsali. Ne mogu se jasno sjetiti zašto sam studirao. Valjda sam se htio pripremiti za dokolicu. Dakle, vi ste privatni detektiv. Vidite, naposljetku sam počeo pričati i o nečemu drugom, a ne samo o sebi.

— Da. ja sam detektiv.

— Trebalo je da od mene zatražite obavještenja. No to. dabome, niste mogli znati. — Zatresoh glavom. Zapa-lih cigaretu, najprije ju ponudivši njemu. Odbio ju je. — Ipak, gospodine Marlowe, zacijelo ste već zapazili šl<> se zbiva u hotelima. U svakom otmjenom hotelu na svi jetu sjedi u predvorju pet-šest postarijih besposličar.i obaju spolova i bulje kao sove. Gledaju slušaju, uspoiv đuju bilješke, doznaju sve o svakomu. Nemaju nikakva 96

drugog posla, jer je hotelski život na j ubitačni] i oblik dosade. Nema sumnje, i ja vam dosađujem.

— Kadije bih slušao o Mitcheliju. Barem večeras, gospodine

Clarendone.

— Naravno, Ja sam egocentričan. Brbljam kao šiparica. Jeste 'li zapazili onu zgodnu tamnokosu ženu koja igra kanastu? Onu s obiljem nakita na sebi? — Nije pokazao na nju niti je pogledao., ali znao sam o komu govori. Već mi je prije upala u oči svojom nakindurenošću i šminkom. — Zove se Margo West — nastavi on. — Sedam se puta razvela. Ima hrpu novca i razmjerno dobro izgleda, ali ne može zadržati ni jednog muškarca. Previše se trudi. "Ipak, nije ona budala. Ljubakala bi sa čovjekom poput Mitchella, dala bi mu novca i platila mu račune, no ne bi se udala za njega. Posvadili su se. Doduše, možda mu je platila račun. Učinila je to već mnogo puta.

— Ako se ne varam, on svaki mjesec dobiva ček od oca iz Toronta. Te mu pare nisu' dovoljne?

Henry Clarendon mi se ironično nasmiješi.

— Dragi moj mladiću, Mitchell nema nikakvog oca u Torontu. Ne dobiva nikakav ček svaki mjesec. Uzdržavaju ga žene. Zbog toga i živi u ovakvu hotelu. Uvijek se nađe u raskošnom hotelu neka bogata i osamljena žena. Možda i nije lijepa ili osobito mlada, ali ima drugih draži. Za vrijeme mrtve sezone lovina je mršava. Tad Mitchell putuje ... na Mallorcu ili u Švicarsku, ako to sebi može priuštiti, a na Floridu ili Antile ako mu je džep prilično prazan. Ove je godine bio loše sreće. Čujem da je stigao samo do V/ashingtona.

— Dobro, možda .mu je ona platila hotelski račun. Ali zašto tjedan dana unaprijed?

On se zamišljeno zagleda u šareni sag. Napokonljocne zubima. Riješio je problem. Digne glavu. — Možda je to bila nagrada na rastanku — odgovori. Neka vrsta otpremnine. Znak da je ljubavna romanca konačno i neopozivo završena. Gospođa West se zaustavila, Dsim toga, Mitchell se pojavio u novom društvu. S ne-lom djevojkom tamnocrvene kose. Kestenjastocrvene, a me vatrenocrvene. Njihov mi se odnos učinio donekle čud-Tim. Kao da su. oboje bili donekle napeti. r. — Bi li Mitchell ucjenjivao ženu?

TRAG 235

97

— Ucjenjivao bi on i djetesce u kolijevci — odgovori on. smijuljeći se.,— Tko živi: na račun žena, neprestano ih ucjenjuje, iako se ta

riječ ne upotrebljava. Osim toga, potkrada ih kad god se može dočepati njihova novca. Mitchell je krivotvorio dva čeka gospođe West. Krivotvorio je njezin potpis. To je dokrajčilo vezu. Bez sumnje, ona ima te čekove, ali neće poduzeti ništa. Samo će ih zadržati.

— Gospodine Clarendone, svaka vam čast, ali kako ste, do vraga, sve to doznali?

— Ona mi je to ispričala. Isplakala mi se na ramenu. — On pogleda prema zgodnoj, tamnokosoj ženi, — Doduše, trenutno se ne doima tako kao da je sve to istina, ali; istinu vam govorim, vjerujte mi. ,

— Zašto mi to pričate?

— Nisam baš tankočutan — osmijehne se on. —■ I ja bih se rado oženio gospođom West. Tad bi se potpuno izmijenila situacija. Ja bih bio u njezinu sadašnjem položaju. Čovjeka u mojoj dobi raduju sitnice. Kolibrić, lijepi cvjetovi. Zašto se pupoljak otvara u određenom trenutku, zašto se pravilno širi i buja? Zašto je neka čudesna snaga stvorila zamršen svijet iako je, po svoj prilici, mogla i jednostavan? Je li svemoguća? Kako bi mogla biti? Svijet je prepun patnji i ponajčešće stradaju baš nevini. Zašto zečica, ako je tvor uhvati u klopku u brlogu, gura mladunčad iza sebe i dopušta da je neprijatelj ščepa za vrat? Zašto? Za dva tjedna ne bi više ni prepoznala tu svoju mladunčad. Vjerujete li u boga, mladiću?

Bio je to vrlo zaobilazan razgovor, no morao sam pristati na nj.

— Ako mislite na sveznajućeg i svemoćnog Boga koji je zamislio sve baš onakvo kakvo jest, onda je odgovor niječan — rekoh mu.

— Hm, možda bi bilo bolje da vjerujete. Možda je bolje ako čovjek zavarava sam sebe. Znaite, svi moram« umrijeti i pretvoriti se u prah. Možda je to kraj, možda i nije. A u pogledu predodžbe o zagrobnom životu ima velikih teškoća. Ne. bih, čini mi se, baš uživao u raj u ak«> bih morao biti tamo s nekakvim ljudožderom, švercerom ili holivudskim redateljem. Znaite, ja sam donekle snob. Ne mogu zamisliti ni nebo u kojem predsjedava nekakav 9«

dobročudan lik duge bijele brade, nazvan Bogom. Takvi budalasti pojmovi mogu nastati samo u vrlo nezrelim glar vama. Naravno, ja nemam nikakvih opravdanja za pretpostavku da ću otići u nebo. Iskreno govoreći, mislim da je ondje i prilično dosadno. S druge strane, kako da zamislim pakao u kojem je dijete, koje je umrlo prije

krštenja, u istom jadnom položaju kao i plaćeni ubojica, ili zapovjednik nacističkog logora smrti, ili bezobzirni američki izrabljivao, ili organizator staljinističkih čistki? Čudno je što čovječje plemenite želje, uzvišeni potezi, veliko i nesebično junaštvo, svagdašnja hrabrost u gruboj životnoj borbi, premašuju svojom veličanstvenošću kudikamo njegovu sudbinu na ovom svijetu. Ne pokušavajte me uvjeriti u to da je čast samo posljedica kemijskih reakcija ili da se onaj koji namjerno žrtvuje život za nekoga drugog samo drži ustaljenih pravila ponašanja. Je li Bog sretan zato što otrovana mačka crkava sama, grčeći se, na smetlištu? Je li sretan zato što je život okrutan i što preživljavaju samo najsposobniji? Najsposobniji za što? A, ne, ni govora! Kad bi Bog bio svemoćan i sveznajući u doslovnom smislu, ne bi se ni potrudio stvoriti svijet. Nema uspjeha ako ne postoji mogućnost neuspjeha. Hulim li ako kažem da Bog ima loših dana kad mu ništa ne polazi za rukom i da su njegovi dani vrlo ,vrlo dugi? — Vi ste mudar čovjek, gospodine Clarend-one. Natuknuli ste da bi se u braku s gospođom West stanje izmijenilo.

On se blijedo osmjehne.

- Pomislili ste da sam, raspričavši se, izgubio nit. Ne, nisam je izgubio. Žena poput Margo West neprestano no udaje za nazoviotmjene lovce na imetak, plesače tanga koji imaju zavodljive zaliske, učitelje skijanja koji se diče Dušicima, izbljedjele francuske i talijanske aristokrate, ohole vlastelinčiče sa Srednjeg istoka, a jedan je gori od drugoga. Mogla bi se u krajnjem slučaju udati i za Mitchella. Ako se uda za mene, natovarit će sebi jednog starog Šosadnjakovića, ali će barem imati jposla s pristojnim čekom.

- Da.

- Vaš kratki odgovor — reče on, smijući se — po-iuje da sam vam se već popeo navrh glave. Ne zamje

99

ram vam. Dobro, gospodine Marlov/e, zašto vas zanima Miteheii? Vjerojatno mi to ne možete kazati.

— Ne mogu. Zanima me zašto je otputovao tako brzo nakon povratka, tko je platio njegov račun i zašto je, ako ga je platila gospođa West ili, recimo, neki imućan prijatelj poput Clarka

Brandona', trebalo platiti i tjedan dana unaprijed.

On podigne uske, prorijeđene obrve.

— Brandon je mogao lako srediti račun ako bi samo podigao telefonsku slušalicu — promrmlja. — Gospođa West bi mu možda radije dala novac da bi on mogao osobno platiti račun. Ali zašto bi se platilo tjedan dana unaprijed? Zašto vam je to spomenuo Javonen? Što zaključujete iz toga?

— Da hotel nastoji zatajiti nešto o Mitchellu. Nešto što bi moglo izazvati neugodan publicitet. — Na primjer? — Takve su neugodnosti samoubojstvo i ubojstvo. Spominjem ih samo kao primjer. Zacijelo ste već zapazili da se u novinama gotovo nikad ne otkriva ime velikog hotela ako neki od gostiju skoči kroz prozor? Uvijek piše sa' - mo »hotel u gradskom središtu«, ili »hotel na rubu grada«, ili »čuveni ekskluzivni hotel«. Ako je riječ o -hotelu prve kategorije, nikad se u predvorju policija ne može vidjeti, što god se gore dogodilo.

Oči mu. skrenu u stranu. Slijedio sam mu pogled. Društvanice koje je igralo kanastu ustajalo je. od stola. Margo West se zaputi u bar s jednim od muškaraca, ne rastavši se od cigarete. . . .

— Nastavite — reče on.

— Ako Mitchell ima stalnu sobu i ako je ona zabilježena u knjizi gostiju ...

— Broj četiristo osamnaest — prekine me mirno Clarendon. — S morske strane. Četrnaest dolara na dan izvan sezone, osamnaest u sezoni.

. ''

— Nije baš jeftino za čovjeka koji jedva sastr 't kraj s krajem. No očito se uspijeva dokopati para. Os\ mo to. Dakle, uzeo je auto iz garaže, strpao u njega prgu i otputovao vraški rano, ako se ima na umu da se čer navikao na pijančevanje.

Clarendon. se nagne natrag i objesi ruke. Vidjeii. > da je već umoran.

10c .

— Ako se to dogodilo, ako je otišao, samo privremeno, nije li shvatljivo što vas hotelsko osoblje želi uvjeriti da je otputovao zauvijek? Potražit ćete ga negdje drugdje. To jest, ako doista tražite njega. — Pogledavši me u oči, osmjehnuo se — Ja pričam i pričam,

ali ne samo zato da bih slušao svoj glas. Naravno, ja ga ne mogu ni čuti. Dok govorim, imam priliku pažljivo promatrati ljude a da to ne bude nepristojno. Gledajući vas, naslutio sam da vas Mitchell zanima samo usputno Inače ne biste govorili tako otvoreno.

— Možda — promrmljao sam. Ništa drugo nisam mogao reći.

— Sad idite — reče on. — Umoran sam. Otići ću u sobu i malo privileguti. Drago mi je što smo se upoznali, gospodine Marlowe. — Polako ustane i uhvati ravnotežu naslonivši se na štap. Vidljivo se napregnuo. — Nikad se ne rukujem. Šake su mi ružne i bole me. Zbog toga i nosim rukavice. Laku noć. Ako se više ne budemo vidjeli, sretno vam bilo?

Dok se polako udaljavao, uzdignute glave, gledao sam za njim. Vidio sam da teško hoda. Svaki bi tren zastao i malo se odmorio.

Zaputih se u bar. Ondje je u sjeni sjedila Margo West s jednim od kartaša. Konobar je upravo stavljao piće pred njih. Nisam im obratio osobitu pažnju, jer je kraj zida sjedio netko koga sam bolje poznavao. Bez ikakva društva.

Na sebi je imala istu odjeću kao i prije. Sjeo sam za njezin stol. Kad je prišao konobar, naručio sam piće. Udaljio se. Čula se tiha i nenametljiva glazba.

Ona se kratko osmjehne.

— Oprostite što sam izgubila živce — reče mi. — Hila sam vrlo gruba.

— Zaboravite to. Zaslužio sam.

— Mene ste tražili ovdje?

— Pa sad, ne bi se baš moglo reći tako.

— Htjeli ste... o, da ne zaboravim... — Posegne za 'bicom i metne je u krilo. Zavuče ruku u nju i potom pruži čekove. — Obećala sam vam ih.

— Neću ih uzeti.

— Uzmite ih, budalo! Ne bih htjela da konobar vidi • .im dajem.

101

Spustio, sam ih u džep, zatim sam iz unutrašnjeg džepa izvadio blok priznanica- Napisao sam na prvom listiću: »Primio od gospođice Betty Mavfield u hotelu 'Časa del Poniente' u Esmeraldi, Kalif orni ja, 5000 dolara u putničkim čekovima po 100 dolara, koji ostaju njezino vlasništvo i može ih zatražiti u svako doba ako se ne utroše kao

nagrada za neki moj posao.« Slijedio je moj potpis.

— Evo, pročitajte i potpišite se u donjem lijevom kutu — rekoh joj. Ona uzme cedulju i pogleda je na svjetlu.

— Jao, već sam umorna od vaših štosova — reče mi. — Što želite postići?

— Hoću vam pokazati da su mi namjere poštene. Ona se potpiše i vrati mi blok. Istrgnuo sam original priznanice i pružio joj ga.

Uto mi konobar donese piće. Nije čekao da mu platim. Betty mu mahne glavom, te je odmah otišao.

— Dobro, zašto me ne pitate jesam li pronašao Larryja?

— Dobro, jeste li pronašli Larryja, gospodine Marlowe?

— Nisam. Kidnuo je iz hotela. Imao je sobu na četvrtom katu, na istoj strani na kojoj je i vaša soba. Pokupio je devet komada prtljage i odmaglio u buicku. Kućni detektiv, koji se zove Javonen ... naziva sebe upraviteljevim zamjenikom i šefom sigurnosti.. . tvrdi da je Mitchell ne samo platio račun nego i dao novac za tjedan dana unaprijed. Nije nimalo zabrinut. Dakako, ne sviđam mu se. — Sviđate li se ikomu?

— Vama. Toliko da mi dajete pet tisuća dolara. — Ah, doista ste ljudi. Mislite li da će se Mitchell vratiti?.

— Rekao sam vam da je platio tjedan unaprijed. — Da, rekli ste mi.

— Mirno je pijuckala. — No te bi moglo značiti i nešto drugo.

— Dabome, Možda nije on platio račun, već netko drugi. Netko tko je htio dobiti vremena... na primjer, zato da bi se otarasio tijela s vašeg balkona. Dakako, ak<> je to tijelo uopće postojalo.

> Ah, prestanite!

102

— Ispraznivši čašu, ugasila je cigaretu, digla se i ostavila me da platim račun. Obavivši taj zadatak, vratio sam se kroz predvorje, ne znam zašto. Možda je mnome rukovodio puki instinkt. Uglavnom, ugledao sam Goblea kako ulazi u dizalo. Doimao se prilično napeto. Kad se okrenuo, spazio me, ali se činilo da me i ne vidi. Dizalo se počne dizati.

Otišao sam u automobil i vratio se u »Rancho Descansado«. Ispruživši se na kauču, želio sam što prije zaspati. Dan je bio vrlo naporan. Ako se odmorim i razbistrim misli, možda ću shvatiti što

treba da učinim.

Jedan sat nakon toga parkirao sam auto pred željezarijom u Poltonovoj ulici. Duž pločnika su rasli veliki eukaliptusi. Zanimala me kućica iza željezarije. Kroz prozorčić je prodiralo svjetlo. Imala je drvenu verandu s polomljenom ogradom. Tko zna, možda je u njenim najboljim danima postojao i vrtić kraj nje. Sve se doimalo vrlo zapušteno.

Pokucao sam na vrata. Nije bilo zvonca. Nitko mi se ne javi. Tad sam pritisnuo kvaku. Vrata nisu bila zaključana. Otvorio sam ih i ušao. Obuzele su me zle slutnje. Otkrit ću nešto ružno, sunulo mi je kroz glavu. Na stropu je gorjela žarulja, zaklonjena poderanim sjenilom. Vidio sam kauč i prljav gunj na njemu. Star pleteni naslonjač, stolicu za ljučenje, stol prekriven umrljanim sločnjakom. Na stolu su bili šalica, novine na španjolskom jeziku, tanjurić s opušcima i mali radio iz kojeg se čula glazba. Uto muzika utihne i započnu reklame na španjolskom. Ugasio sam ga. Tišina se činila sablasnom. Kroz odškrinuta vrata do ušiju mi dopre kuckanje budilice. Zatim se začuje zveckanje lanca, lepršanje i kreštav glas koji je ubrzano ponavljao na španjolskom jeziku: »Tko je? Tko je? Tko je?«

103

Iz ugla ljutito me gledao papagaj. Povuče se po prečki što je dalje mogao. Tad izrekne nekoliko psovki. — Pripazi malo na jezik, dečko — rekoh mu. Kreštavo se nasmijao. Tad sam gurnuo poluotvorena vrata i korakom u kuhinju. Na podu se linoleum već potpuno izlizao, mjestimice i poderao. Vidio sam rđav plinski štednjak sa tri kuhala, policu s posuđem i budilicom, te starinski bojler koji je, zato što nije imao sigurnosni ventil, mogao eksplodirati Iza mene papagaj se nemirno premještao po prečki i povremeno kriještao.

U limenom umivaoniku spazih kratku gumenu cijev i kraj nje štrcaljku za injekcije. Bile su tu i tri dugačke, us-, ke, prazne ampule.

Otvorio sam stražnja vrata, izašao i zaputio se prema nužniku. Na njemu je bio kosi krov, sprijeda visok dva i pol metra, a otraga manje od dva. Vrata su se otvarala prema van, jer je zahocT bio premalen da bi se mogla otvarati prema unutra. Premda su bila zaključana, stara brava na njima nije mogla dugo odolijevati.

Visio je o crnoj žici i nožnim prstima gotovo dodirivao pod. Cim sam ga dodirnuo, utvrdio sam da je tako hladan da ga više ne bih mogao

spasiti ako bih ga i skinuo s tih vješala.

Sve je temeljito pripremio. Mogao sam zamisliti što se dogodilo. Stojeći kraj umivaonika u kuhinji, svezao je gumenu cijev oko ruke, zatim je stisnuo šaku kako bi mu iskočila žila i potom je u krvotok uštrcao morfij. Budući da su u umivaoniku sve tri ampule prazne, prilično se pouzdano može zaključiti da je bar jedna od njih bila puna. Dakle, uzeo je dovoljno opojnog sredstva. Tad je spustio špricu i odvezao gumenu cjevčicu. Znao je da će morfij, uštrcan ravno u žilu, djelovati brzo. Otišao je u nužnik, popeo se na školjku i svezao žicu oko vrata. U to je vrijeme već bio ošamućen. Čekao je da mu koljena pokleknu i da se težina tijela pobrine za sve ostalo. Nije osjetio ništa. Već je zaspao.

Zatvorivši vrata, nisam se vratio u kućicu. Dok sam išao prema Poltonovoj ulici, u kojoj su se kočoperile lijepe stambene zgrade, iza mene je kriještao papagaj: »Tko je? Tko je? Tko je?«

Tko je? Nitko, prijatelju. Samo koraci u noći.

104

Neko sam se vrijeme vozio bez cilja, no znao sam gdje ću naposljetku, završiti: u hotelu »Časa del Poniente«. Doista sam se uskoro našao na njegovu parkiralištu. Dok sam izlazio, pogledao sam auto kraj svojeg. Bila je to Gobleova tamna krtijica. Lijepio se za mene kao flaster. U drukčijim bih prilikama bio pokušao odgonetnuti što namjerava, no trenutno sam imao većih problema. Morao sam otići na policiju i obavijestiti ih o obješenomu Ali što da im kažem? Zašto sam otišao u njegovu kuću? Zato što je, ako je govorio istinu, vidio Mitchella kako rano ujutro kreće na put. Zašto je to važno? Zato što i ja tražim Mitchella? Htio bih popričati s njim u četiri oka. O čemu? Svi su daljnji odgovori vodili do Betty Mavfield, do problema tko, je ona, odakle je. došla, zašto je promijenila ime, što se dogodilo ondje odakle je pobjegla. Imam njenih | „ ' , i a dolara u džepu, a zapravo mi r j n kliir i' Ufi v am kiipcu.

EiNv. im ru1) i c slupao zapljuskivanje valova. 7 , ' o od ii i ii. Ko]c stajao i slušao valove kao 1) ii O'1' m v a se pomakne. Tad ću znati { 'i a ' i s čovjek kreće drukčije.' baš 1 > ■ p i ■» i^h'ajiu međusobno.

iJ ki uf j i cthu s un lice upaljačem. Brzo se jljr \ da me prestanete slijediti po-

• .' i i

-Vi i i ' 'a Pokušavam vas zaštititi. Moje n " ' tudn dan doznati zašto to čini i i

-■■ -Ne v raž im od vas da me štite. Nisam vam klijent. Za-uo ne odete kući. . ako imate neki dom . . i prestanite dosadivati ljudima?

— Vi ste moja klijentica - . . vrijedna pet tisuća dolara. Moram učiniti nešto zauzvrat. . . makar pustiti brkove. — Nemogući ste! Dala sam vam novac zato da me ostavite na miru Zaista ste nemogući. Nisam još nikad vidjela 105

tako dosadnog čovjeka. A nagledala sam se već svakakvih čudaka. . . . — Dobro, što je s onom visokom, otmjenom stambenom kućom u Rio de Janeiru? S onom kućom u kojoj ću ljenčariti u svilenim pidžama i igrati se vašom dugačkom, zavodljivom kosom dok nam sluga bude, povjerljivo se

-smješkajući, donosio vrsna jela u srebrnom posudu? — Ah, prestanite već jednom, zaboga!

— To nije bila ozbiljna ponuda, ha? Samo prolazan hir? Čak ni to? Htjeli ste mi samo pokvariti san i potjerati me da tražim tijela kojih nema?

— Je li vas ikad netko tresnuo po nosu?

— Događa mi se to često, ali ponekad i izbjegnem udarac.

Najednom sam je čvrsto uhvatio. Pokušala mi se oduprijeti, ali se nije služila noktima. Poljubio sam joj tjeme. Tad se privila uz mene i podigla lice.

— Dobro, ljubite me ako vam je to nekakav užitak. Vjerojatno biste to radije činili na krevetu.

— Običan sam čovjek.

— Ne zavaravajte sami sebe. Vi ste lukav i podao detektiv. Poljubite me. Poslušao sam je.

— Objesio se večeras — rekoh joj dok su mi još usta dodirivala njena.

Ona se naglo odvoji od mene.

— Tko? — izustiti jedva jedvice.

— Ovdašnji noćni čuvar garaže. Možda ga niste ni zapazili. Pušio je marihuanu. No večeras se napunio morfijem i objesio u zahodu iza svoje kolibe nedaleko od Poltonove ulice.

Počela se tresti. Čvrsto se uhvatila za mene kao da se boji da će inače pasti. Pokuša nešto kazati, ali nije mogla sročiti riječi.

— On mi je ispričao da je. Mitchell otputovao i ponio sa sobom devet komada prtljage. Nekako mu nisam mogao povjerovati. Rekao mi je gdje živi, pa sam večeras otišao k njemu kako bismo još malo popričali. Ali sad moram otići na policiju i obavijestiti ih što se dogodilo. Kako da im pričam o tomu, a da šutim o Mitchellu i o vama? 1Of>

— Molim vas ... molim vas ... izostavite me iz svega toga, molim vas — prošapće ona. — Dat ću vam još novca. Dat ću vam ga koliko god hoćete.

— Zaboga, dali ste mi ga već više nego što namjeravam zadržati. Neću novac. Hoću objašnjenje za ono što radim. Zanima me zašto to radim. Zacijelo ste čuli za profesionalnu etiku. U meni su se još zadržale neke njene mrvice. Jeste li moja fclijentica?

— Jesam. Predajem se. Svi vam naposljetku popuste, jeli?

— Ni govora. Cesto mi drugi nameću svoju volju. — Izvadio sam iz džepa putničke čekove, osvijetlio ih džepnom svjetiljkom i uzeo ih pet. Ostale sam joj vratio. — Dakle, zadržao sam petsto dolara. To je razumna svota, u skladu sa zakonom. Sad mi kažite što sve to znači.

— Neću. Ne morate nikomu pričati o onom čovjeku. — Moram. Nema mi druge nego da odem u policij- -sku stanicu. I to odmah. Svaku će moju pričicu razbiti već za tri minute. Evo vam vaši prokleti čekovi. Ako mi ih ponovo gurnete pod nos, istući ću vas po goloj stražnjici. Zgrabivši čekove, ona odjuri kroz mrak prema hotelu. Stajao sam i osjećao se kao budala. Ne znam koliko sam vremena proveo na istomu mjestu, no napokon sam strpao onih pet čekova u džep, umorno se vratio u auto i krenuo tamo kamo sam morao otići. Ulazeći u policijsku zgradu, još sam se pitao kako da im ispričam što se dogodilo.

Dežurni je imao na sebi tako urednu košulju kao da je izglučana prije desetak minuta. Na stolu je pisalo da se zove Griddell.

— Izvolite? — obrati mi se kad sam ušao. Imao je ugodan glas.

.— Moram vas obavijestiti o jednoj smrti. U vanjskom nužniku iza željezarije u Poltonovoj ulici visi jedan čovjek. »Mrtav je. Više se ne može spasiti.

,— Kako se zovete, molim vas? — Već je pritiskivao dugmad.

— Philip Marlowe. Ja sam privatni detektiv iz Los Angelesa.

— Jeste li zapazili broj kuće?

— Koliko sam vidio, nema ga. No ona je tik iza željezarije.

— Hitnu pomoć, molim — progovori on u mikrofon. — Moguće samoubojstvo u kućici iza željezarije u Poltonovoj ulici. U zahodu iza kuće visi čovjek. — Pogleda me. — Znate li kako se zove?

Zatresoh glavom.

— Ali znam da je radio kao noćni čuvar u garaži hotela »Časa del Poniente« — odgovorih.

On žurno počne listati neku knjigu.

— Znamo ga — reče. — U našim podacima piše da je pušio marihuanu. Nije mi jasno kako je uspio sačuvati posao.

U prostoriju uđe visok narednik tvrda lica, letimice me pogleda i izađe. Upali se automobilski motor. Dežurni pritisne tipku na maloj telefonskoj centrali. :— Kapetane, ovdje Griddell — progovori. — Upravo nas je neki gospodin Philip Marlowe obavijestio o smrti u Poltonovoj ulici. Pozvao sam hitnu pomoć. Upravo je krenuo narednik Green. U blizini imam dva patrolna automobila: — Slušao je nekoliko trenutaka, a onda me pogleda. — Kapetan Alessandro bi htio razgovarati s vama, Marlowe. Pođite kroz hodnik, posljednja vrata zdesna

Govorio je već ponovo u mikrofon prije nego što sam izašao.

Na posljednjim vratima s desne strane pisala su dva imena. Na pričvršćenoj pločici pročitao sam »kapetan Alessandro«, a na drugoj pločici, samo privremeno postavljenoj na vrata, »narednik Green«. Kako su vrata bila napola otvorena, pokucao sam i ušao.

Čovjek za pisaćim stolom bio je besprijekorno odjeven kao i dežurni. Promatrao je kroz povećalo neki papir dok je kraj njega sumorno govorio glas s magnetofona. Bio je visok gotovo metar i devedeset centimetara i imao gustu, tamnu kosu i maslinastu kožu. Digne pogled, isključi magnetofon i spusti povećalo na stol. — Sjednite, Marlowe.

108

Sjeo sam. Trenutak-dva gledao me šutke. Imao je prilično meke smeđe oči, ali usta mu nisu bila meka.

— Čujem da poznate majora Javonena iz hotela »Časa del

Poniente« — progovori.

— Da, upoznao sam ga, kapetane. Nismo baš bliski prijatelji.

— To se i ne može očekivati — odgovori on i blijedo se osmjehne. — Zacijelo mu nije drago ako mu se privatni detektivi raspituju u hotelu. Nekoć je radio u vojnoj obavještajnoj službi. Još ga zovemo majorom. U ovom smo gradu vraški uljudni. I u ovoj smo zgradi neobično pristojni, ali ipak smo policija, ne smije se zaboraviti. Dakle, -što nam možete kazati o onom Ceferinu Changu? — Znači, tako se zvao taj siromašak. Nisam znao. — Da. Poznat nam je. Smijem li vas upitati što radite u Esmeraldi?

— Unajmio me losanđeleski odvjetnik Clyde Umney da dočekam vlak što povezuje Washington i San Diego i pratim određenu osobu dok se negdje ne zaustavi. Nije mi rekao razlog, ali mi je napomenuo da postupa u ime jedne vašingtonske odvjetničke kancelarije i da ni on ne zna o čemu je riječ. Prihvatio sam posao, jer nije protuzakonito : pratiti nekoga, dokle god mu se ne ometa privatni život. Ta se osoba zaustavila u Esmeraldi. Vratio sam se u Los Angeles i pokušao utvrditi što je zapravo posrijedi. To mi /nije pošlo za rukom, pa sam prihvatio odgovarajući hono-j rar, dvjesta pedeset dolara, i sam platio svoje troškove. |,Umney nije bio baš oduševljen mnome. Kapetan kimne.

— To ne objašnjava zašto ste ovdje i kakva ste posla imali sa Ceferinom Changom. Budući da više ne radite za Umnevja, nemate povlastica kakve biste imali kad biste surađivali s nekim odvjetnikom.

— Dopustite da vam objasnim, kapetane. Otkrio sam da praćenu osobu ucjenjuju, ili ju je pokušao ucijeniti, neki Larry Mitchell. On živi ili je živio u »Casi del Poniente«. Pokušao sam stupiti u vezu s njim, ali jedine podatke dobio sam od Javonena i Ceferina Changa. Javonen mi je rekao da je otišao iz hotela i platio račun, čak tjedan dana unaprijed. Chang mi je ispričao da je otputovao rano ujutro, oko sedam sati, i ponio sa sobom devet komada prt

109

ljage. ludaći da mi se Changovo držanje učinilo donekle čudnim, htio sam ponovo popričati s njim.

— Kako ste znali gdje živi? . , , ... — Rekao mi je. Bio je ogorčen. Ispričao mi je da zrvu na bogftaškom terenu i ljutio se zato što se vlasnik nimalo ne brine o kućici.

- Pričica mi nije uvjerljiva, Marlowe. __ -Dobro, nisam ni mislio da će biti. Otkrivši da pusi marihuanu, gradio sam se da prodajem drogu. U mom bu poslu povremeno mora i varati.

. —Ovo je već bolje, ipak nešto nedostaje. Ime vašega klijenta... ako ga imate.

- Može U ono ostati u tajnosti?

- Ovisi. Ne otkrivamo imena žrtava ucjene osim ako se pojive na sudu. No, ako je ta osoba počinila neko krivično (jelo ili prešla u susjednu državu zato da bi izbjegla sudski postupak, onda W je dužnost da kao predstavnik zakoni obavijestim nadležne organe o njenu sadašnjem boravištu imenu kojim se služi! Samo ako je nešto takvo posrijedi, morali bismo raskrinkati tu ženu.

- Ženu? Znači, vi već znate. Zašto me onda ispitujete? Ja ne znam zbog čega je pobjegla. Neće da mi oda. Znamsamo da je u nevolji i da se boji, te da je Mitneli nekako ibznao o njoj toliko da ju je mogao natjerati na poslušnost.

On posegne za cigaretom u ladici i metne je u usta, ali je neiapali. Opet me gledao nekoliko trenutaka.

- Dobro, Mariowe, ostavimo to zasad. No ako išta doznate, dođite ovamo i to ispričajte.

%oh se. I on ustane te mi pruži ruku.

- Nismo mi nemogući, kao što neki misle — reče mi. — Motamo samo obaviti posao. Izbjegavajte sukobe s javonenom. Vlasnik hot&la je ovdje vrlo utjecajan.

- Hvala, kapetane. Bit ću dobar i pristojan ... cnn i preita Javonenu. ?renuh kroz hodnik. Dok sam izlazio iz zgrade, dd žurnim! kimne. Sjednuvši u auto, čvrsto sam uhvatio uprr vlačNIsam se baš navikao na policajce koji postupaju mnonkao s ravnopravnim čovjekom. Dosad sam imao ' sla s frukčijim policajcima.

Još sam sjedio nepomično kad je iz zgrade izvirio dežurni i doviknuo mi da bi kapetan Alessandro htio ponovo razgovarati sa mnom.

Kad sam se vratio u ured, kapetan Alessandro je upravo telefonirao. Pokaže mi glavom na stolicu i nastavi slušati, brzo zapisujući neke podatke.

— Hvala vam lijepa — progovori nakon nekog vremena u slušalicu.

— Čut ćemo se. — Tad se nagne natrag, spusti slušalicu, kucne

prstom po stolu i namršti se. •— Dobio sam izvještaj iz Escondida. Pronašli su Mitchellov auto . . . sudeći prema svemu, napušten. Pomislio sam da će vas to zanimati;

— Hvala, kapetane. Gdje su ga našli?

— Tridesetak kilometara odavde, na cesti koja vodi prema auto-cesti broj 395, no ta cesta nije baš najprikladnija ako se želi doći na auto-cestu. Riječ je o klanecu Los

j, Penasquitos. Krševit je. U njemu je suho riječno korito. I Znam to mjesto. Jutros se provezao onuda malim teretnja-kom rančer Gates, tražeći kamen za ogradu. Prošao je mimo dvobojnog buicka, parkiranog na rubu ceste. Nije mu posvetio osobitu pažnju. Zapazio je samo da nije riječ o olupini: dakle netko ga je ondje parkirao. Poslije se, oko četiri sata, vratio po novi tovar kamena. Buick je još bio na istomu mjestu. Ovaj put se zaustavio i pregledao ga. U bravi pod upravljačem nije bilo ključeva, no auto nije bio zaključan. Nisu se vidjeli nikakvi znakovi oštećenja. Pa ipak. Gates je zapisao registarski broj te ime i adresu s prometne dozvole. Kad se vratio na ranč, pozvao je ■ šerifski ured u Escondidu. Jedan se šerifov pomoćnik odvezao u klanac i pogledao auto. Uspio je otvoriti prtljažnik. Našao' je u njemu rezervnu gumu i alat. Tad se vratio u Escondido

-i pozvao me telefonom. Upravo sam razgovarao s njim. Zapalili cigaretu i ponudih je i njemu. Stresao je gla-om. — Nameću li vam se kakvi zaključci, Marlov/e? — Kao i vama.

— Ipak, da ih čujemo.

— Ako bi Mitchell imao neki valjan razlog da nesta-i ako bi imao prijatelja koji bi ga pokupio... prijatelja ji nije poznat nikomu ovdje ... ostavio bi auto u nekoj ■■•aži. Ne bi ni u kome probudio znatiželju. Službenici u aži ne bi ništa posumnjali. Čuvali bi auto, što im je i 110
111

posao. Mitohellova bi prtljaga već bila u prijateljevu autu. — Očito nije imao prijatelja. Mislim, nije ga odvezao nikakav prijatelj. Nestao je kao da je propao u zemlju ... sa svom svojom prtljagom... na vrlo pustoj cesti kojom rijetko prolaze vozila.

— Sada dolazi najzanimljiviji dio — reče on donekle razdražljivo —
Nastavite.

— Slušajte, kapetane Alessandro, ja nisam učinio ništa

protuzakonito. — Digoh se. — Dosad ste se ponašali ljudski. Molim vas, okanite se pomisliti da ja imam'ikakve veze s Mitchellovim nestankom. Nisam znao... i još ne znam . .. čime je ucjenjivao moju klijenticu. Znam samol da je ona osamljena, prestrašena i nesretna. Kada doznair' razlog, obavijestit ću vas, ili možna neću. Ako vam ne bur dem ništa rekao, morat ćete me kazniti. Ne bi mi to bili prvi put. Ja ne izdajem svoje klijente ... čak ni dobrim pol licajcima.

— Nadajmo se da se to neće završiti tako, Mariowe| — Nadajmo se.

^

— I ja se nadam, kapetane. Hvala vam što ste lijepi postupali sa mnom.

s

Vrativši se u auto, osjećao sam se dvadeset godini starijim, ; Slutio sam ... a čvrsto sarn vjerovao da to sluti i ka" ■ petan Alessandro da Mitchell više nije živ i da se nij odvezao autom u klanac Los PenbrcuutGs, već ga je netJ drugi odvezao, a on je ležao mrtav na podu.

Nikako se drugačije nije moglo gledati na to. Poneš je činjenica na papiru, na magnetofonskoj vrpci: u doka nom postupku. A ponešto je činjenica zato što mora bi činjenica, ier ništa drugo ne bi imalo smisla

Takvi su nečujnog

lvljaji popu^r.nadna uvijek zbiva]«^ noaU

112

najednom bih spoznao nešto što zapravo nisam smio znati. Bili su to, kako bi toreadori rekli, »trenuci istine«.

Zaustavio sam auto pred ulazom hotela »Rancho Descansado« i ugasio svjetla i motor, a onda sam se spustio

pedesetak metara nizbrdo i povukao ručnu kočnicu,

Prišao sam recepciji i spoznao da je zatvorena, premda je tek deset i trideset. Krenuo sam prema stražnjoj strani.

Ondje sarn naišao na dva parkirana automobila. Jedan je pripadao agenciji za iznajmljivanje »Hertz«, a kraj nje-sa se skutrila Gobleova krti jica. Još nedavno je bila pred »Časom del Poniente«, a sad je ovdje.

Produžio sam kroz drveće i stigao do svoje sobe. Vrlo

polako uspeo pa stepenicama na verandu i prislonio uho na vrata. U početku nisam čuo ništa. A onda sam začuo prigušen jecaj ... muški, a ne ženski. Zatim tih smijeh. Potom kao da se začuo snažan udarac. Uslijedila je tišina.

Sišavši s verande, vratio sam se kroz drveće do svog auta. Otključao sam prtljažnik i izvadio polugu za montiranje guma. Približio sam se svojoj sobi oprezno kao i prije — još opreznije. Ponovo sam osluhnuo. Tišina. Ništa. Izvađih iz džepa malu svjetiljku i hitro prijedoh njezinim snopom preko prozora, zatim se malo povukoh od vrata. Za prvih se tridesetak sekunda ne dogodi ništa. Tad se vrata odškrinu.

Snažno sam naletio na njih ramenom i širom ih otvorio. Čovjek unutra zatetura natraške, a onda se nasmije. Pri slabom svjetlu opazio sam da mu je u ruci mutno za-sjao pištolj. Udarih ga polugom po zglavku. Kriknuo je. Ildarih ga i po drugom zglavku. Čuo sam kako je pištoj pao na pod.

Tad sam posegnuo iza sebe i zapalio svjetlo. Zalupio sam nogom vrata.

Bio je blijeda lica i riđe kose. Praznih očiju. Premda mu se lice zgrčilo od boli, oči su ostale prazne i mrtve. Koliko god ga boljelo, još je bio tvrd i žilav.

— Nećeš dugo živjeti — reče mi.

— A ti nećeš uopće živjeti. Miči mi se s puta! — On se uspije nasmijati. — Imaš još noge — rekoh mu. — Potrt uži se njima. Klekni i lezi na lice... dabome, ako ga želiš sačuvati. Inače ti se može svašta dogoditi.

Pokušao je pljunuti na mene, ali se zagrcnuo. Spusti se na koljena. ispruživši ruke. Sad je stenjao. Iznenada se « TRAG 235

113

stropošta na pod. Takvi su tipovi žilavi i grubi dok u rukama imaju skrivene adute. Kad ih izgube, gotovo je. Na krevetu je ležao Goble. Lice su mu prekrivale modrice i posjekotine. Nos mu je bio slomljen. Ležao je onesviješten i disao kao da se napola guši.

Riđokosi je još bio bez svijesti, a blizu njega je na podu ležao pištolj.

Otkopčao sam mu pojas i njime mu svezao ruke. Potom sam ga izvrnuo na leđa i pretražio mu džepove. U novčaniku sam mu pronašao 670 dolara, vozačku dozvolu na ime 'Richard Harvest' i adresu nekog malog hotela iz San Diega. Našao sam i čekove dvadesetak banaka i kreditne kartice, ali ne i dozvolu za nošenje oružja.

Ostavivši ga na podu, otišao sam na recepciju. Pritisnuo sam zvonce i nisam skidao prst s njega. Nakon nekog vremena iz mraka izroni Jack u kućnom ogrtaču i pidžami. Još sam držao u ruci polugu za montiranje guma. On se iznenadno trgne.

— Zar nešto nije kako valja, gospodine Maiiowe? — A, ne, sve je dobro. Samo, u sobi me. dočekao neki gangster i htio ubiti. Osim toga, na krevetu mi leži neki premlaćen čovjek. Inače je sve u najboljem redu. Možda su takvi događaji ovdje normalni.

— Pozvat ću policiju.

— To bi bilo vraški lijepo od vas, Jack. Kao što vidite, još sam živ. Zna li u što bi trebalo da pretvorite ovaj hotel? U bolnicu za kućne mezimce.

On otključa vrata i uđe u kućicu. Kad sam ga začuo kako razgovara s policijom, vratio sam se u svoju sobu. Riđokosi je bio izdržljiv, moralo se priznati. Uspio je sjesti i nasloniti se na zid. Oči su mu još bile prazne. Cerio se. Priđoh krevetu. Opazih da su Gobleove oči otvorene. — Nisam uspio — prošapće on. — Nisam onako spretan kao što sam mislio. Ispao sam iz forme. '

— Dolazi policija. Kako se to dogodilo?

— Uletio sam u klopku. Sam sam kriv. Ovaj tip j<ubojica. Imam sreću što još dišem. Natjerao me da se on vezem ovamo. Onesvijestio me i svezao, a onda ga nije bi lo neko vrijeme.

— Netko ga je pokupio, Goble. Kraj tvoje je krtiji <v jedan unajmljeni auto. Ako mu je bio kod »Case del P<i niente«, kako je otišao po njega?

Goble polako okrene glavu i pogleda me..

114

— Vjerovao sam da sam lukav i vješt — promrmlja. — Sad sam spoznao zabludu. Želim se vratiti u Kansas City. Sitne ribe ne mogu pobijediti krupne. Nikako. Očito si mi spasio život.

Uto se pojavi policija.

Najprije dva pristojna, smirena, ozbiljna momka iz patrole. Zatim krupan, namrgođen narednik koji se predstavi kao Holzminster. Pogledao je riđokosog i prišao krevetu.

— Pozovite hitnu pomoć — reče kratko pi'eko ramena. Jedan od policajaca ode u patrolni auto. Narednik se nagne nad Goblea.

— Hoćete li mi ispričati što se dogodilo? — zatraži. — Pretukao me onaj riđi. Uzeo mi je novac. Gurnuo mi je pištolj u leđa u hotelu »Časa del Poniente« i prisilio me da ga dovezem ovamo. Tad me premlatio.

— Zašto?

Goble uzdahne i glava mu klone na jastuk. Ili se ponovo onesvijestio, ili je glumio. Narednik se upravi i okrene prema meni.

— Kakva je vaša priča? — ih.

— Nemam nikakvu, narednice. Ovaj čovjek na krevetu danas je večerao sa mnom. Sreli smo se dosad nekoliko puta. Kazao mi je da je privatni detektiv iz Kansas Cityja. Ne znam što radi ovdje.

— A ovaj? — Narednik pokaže na riđokosog, koji se još cerio, neprirodno poput padavičara.

— Prvi put ga vidim. Ne znam ništa o njemu, osim da me dočekao s pištoljem u ruci.

— Je li ovo vaša poluga?

— Da, moja je, narednice.

U sobu se vrati policajac i kimne Holzminsteru. — Dolaze — obavijestiti ga.

— Dakle, imali ste uza se polugu za montiranje guma ■ — hladno prozbori narednik. — Zašto?

— Nekako sam naslutio da me ovdje netko čeka. — Možda to niste samo slutili, nego ste već znali. A znali ste i štošta drugo.

— Kako bi bilo da me ne proglašavate lažljivcem dok ne doznate sve? Osim toga, kako bi bilo da se prestanete ponašati tako nabusito samo zato što ste dogurali do nared

115

ničkog položaja? Još nešto Ovaj tip je gangster, ali su mu siomljena oba zglavka, a znate li što to znači, narednice? Neće više nikad moći valjano rukovati oružjem. — Dobro, pritvorit ćemo vas zbog sakaćenja.

— Kako god vi kažete, narednice.

Uto stigne hitna pomoć. Najprije su odnijeli Goblea, zatim je liječnik riđokosom stavio privremene udlage na obje ruke.

— Idući put ću smisliti nešto originalno, frajeru — reče mi riđi dok je izlazio i nasmije se. — No dobro si me udesio. Svaka ti čast.

Uskoro se zalupe vrata automobila hitne pomoći i brujanje se motora udalji. Narednik polako sjedne i skine kapu. Obriše čelo.

— Pokušajmo ponovo — prozbori mirno. — Krenimo od početka. Kao da se ne mrzimo i kao da nastojimo shvatiti što se zbilo. Možemo li to učiniti?

— Svakako, narednice. Možemo. Hvala vam što mi dajete priliku. , Naposljetku sam se našao u policijskoj stanici. Kapetan Alessandro je već otišao. Morao sam potpisati izjavu naredniku Holzminderu.

— Udesili ste ga polugom za gume — promrmlja on zamišljeno. — Bogami, izvrgnuli ste se golemoj opasnosti. Mogao je ispaliti ti vas četiri metka dok ste zamahivali. — Ne bih rekao, narednice. Prilično sam ga snažno udario vratima. Osim toga, nisam zamahnuo svom snagom i gubio vrijeme. Uostalom, možda i nije imao zadatak da me ustrijeli. Čini mi se da je izvršavao tuđu naredbu. Imao je neki drugi cilj.

Još smo malo popričali, zatim su me pustili. Bilo je prekasno za išta, osim za odlazak u krevet, prekasno za ikakve razgovore. Pa ipak, otišao sam u telefonsku govornicu i pozvao »Času del Poniente«.

116

— Molim vas gospođicu Mavfieid.. Bettv Mavfield. Soba 1224.

— Ne mogu zvati gosta-u ovo doba — reče recepcionar, i

— Zašto? Je li vam slomljena ruka? — Večeras sam bio gadno raspoložen. — Zar mislite da bih zvao kad posrijedi ne bi bilo nešto hitno?

On me spoji s njenom sobom. Javi mi se Betty pospanim glasom.

— Ovdje Marlowe. Pojavile su se grdne nevolje. Da dođem k vama ili ćete vi doći k meni?

— Molim? Kakve nevolje?

— Vjerujte mi bar jednom na riječ. Da vas pokupim na parkiralištu?

— Moram se obući. Dajte mi malo vremena.

Sjeo sam u auto i odvezao se do »Case del Poniente«. Upravo sam pušio treću cigaretu i čeznuo za pićem kad se brzo i nečujno približila autu i ušla.

— Ne znam što znači sve ovo — započne ona, ali sam je prekinuo. •

■

— Jedino vi znate. Večeras ćete mi ispričati istinu. Ne izigravajte uvrijeđenu damu. To vam neće ponovo upaliti.' Naglo sam pritisnuo gas i brzo se provezao kroz tihe ulice, zatim sam se spustio nizbrdo prema hotelu »Rancho Descensado« i parkirao pod drvećem. Izašla je bez riječi. Otključao sam vrata i upalio svjetlo u sobi. — Hoćete li piće?

— Hoću.

— Jeste li se opet drogirali?

— Večeras nisam, ako mislite na pilule za spavanje. Izišla sam sa Clarkom i popila poprilično šampanjca. On me uvijek uspava. Natočio sam nam piće i pružio joj čašu, zatim sam sjeo i nagnuo glavu natrag. . :

— Oprostite — rekoh,joj — malo sam umoran. Svaka dva-tri dana moram načas sjesti. Pokušao sam se osloboditi te slabosti, ali više nisam mlad kao nekoć. Mitchell je mrtav.

Kad sam iznenada izrekao tu rečenicu, zastane joj dah i ruka joj zadršće. Možda je i donekle problijedila. To nisam mogao ocijeniti.

117

. ■ . — Mrtav? — prošapće. — Mrtav?

— Ah, prestanite s tom igrom! Kao što je Lincoln kazao, neko vrijeme možete varati sve detektive, možete neke detektive varati cijelo vrijeme, ali ne možete...

— Umuknite! Umuknite smjesta! Što umišljate sebi, do vraga? Tko ste vi uopće?

— Čovjek koji vam pošto-poto nastoji pomoći. Dovoljno sam iskusan da shvatim da ste u nekakvom škripcu. . Htio bih vas izvući iz njega, iako mi pri tom vi nimalo ne pomažete.

— Mitchell je mrtav — izusti ona tiho i zadihano. — Oprostite, nisam htjela biti gruba. Gdje je?

— Pronašli su njegov napušten automobil na mjestu koje vam nije poznato. Tridesetak kilometara u unutrašnjosti, na cesti kojom se vrlo rijetko služe vozači. U klancu Los Penesquitos. U pustoši. U automobilu nema ničega, nikakve prtljage. Našli su samo prazno vozilo , parkirano na rubu ceste kojom gotovo nitko ne prolazi.

Ona se zagleda u čašu i popije veliki gutljaj. — Rekli ste da je mrtav

— izusti.

— Ne baš davno došli ste ovamo i ponudili mi brda i doline da uklonim njegovo tijelo.

— Ali nije bilo ... hoću reći, očito sam samo sanjala ... — Došli ste ovamo u tri sata ujutro gotovo u šoku. Potanko ste mi opisali gdje je i u kojem položaju leži na ležaljci na vašem balkonu. Vratio sam se tamo s vama i uspeo se po protupožarnim ljestvama, pokazujući beskrajn oprez kojim se odlikuje moja profesija. No, Mitchella nije bilo, a vi ste blaženo zaspali u svom krevetiću. Prigrlili ste svoje pilulice za spavanje.

— Samo nastavite svoju predstavu — reče mi ona oštro. — Znam koliko uživate u njoj. Zašto me niste vi prigrlili? Ne bi mi bile potrebne pilule za spavanje ... možda. — Molim vas, sve u svoje vrijeme. Ne skačite s teme na temu. Dakle, govorili ste istinu kad ste došli ovamo. Mitchell je doista ležao mrtav na balkonu. No netko je uklonio odande njegovo tijelo dok ste me vi ovdje vukli za nos. Netko ga je odnio u njegov automobil, zatim je pokupio prtljagu. Za to je trebalo vremena. I ne samo vremena. Bio je potreban neki i te kako jak razlog. Dobro, 118

tko li je to učinio? Zar bi to učinio samo zato da se izbjegnu određene neugodnosti koje bi mogle nastati zbog toga što vam se na verandi pojavio mrtvac?

— Ah, zavežite! — Ona isprazni čašu i spusti je. —• Umorna sam. Smijem li malo prilegnuti na vaš krevet? — Smijete, ako se svučete.

— Dobro, svući ću se. To vam je i na pameti cijelo vrijeme, je li? .'

— Hm, možda bi vam bilo neugodno na postelji. Na njoj je večeras Goblea pretukao neki plaćenik, neki Richard Harvest. Životinjski ga je premlatio. Sjećate se Goblea. je li? Onog debeljka u tamnom autiću koji nas je slijedio kad smo bili na brdu.

'■•— Ne znam nikoga tko se zove Goble. I ne poznam ikakvog Richarda Harvesta. Kako znate sve to? Zašto su bili ovdje ... u vašoj sobi?

— Plaćenik me čekao ovdje. Doznajući novosti o Mitchellovu autu, naslutio sam neugodnosti. Čak i generali i drugi ugledni ljudi ponekad podliježu slutnjama. Zašto ne bih i ja? Treba poslušati slutnje u pravi trenutak. Večeras sam imao sreću. Nisam se oglušio na ono što mi govori slutnja. On je imao pištolj, a ja polugu za

montiranje guma.

— Kako ste vi snažni i nepobjedivi! — reče mi ona zajedljivo. — Ne smeta mi što je na postelji ležao Goble. Da se sad svučem?

Prišao sam joj, naglo je podigao na noge i prodrmao. — Prestanite s tim glupostima, Betty! Dok ste mi klijentica, neću ni dodirnuti to vaše lijepo bjeloputno tijelo. Zanima me čega se bojite. Kako da išta poduzmem, do vraga, dok ne znam što je posrijedi? Jedino mi vi možete i-odati istinu. Ona mi zajeca u zagrljaju. Žene imaju malo obrambenih sredstava, ali ih znaju izvanredno spretno ,i upotrijebiti. Čvrsto sam je privinuo k sebi. — Plačite, Betty, samo plačite. Isplačite se do mile volje. Ja sam strpljiv. Da nisam ... hm, do vraga, da nisam...

Nisam uspio dovršiti rečenicu. Priljubila se uz mene, dršćući. Podigne lice i povuče mi glavu dolje tako da sam je poljubio.

— Postoji li neka druga žena? — izusti tiho,

— Postojala je.

— Neka, izuzetna?

me!

— Da, kratko vrijeme. No dogodilo se to davno. Uzmi me! Tvoja sam .. .potpuno sam tvoja. Uzmi Probudi me lupanje po vratima. Zbunjeno sam otvorio oči. Ona se privila uz mene tako čvrsto da se nisam mogao gotovo ni pomaknuti. Nježno joj premjestih ruke i oslobodili se. Još je čvrsto spavala.

Ustao sam iz kreveta, navukao kućni ogrtač i prišao vratima. Nisam ih otvorio.

— Sto je? Spavao sam.

— Kapetan Alessandro hoće da odmah dođete k njemu. Otvorite vrata!

— Zao mi je ,ali ne mogu. Moram se obrijati, tuširati i tako dalje.

— Otvorite vrata. Ovdje narednik Green.

— Oprostite, narednice, no nikako ne mogu. Nastojat ću doći što prije.

— Imate li unutra neku ženu?

—• Narednice, takva su pitanja neumjesna. Doći ću. Čuo sam ga kako silazi s verande. Potom se policijski auto udaljio.

Otišao sam u kupaonicu, istuširao se, obrijao i odjenuo. Betty je još bila prilijepljena uz jastuke. Napisao sam joj kratko pismo: »Traži

me policija. Moram ići. Znaš gdje mi je auto. Ostavljam ti ključeve.«
Tiho sam izašao, zaključao vrata i potražio automobil agencije »Hertz«. Znao sam da će u njemu biti ključevi. Za tipove poput Richarda Harvesta ključevi su najmanja briga. Imaju ih raznih vrsta, za svakakve automobile. Kapetan Alessandro je izgledao jednako kao i jučer. Izgled mu se neće promijeniti do posljednjeg dana službe. S njim je bio neki postariji čovjek, ukočena lica i opaka pogleda.

120

Kapetan mi glavom pokaže na stolicu. Uđe policajac u uniformi i stavi pred mene šalicu kave. Osmjehne mi se dok je izlazio.

— Marlowe — progovori kapetan Alessandro — ovo je gospodin Henry Kinsolving iz Westfielda u Carolini. Ne znam kako je uspio doći ovamo, no uspio je. Kaže da mu je Bettv Mavfield ubila sina.

Ne rekoh ništa. Nisam imao što reći. Srkao sam kavu, prevruću, ali inače dobru.

— Hoćete li nam malo pojasniti svoju optužbu, gospodine Kinsolving? — prozborih napokon.

— Tko je ovo? — reče on osorno.

—• Privatni detektiv Philip Marlowe — odgovori kapetan. — Živi u Los Angelesu. Dopotovao je ovamo zato što ga je unajmila Bett Mavfield. Čini se da vi mislite o njoj nepovoljnije nego on.

— Ja ne mislim ništa o njoj, kapetane, — ispravili ga. — Samo nastojim povremeno izvući poneku paru od nje. — Primate novac od ubojice? — zareži na mene Kinsolving.

— Nisam znao da je ona ubojica — odgovorih. — To je za mene novost. Hoćete li objasniti svoju tvrdnju? — Žena koja se predstavlja kao Bettv Mavfield ... to joj je djevojačko prezime... bila je žena mog sina, Leeja Kinsolvinga. Od početka sam se protivio tom braku. Moj sin je slomio vrat u ratu, pa je morao nositi ortopedski aparat kako bi učvrstio kralješnicu. Jedne mu je noći ona uzela aparat i izazivala ga dok nije jurnuo prema njoj. Na žalost, otkad je došao kući, mnogo je pio i često su se svađali. Spotaknuo se i pao preko kreveta. Kad sam ušao u sobu, zatekao sam je kako mu pokušava namjestiti aparat • na vrat. Već je bio mrtav.

— Jeste li to zabilježili, kapetane? — obratih se Alessandru.

— Svaku riječ — pbtvrđi mi on.

— Dobro, gospodine Kinsolving, zacijelo to nije sve. — Nije, dabome. Vrlo sam utjecajan u Westfieldu. Imam banku, glavne novine, većinu industrije. Ljudi u Westfieldu su mi prijatelji. Moja je snaha uhapšena, sudilo joj se zbog ubojstva i porota ju je proglasila krivom. — U poroti su bili samo stanovnici Westfie!da? 121

— Tako je. Zašto ne bi bili?

— Ne znam, gospodine Kinsolving, ali čini mi se da tim gradom vlada jedan jedini čovjek.

— Ne budite drski prema meni, mladiću!

— Oprostite. Hoćete li nastaviti, molim vas?

-*- U našoj je državi čudan zakon, drukčiji nego drugdje. Kod nas sudac može odlučiti suprotno od porote. Sudac je bio senilan. Kad je porota moju snahu proglasila krivom, on je u dugačkom govoru istaknuo mogućnosti da je moj sin, u pijanom stanju, skinuo s vrata ortopedski aparat kako bi prestrašio ženu. Prigovorio je porotnicima što nisu pomislili i na to. Zaključio je da je moja snaha možda rekla istinu tvrdeći da je nastojala mom sinu pomoći i vratiti mu aparat na vrat. Poništio je odluku porote i oslobodio mi snahu. Tad sam joj rekao da mi je ubila sina i da ću se pobrinuti za to da ne nađe utočište nigdje na ovoj zemlji. Zbog toga sam doputovao ovamo. Pogledah kapetana. On je gledao u prazno.

— Gospodine Kinsolving — prozborih — kakvo god bilo vaše osobno uvjerenje, imajte na umu da se vašoj snasi već sudilo i da je oslobođena optužbe. Nazvali ste je ubojicom. To je kleveta. Kao odštetu, prihvatit ćemo milijun dolara.

On se razjareno nasmije.

— Bijedni nikogoviću! — vikne. — U mom bi te gradu strpali u zatvor kao skitnicu.

— Odšteta se povisuje na milijun i dvjesta pedeset tisuća — rekoh.

— Ja ne vrijedim koliko vaša bivša snaha. Kinsolving se okrene prema kapetanu Alessandru. — Dobro, što se događa ovdje? — zareži. — Zar ste svi vi lopovi?

— Pazite, razgovarate s policijskim službenikom, gospodine Kinsolving.

— Baš me briga što ste vi — odbrusi bogataš. — Ima mnogo pokvarenih i podmitljivih policajaca.

— Najprije treba provjeriti kakav je policajac, pa mu tek tad kazati da

je pokvaren — reče Alessandro, gotovo se zabavljajući na bogatašev račun. Tad zapali cigaretu, puhne dim i osmjehne se. — Smirite se, gospodine Kinsolving. Vi ste srčani bolesnik. Uzbuđenje vam uvelike šteti. Nekoć sam studirao medicinu, ali sam naposljetku postao policajac. Omeo me rat.

122

Kinsolving naglo ustane. Na bradi su mu se vidjele kapljice sline.

— Ovo još nije kraj — zaprijeti.

— Dabome. — Alessandro kimne. — Zanimljivo, u policijskom poslu nikad nema kraja. Uvijek ostane ponešto nedovršeno. Dobro, što biste htjeli da učinim? Da uhapsim osobu kojoj se već sudilo i koju je sud oslobodio, samo zato što ste vi velika zvjerka u Westfieldu?

— Rekao sam joj da joj neću dati mira — odvrati bijesno Kinsolving.

— Slijedit ću je kamo god pošla. Potrudit ću se da svi znaju što je ona!

— A što je ona, gospodine Kinsolving?

— Ubojica. Usmrtila mi je sina i potom ju je oslobodio glupi sudac. Eto, to je ona!

— Gubite se odavde! — hladno reče kapetan Alessandro i digne se.

— Uzrujavate me. Upoznao sam već u svom životu takve tipove. Većinom s ruba društva. No sada sam naišao i na uglednog i utjecajnog čovjeka koji je glup i pokvaren da mu nema premca. Ako vi vladate Westfieldom, u ovom ste gradu izjednačeni sa svim ostalima. Nimate nikakvih povlastica. Nestanite odavde dok vas nisam strpao u zatvor zbog ometanja policije pri obavljanju službenih dužnosti.

Kinsolving gotovo zatetura prema vratima i prstima potraži kvaku, premda su vrata bila širom otvorena. Alessandro je gledao za njim, a onda polako sjedne. — Bili ste oštri, kapetane — rekoh.

— Užasno sam tužan zbog toga. Samo što se nisam rasplakao. Slušajte, ako ga moje riječi natjeraju da bar malo razmisli o sebi. . .

— A, ne, neće se on nimalo promijeniti. Smijem li i šad otići?

p — Smijete. Goble neće podnijeti tužbu. Vraća se danas u Kansas City. Iščeprkat ćemo nešto protiv onog Richarda Harvesta, ali kakva nam korist od toga? Strpat ćemo ga na neko vrijeme iza rešetaka, a za isti će se posao ponuditi sto drugih.

— Sto da učinim u vezi s Bettv Mavfield?

— Nekako mi se čini da ste već učinili — odgovori on bezizražajna lica. — ■ Da, učinili ste svoje.

— Neću mirovati dok ne doznam što se dogodilo s Mitchellom.

123

— Znam samo da je nestao.

Digoh se. Gledali smo se dvije-tri sekunde i dobro razumjeli. Izišao sam.

Još je spavala. Nije ju probudio moj dolazak. Spavala je kao djevojčica, tiho, smireno. Promatrao sam je nekoliko trenutaka, a onda sam zapalio cigaretu i otišao u kuhinjicu. Pristavio sam vodu za kavu i vratio se u sobu. Sjeo sam na krevet. Moje pisamce i automobilski ključevi još su bili na uzglavlju.

Kad sam je blago prodrmao, progledala je i zatrepta-la očima.

— Koliko je sati? — upita ona i ispruži gole ruke koliko god je mogla.

— Bože moj, spavala sam kao top. — Vrijeme je da se odjeneš. Kuha se kava. Bio sam u policijskoj stanici... pozvali su me. U gradu ti je svekar, gospođo Kinsolving. — Naglo je sjela i zagledala se u mene, ne dišući.

— Dobio je po nosu, i to pošteno, od kapetana Alessandra. Ne može ti ništa. Njega si se bojala?

— Je li rekao ... je li rekao što se dogodilo u West-fieldu? — Došao je ovamo baš zato da bi to ispričao. Bijesan je kao ris. Ali, ti to nisi učinila, je li? Nisi učinila ono što tvrdi?

— Nisam.

— Da i jesi, više te ne bi mogle snaći neugodne posljedice. No moram priznati, ne bih bio baš sretan nakon onoga noćas. Kako je to doznao Mitchell?

— Slučajno se zatekao u to vrijeme ondje ili negdje u blizini. Bože moj, novine su pisale o tom događaju tjednima. Lako me prepoznao. Zar nisu i ovdje novine pisalo o meni?

— Vjerojatno jesu, ako ni zbog čega drugog a ono zbog neobičnog zakonskog rješenja. Ali, nisam zapazio taj članak. Valjda je kava već gotova. Hoćeš li slatkog vrhnja ili šećera?

— Ne, hvala.

— Izvrsno. Ionako nemam ni vrhnja, ni šećera. Zašto si se prozvala Eleanorom King? Ne, nemoj mi odgovoriti na to. Baš sam glup. Stari bi Kinsolving lako prepoznao tvoje djevojačko prezime.

Otišao sam u kuhinjicu, natiočio nam kavu i odnio šalice u sobu.-
Sjeo sam. Šretoše nam se oči. Opet smo bili stranci

— Mm, baš je dobra — reče ona i spusti šalicu. — Hoćeš li se, molim te .okrenuti dok se odijevam?

— Naravno. — Uzeo sam sa stola džepnu knjigu i pretvarao se da je čitam. Kad je Betty otišla u kupaonicu, bacio sam knjižicu, glupo štivo o privatnom detektivu, u smeće. Potom sam se zamislio. Kad se vodi ljubav, mislio sam, mogu se razlikovati dvije vrste žena. One koje se predaju potpuno, poput Helen Vermilvea, tako da i ne razmišljaju o svom tijelu. I one koje su donekle plahe i uvijek se žele malo sakriti. Sjetio sam se djevojke iz jedne pripovijetke Anatolea Francea, koja je uvijek svlačila čarape. Ako bi ih zadržala na sebi, osjećala bi se kao drolja. Imala je pravo.

Izišavši iz kupaonice, Betty je nalikovala na svježju ružu, savršeno se našminkala, oči su joj sjale, svaka je vlas bila na svomu mjestu.

— Hoćeš li me odvesti u »Času del Poniente«? Htjela bih razgovarati sa Clarkom.

— Zaljubljena si u njega?

— Učinilo mi se da sam zaljubljena u tebe.

— Bilo je to samo prolazno oduševljenje u noći — rekoh joj. — Ne stvarajmo od toga nešto veće. U kuhinji ima još kave.

— Ne, hvala. Htjela bih najprije doručkovati. Zar nisi nikad bio zaljubljen? Mislim, toliko da si htio biti s nekom ženom svaki dan, neprestano, godinama? — Hajdemo.

— Kako može tako grub čovjek biti tako nježan? — upita ona začuđeno.

124

123

— Da nisam grub, ne bih' bio živ. A kad ne bih nikad mogao biti nježan, ne bih zaslužio da živim.

Pridržao sam joj kaput, te smo otišli u moj auto. Za vrijeme vožnje nije prozborila ni riječ. Kad sam se zaustavio na parkiralištu pred »Časom del Poniente«, izvadio sam iz džepa onih pet preklopljenih čekova i pružio joj ih. — Nadajmo se da ih posljednji put dajemo jedno drugome — rekoh.— Inače će se otrčati.

Ana ih pogleda, ali ih ne uzme.

— Akq se ne varam, oni su ti plaća — prozbori prilično oštro.

— Ne svađajmo se, Betty. Vrlo dobro znaš da ne mogu uzeti novac od tebe.

— Nakon onog noćas?

— To nije bitno. Jednostavno, ne mogu ga uzeti. Nisam ti učinio nikakvu uslugu. Što ćeš sad učiniti? Kamo ćeš otići? Mislim da si izvan opasnosti.

— Pojma nemam. Smislit ću nešto.

— Jesi li zaljubljena u Brandona?

— Možda.

— On je bivši gangster. Zarađivao je novac iznuđivanjem. A sad je unajmio plaćenika kako bi prestrašio i otjerao Goblea. Taj je plaćenik bio spreman da me ubije. Možeš li zaista voljeti takva čovjeka?

— Žena voli muškarca, a ne ono što je on. Možda mu namjere i nisu bile onakve kako ih ti zamišljaš. — Zbogom, Betty. Potrudio sam se koliko sam mogao, ali očito nije bilo dovoljno.

Ona polako ispruži ruku i uzme Čekove.

— Mislim da si lud. Mislim da si najluđi čovjek kojeg sam ikad srela. Iziđe iz auta i udalji se brzim koracima, kao i uvijek. Dao sam joj vremena da ode iz predvorja i popne se u svoju sobu, a onda sam ja ušao u predvorje i preko telefona zatražio Clarka Brandona. Naiđe Javonen i strogo me pogleda ali ne reče ništa.

126

Javi mi se muški glas. Prepoznao sam ga.

— Gospodine Brandone, vi me ne poznate, iako smo se nedavno vozili istim dizalom. Zovem se Philip Marlowe. Ja sam privatni detektiv iz Los Angelesa i prijatelj gospođice Mavfield. Htio bih malo popričati s vama, ako možete pronaći vremena za mene.

— Ako se ne varam, već sam čuo nešto o vama, Marlowe. No upravo sam se spremio za izlazak. Kako bi bilo da popijemo zajedno neko piće u šest sati večeras? — Htio bih se što prije vratiti u Los Angeles. Neću vas dugo zadržati.

— ■ Dobro — progunđa on. — Dođite.

Otvorivši mi vrata, visok i vrlo mišićav, nije mi pružio ruku. Korakne u stranu, te sam ušao.

— Jeste li sami, gospodine Brandone?

— Jesam. Zašto pitate?

— Ne bih htio da itko drugi čuje ono što ću vam reći. — Dobro,

kažite to i idite.

On se spusti u naslonjač i podigne noge na otoman.. Zapali cigaretu zlatnim upaljačem. Nije skrivao svoje bogatstvo.

— Ovamo sam aoputovao zato što mi je jedan losanđelski odvjetnik povjerio zadatak da pratim gospođicu Mavfield i doznam gdje će odsjesti, te da ga obavijestim o svemu. Nisam znao razlog tog praćenja, a nije ga, navodno, znao ni taj odvjetnik; rekao mi je da izvršava želju jedne ugledne odvjetničke kancelarije iz Washingtona.

— Dakle, slijedili ste je. I?

— Stupila je u dodir s Larrvjem Mitchellom, odnosno on s njom, i zalijepio se za nju.

— On se povremeno lijepi za žene — hladno primijeti Brandon. — Specijalizirao se za to.

— Ipak, više se ne lijepi? Mirno me promatrao. — Sto to znači? — upita.

— Više ne čini ništa. Više ne postoji.

— Čuo sam da je otišao iz hotela i odvezao se svojim autom. Kakve to veze ima sa mnom?

— Niste me zapitali kako znam da on više ne postoji. 127

— Slušajte, Marlowe — izusti on i prezirno otrese pepeo sa cigarete

— možda mi se fućka za to Prijeđite na ono što se tiče mene ili idite odavde,

— .Upoznao sam ovdje i izvjesnog Goblea koji mi se predstavio kao privatni detektiv iz Kansas Citvja: uza se je imao posjetnicu, ali ona i ne mora biti nekakav dokaz. Goble mi je gadno išao na živce. Neprestano me slijedio. Govorio je o Mitchellu. Nisam mogao odgonetnuti što hoće. A onda ste vi jednog dana dobili na recepciji anonimno pismo. Gledao sam vas kako ga čitate nekoliko puta. Upitali ste recepcionara tko ga je ostavio. Recepcionar nije znao ime. Čak ste iz košare za otpatke izvadili praznu omotnicu. Kad ste ušli u dizalo ,niste se doimali baš sretni.

Brandon se više nije držao onako opuštено kao prije. Glas mu poprimi oštiji prizvuk.

— Čini mi se da ste katkad pretjerano znatiželjni i gurate nos tamo gdje mu nije mjesto Jeste li već zapazili tu svoju neugodnu osobinu?

— reče mi.

— To je smiješno pitanje. Kako bih zarađivao za život kad ne bih bio

znatiželjan?

— Savjetujem vam da odete odavde dok još možete hodati.

Kad sam mu se nasmijao, to ga je vidljivo razjarilo. Skočio je na noge i hitro mi prišao

— Slušaj, momče, ja sam vrlo moćan u ovom gradu Ne dopuštam da mi zanovijetaju sitna njuškala poput tebe. Vani

— Ne želite čuti ostatak priče?

— Rekao sam ti. van! Digoh se.

• — Šteta. Namjeravao sam ovo srediti s vama u četiri oka. Nemojte misliti da vas nastojim ucijeniti... poput Goblea Ne bavim se takvim prljavštinama. No, ako me izbacite ne saslušavši me. morat ću posjetiti kapetana Alessan-dra. On će me slušati.

Smrknuto je buljio u mene. Tad mu se na licu pojavi čudan smiješak.

— Dobro, slušat ću vas — prozbori mirnije. — Sto onda? Dovoljan je jedan moj telefonski poziv da ga premje- ste nekamo drugdje.

128

— A, ne bi to bilo tako lako. Kapetan Alessandro zna pokazati zube. Jutros je dao po prstima Henrvju Kinsolvingu. A Kinsolving se odavno navikao na to da se pobožno sluša svaka njegova riječ. Mogu vam reći, za tren je oka slomio tog nabusitog starca. Zar mislite da biste ga lako skinuli sebi s vrata? Varate se.

— Bogamu — reče on, i dalje se smiješeći — nekoć sam se često susretao s ljudima poput vas. No, otkad živim ovdje, već sam zaborav., da ih još ima. Dobro, saslušat ću vas. — Vрати se k svom naslonjaču, uzme novu cigaretu iz kutije i zapali je. — Hoćete li i vi jednu? — ponudi mi.

— Ne, hvala. Onaj Richard Harvest... bio je velika pogreška. Nesposoban za takav posao.

— Potpuno nesposoban, Marlowe. Potpuno. Običan sadist. Eto, to se događa kad čovjek prekine vezu s određenim krugovima. Izgubi se sposobnost prosuđivanja. Mogao je smrtno prestrašiti Goblea ne dotaknuvši ga. No, postupio je drukčije. Osim toga, odveo ga je k vama! Kakva glupost! Kakav početnik! Pogledajte ga sada. Nije sposoban više ni za što. Prodavat će olovke. Jeste li za piće?

— Nismo u tako prijateljskim odnosima da bismo pili zajedno, Brandone. Dopustite mi da završim. Dakle, usred noći. . . one noći kad ste istjerali Mitchella iz »Staklenika«, a učinili ste to vrlo lijepo,

moram priznati... u hotelu »Rancho Descansado« posjetila me Betty. Kazala je da na ležaljci na njenom balkonu leži Mitchell. Mrtav. Ponudila mi je štošta kako bih ga uklonio. Došao sam ovamo, a na balkonu nije bilo nikakva mrtvaca. Poslije mi je noćni čuvar garaže ispričao da je Mitchell otputovao svojim automobilom i ponio devet komada prtljage. Navodno je platio račun, čak tjedan dana unaprijed. Auto je pronađen u klancu Los Penasquitos. Napušten. Nema ni prtljage. ni Mitchella. — Brandon me netremice gledao, ali ne prozbori ništa. — Zašto mi se Betty Mavfield bojala kazati čega se plaši? — nastavih. — Zato što ju je u Westfieldu porota proglasila krivom za ubojstvo, a potom je sudac izmijenio tu odluku, jer u toj državi ima takva ovlaštenja. Ali Henry Kinsolving, njezin svekar, zaprijetio joj je da će je slijediti kamo god pošla i da joj neće dati mira zato što mu je ubila sina. Sad je, eto, ugledala mrtvog čovjeka na balkonu. Policija će je ispitivati, pa će sve o njoj izići

8 TRAG 235

129

opet na vidjelo. Uplašila se i zbunila. Smatrala je da se neće izvući i drugi put. Uostalom, i na prvom ju je suđenju porota proglasila krivom.

— On je slomio vrat — tiho progovori Brandon. — Pao je preko ograde na mojoj terasi. Dakle, nije ga ona mogla ubiti. Dođite ovamo. Pokazat ću vam.

Išli smo na široku, sunčanu terasu. Brandon priđe ogradi i pogleda preko nje. Vidio sam ležaljku dolje na Bettyinu balkonu.

—: Ograda nije baš visoka — rekoh. — Nipošto nije dovoljno visoka da bi se čovjek mogao osjećati sigurno. — Slažem se — mirno reče Brandon. — Pretpostavimo da je stajao ovako —■ on se okrene leđima prema ogradi, koja mu je sezala samo do sredine bedara —■ i da je namamio Betty k sebi kako bi je mogao zgrabiti, a ona ga je tad odgurnula snažno; pa je poletio preko ograde. Slučajno je pao baš tako da je slomio vrat. A na takav joj je način umro i muž. Zar joj se može zamjeriti zbog toga što ju je uhvatila panika?

— Ne okrivljujem ja nikoga, Brandone. Cak ni vas. — On se odmakne od kamene ograde i zagleda prema moru. Šutio je. Tad se okrene. — Ne optužujem vas ni zbog čega — rekoh — osim što ste uklonili Mitchellovo tijelo. — Kako bih to, do vraga, učinio?

— Vi ste, između ostaloga, ribič. Kladim se da negdje u ovom apartmanu imate dugu, čvrstu uzicu. Snažni ste. Mogli ste se spustiti na Bettvn balkon, svezati uzicu Mitchellu ispod pazuha i spustiti njegovo tijelo na tlo iza grmlja. Tad ste, već izvadivši mu iz džepa ključ, mogli otići u njegovu" sobu i spremiti sve njegove stvari, te ih odnijeti u garažu, posluživši se dizalom ili protpupožarnim lje— stvarna. Morali biste triput ići goredolje. To ne bi bilo previše za vas. Nakon toga ste mogli izvesti njegov auto iz garaže. Vjerojatno ste znali da je čuvar narkoman i da neće progovoriti, bojeći se da ne izgubi posao i završi u zatvoru. To se dogodilo u sitne sate. Naravno, čuvar mi je spomenuo lažno vrijeme. Potom ste odvezli auto što bliže onom mjestu gdje je ležalo Mitchellovo tijelo, ubacili ste ga u automobil i krenuli u klanac Los Penasquitos.

Brandon se kiselo nasmije.

130

— Dakle, našao sam se u klanacu Los Penasquitos, s automobilom, mrtvim tijelom i devet kovčega. Kako sam izvukao odande?

— Helikopterom.

— Tko je upravljao njime?

— Vi. Zasad se još ne vodi osobita briga o helikopterima, ali uskoro hoće, jer ih ima sve više i više. Možda ste se unaprijed dogovorili da vam dovezu helikopter u klanac i možda ste poslali nekoga tko će odvesti pilota Tko je bogat i utjecajan poput vas, može gotovo sve, Brandone. — Sto se dogodilo nakon toga?

— Ukrcali ste Mitchellovo tijelo i prtljagu u helikopter, odletjeli nad more, spustili se nisko iznad vode i izbacili tijelo i kovčege. Potom ste vratili helikopter tamo odakle je doletio. Sve ste vrlo spretno organizirali.

Brandon se promuklo nasmije. Smijeh mu je zvučao izvještačeno.

— Zar mislite da sam tako glup da bih učinio sve to zbog žene koju sam tek upoznao?

— Razmislite malo, Brandone. Učinili ste to zbog sebe. Zaboravljate Goblea. On je iz Kansas Citvja. Niste li i vi odande?

— Sto onda ako jesam?

— Ništa. Samo, Goble nije došao ovamo na izlet. Niti je tražio Mitchella, osim ako su se već poznavali. Njih dvojica su zaključila da

su naišla na zlatni rudnik. To zlatno nalazište bili ste baš vi. No Mitchell je stradao, te je tad Goble pokušao sve obaviti sam, no bio je običan miš nasuprot tigru. Biste li htjeli objašnjavati predstavnicima zakona kako je Mitchell pao s vaše terase? Želite li da se istražuje vaša prošlost? Zar ne bi policija smjesta pomislila da ste bacili Mitchella preko ograde? Čak i kad vam to ne bi mogli dokazati, kakav bi ubuduće bio vaš položaj u Esmeraldi?

On ode polako do suprotnog kraja terase i vrati se. Zaustavi se preda mnom, a lice mu je bilo potpuno prazno. — Mogao sam vas ubiti, Marlowe. No nekako sam se, otkad živim ovdje, izmijenio i više nisam onakav kao ne-; koč. Stoga ste me porazili. Ne mogu se nikako obraniti osim tda vas pokušam usmrтити. Mitchell je bio pravi podlac, vjeujte. Ucjenjivao je žene. Nije mi žao što je umro. Mo

131

guče je ... pazite, spominjem to samo kao mogućnost... da sam se izvrгнуo opasnosti zbog Betty Mavfield. Vjerovali vi ili ne, zaista je moguće. Dobro, sad se nagodimo. Koliko tražite?

— Za što?

— Pa, da ne odete na policiju.

— Rekao sam vam već koliko tražim. Ništa. Htio sam samo doznati što se dogodilo. Jesu li moje pretpostavke manje-više točne?

— Potpuno su točne, Marlowe. Sve ste odgonetnuli. Mogli bi me još ščepati zbog toga.

— Možda. No ja se više neću petljati u to. Kao što rekoh, želim se vratiti u Los Angeles. Možda mi netko ponudi kakav bijedni poslić. Od nečega moram živjeti. Zapravo, moram li?

— Hoćete li se rukovati sa mnom?

— Neću. Unajmili ste plaćenika. S takvim se ljudima ne rukujem. Možda bih bio mrtav da me nije spasio instinkt. —■ Nisam mu dao zadatak da ikoga ubije.

— Unajmili ste ga. Zbogom.

Kad sam izišao iz dizala, sreo sam Javonena. Kao da je čekao.baš mene.

— Dođite u bar — reče mi. — Htio bih razgovarati s vama.

Ušli smo u bar, gdje je u to doba bilo vrlo tiho. Sje-dosmo za stol u kutu.

— Smatrate me gadom, je li? — prozbori mirno Javonen.

— Ne. Vi radite svoj posao, a ja svoj. Moj vas je uznemirio. Niste mi vjerovali. To ne znači da ste gad. — Ja nastojim zaštititi hotel, a koga vi štitite? ' 132

-* ■ To ne znam. Ako ponekad i znam, onda ne znam kako da to učinim. Samo petljam i stvaram neugodnosti ljudima. Cesto sam prilično nespretan i nesposoban. — Mm, da, čuo sam... od kapetana Alessandra. Ako vas smijem pitati, kažite mi koliko zaradite na ovakvu poslu. — Pa sad, ovaj je posao bio prilično neobičan, majore. Iskreno govoreći, nisam zaradio ništa.

— Hotel će vam platiti pet tisuća dolara... zato što ste zaštitili njegove interese.

— Kad kažete »hotel«, zapravo mislite na Clarka Brandona.

— Da. On je vlasnik.

— Hm, to lijepo zvuči. Pet tisuća dolara. Zvuči vrlo lijepo. Ta će mi glazba neprestano odjekivati u ušima dok se budem vraćao u Los Angeles.

Digoh se.

— Kamo da pošaljem ček, Mariowe?

— Vrlo rado će ga prihvatiti policijski fond za uzajamnu pomoć. Policajci malo zarađuju. Kad god se nađu u neprilikama, moraju pozajmljivati novac iz tog fonda. — Slušajte, Marlowe, vi ste velika budala. Hoću vam kazati...

— Kažite sebi, Javonene. Zacijelo ćete vrlo rado slušati sami sebe. Sretno! *

Izišao sam iz bara i sjeo u auto. Odvezavši se u »Ran-cho Descensado«, pokupio sam svoje stvari i otišao na recepciju kako bih platio račun. Jack i Lucille bili su na svojim uobičajenim mjestima. Lucille mi se osmjehne. — Za vas nema računa, gospodine Marlowe — reče mi Jack. — Dobio sam takve upute. Ispričavamo se zbog onog sinoć. Doduše, od takvih isprika nemate mnogo koristi, nije li tako,

— Koliko bi iznosio račun,

— Ne baš mnogo. Oko dvanaest i pol dolara. Stavih novac na stol, a Jack ga pogleda i namršti se.

— Rekao sam vam da za vas nema računa, gospodine Marlowe.

— Zašto ne bih platio? Unajmio sam sobu.

— Gospodin Brandon je vlasnik ovog hotela i kazao je... 133

; — Eh, neki neprestano gude isto. Drago mi je što sam vas upoznao oboje. Dajte mi, molim vas, priznanicu da sam platio. Taj se trošak odbija od poreza.

Vraćajući se u Los Angeles, nisam jurio brže od sto i pedeset kilometara na sat. Dobro, možda sam povremeno potegnuo i sto sedamdeset. Stigavši u grad, ostavio sara oldsmobile u garaži i potom pretražio svoj poštanski sandučić. Kao i obično, u njemu nije bilo ničega.

Popeo sam se po stepenicama od crvenkasta drveta i otključao vrata. Ništa se nije promijenilo. Soba je bila zagušljiva, dosadna i bezlična kao i uvijek. Otvorio sam dva prozora i natočio piće u kuhinji.

Potom sam sjeo na kauč i zagledao se u zid. Kamo god otišao, što god radio, uvijek ću se vraćati ovamo. Vraćat ću se ovom golom zidu u sumornoj sobi u sumornoj kući. Spustih čašu na stolić, ne okusivši piće. Alkohol nije pravi lijek za ovo. Lijek bi bilo samo tvrdo srce koje ne traži više ništa ni od koga.

Zazvoni telefon.

— Ovdje Marlowe — rekoh muklo u slušalicu. — Je li to gospodin Philip Marlowe?

— Da, ja sam.

— Pariz želi razgovarati s vama, gospodine Marlo-we — reče telefonistica. — Pozvat ću vas uskoro.

Polako sam spustio slušalicu. Učini mi se da mi je ruka malo zadrhtala. Prebrzo sam vozio ili se nisam dovoljno naspavao.

Telefon zazvoni ponovo za petnaestak minuta.

— Na liniji je osoba koja vas zove iz Pariza — obavijesti me telefonistica.

— Ovdje Linda. Linda Loring. Valjda me se sjećaš, dušo? 134

— Kako bih te mogao zaboraviti?

— Kako si? ■

— Umorno... kao i obično. Upravo sam završio jedan vrlo naporan slučaj. A kako si ti?

— Osamljeno. Čeznem za tobom. Pokušala sam te zaboraviti. Nisam uspjela. Bilo nam je lijepo zajedno. — Otad je prošla godina i pol. Sto bi trebalo da kažem? — Bila sam ti vjerna. Ne znam zašto. Svijet je pun muškaraca. Pa ipak, bila sam ti vjerna.

— A ja tebi nisam bio vjeran, Linda. Smatrao sam da se više nikad nećemo vidjeti. Nisam znao da od mene očekuješ vjernost.

— Nisam je očekivala. Ne očekujem je. Želim ti samo reći da te volim. Predlažem ti da se vjenčamo. Rekao si brak neće trajati ni šest mjeseci. Ipak, zašto ne bismo provjerili? Tko zna, možda potraje zauvijek. Molim te. Sto treba učiniti žena da bi dobila muškarca kojeg želi? — Ne znam. Nije mi jasno, čak, kako možeš biti uvjerena da me želiš. Nas dvoje živimo u različitim svjetovima. Ti si bogata i razmažena, a ja sam umoran trudbenik ne baš jasne budućnosti. Tvoj bi se otac, vjerojatno, potrudio da me liši bilo kakve budućnosti.

— Ne bojiš se ti mog oca. Ne bojiš se nikoga. Bojiš se samo braka. Moj otac zna cijiniti tuđe sposobnosti. Molim te, udovolji mi želji, molim te, molim te. Ja sam u »Ritzu«. Poslat ću ti odmah avionsku kartu.

Nasmijah se.

— Ti ćeš meni poslati avionsku kartu? Dobro, kakvim me smatraš? Avionsku ću kartu poslati ja tebi. Barem ćeš imati vremena da se predomisliš.

— Ali, dušo, nije potrebno da mi šalješ kartu. Ja imam . . .

— Dabome, ti imaš toliko novca da bi mogla kupiti petsto avionskih karata. Međutim, ova će karta biti moja. Moja, razumiješ? Prihvati je ili ne dolazi.

—' Doći ću, dušo. Doći ću. Zagrli me. Čvrsto me zagri. Ne želim te posjedovati. Nikad nećeš nikomu pripadati. Želim te samo voljeti.

135

• — Čekat ću te. Odavno te čekam.

— Zagrli me.

Iz slušalice se začuje škljocaj, zatim zujanje, i veza se prekine.

Posegnuh za čašom. Prešavši pogledom po sumornoj sobi, najednom sam imao dojam da više nije sumorna. Cuo sam u njoj glas i vidio visoku, vitku, divnu ženu. Po jastuku joj se raširila tamna kosa. U nosnice mi se uvlačio blag parfem dok se pritiskala uz mene. Usne su joj bile meke i podatne, a oči napola sklopljene.

Opet zazvoni telefon.

— Molim? — javih se.

— Ovdje odvjetnik Clyde Umney. Ne dobivam od vas izvještaje kao što sam očekivao. Slušajte, ne plaćam vas zato da biste se

zabavljali. Hoću smjesta potanki izvještaj o onom što ste dosad učinili. Zahtijevam da me opširno izvijestite o svemu što ste radili otkad ste se vratili u Esmeraldu.

— Malo sam se zabavio, ali sve sam platio iz vlastitog džepa.

— Zahtijevam od vas potpun izvještaj. — reče on povisivši glas. — Odmah. Inače ću se pobrinuti za to da izgubite dozvolu.

— Imam jedan prijedlog za vas, gospodine Umney. Kako bi bilo da mi prestanete dosađivati?

Čuo sam ga kako iznenađeno i bijesno gundđa dok sam spuštao slušalicu. Gotovo odmah zazvoni telefon ponovo. Nisam ga više, tako reći, ni čuo. Sobu je ispunila čarobna glazba.

136

Toga je jutro mladi Bolton stigao u ured s pola sata zakašnjenja i tvrdio da je za to kriv njegov ručni sat. — Neprestano zaostaje ako ga ne navijem u točno određeno vrijeme — kazao je Rinehartu.

— Nemoj to meni pričati — reče Rinehart. — Kaži kapetanu. On silno voli čuti takve priče.

— Je li već stigao, Rino?

— Možeš biti siguran da jest. Već mi je predao popis ukradenih automobila, kilometar dugačak.

— Je li zapazio da me nema? — upita Bolton nervozno. — Postavi stvari drugačije: nije zapazio da si ovdje. — Je li što rekao?

— Ostao je bez riječi u vezi s tvojim zakašnjavanjem, ali ja mu čitam misli.

— Sto to znači?

— Mislim da ćeš ponovo obući plavu uniformu s velikim sjajnim dugmetima i patrolirati po ulicama.

— K vragu, pa to je tek drugi put da zakašnjavam u posljednjih šest tjedana — reče Bolton.

— Slušaj, dobar detektiv smije zakasniti samo jednom u svojoj karijeri, a pripravnik poput tebe nijednom. 137

— Onda pretpostavljam da bi bilo najpametnije da kupim novi sat.

— Slažem se. — Rinehart je sa svoga stola uzeo popis prijestupa počinjenih prošle noći i brzo ga preletio pogledom— Kad već govorimo o satovima — rekao je — nemoj nikaaa kupiti sat od malog momka po imenu Dominic L. Piano.

— Sto to znači, narednice?

— To znači da Piano možda ovog trena vrluda po ovom gradu s devet satova koje nudi na prodaju, sve u pola cijene, a svi su ti satovi netom ukradeni.

— Ne shvaćam — reče Bolton.

— Onda pročitaj što piše u četrnaestom odsječku ovog popisa.

Bolton je uzeo u ruku cedulju i čitao paragraf ,14: »Noćna krađa iz trgovine Guthrie & Poole u Ulici Lincoln broj 378. Lopov ušao kroz stražnji prozor u prizemlju. Tužitelj A. E. Poole, vlasnik, tvrdi da je otkrio krađu oko ponoći, kad se vratio u trgovinu po naočale koje je zaboravio pri zatvaranju trgovine u devet navečer. Ukradeno je devet švicarskih satova, maloprodajna cijena 2733 dolara. Kradljivac nije dirao ni manje vrijedne predmete u istoj vitrini ni dijamante znatno veće vrijednosti.«

Bolton je vratio žutu cedulju Rinehartu i upitao: — A kako znate da je to učinio taj Piano?

— Neprestano zaboravljam kako si još mlad, dječčače — reče Rinehart.

— Volio bih da ne mislite na to, Rino.

— Pianov potpis je na cijelom ovom malom pothvatu, a to će biti jasno svakome tko imalo poznaje Piana. — Hoćete li mi to objasniti, molim?

— Svakako — reče Rinehart, stavljajući stari pusteri šešir na čelavu glavu.

Nekoliko minuta kasnije, u neoznačenom policijskom autu kojim je upravljao Bolton, Rinehart je stao naširoko pričati o Dominicu L. Pianu.

— Prvi dokaz da je to najvjerojatnije Domovo djelo jest doba dana. Domovo je vrijeme: prije ponoći, najčešće između deset i jedanaest sati. On očito smatra da su poslije toga ulice previše tiho, pa policajac koji patrolira može čuti galamu- A

133

prije deset sati postoji opasnost da neki savjesni službenik radi prekovremeno u kakvoj stražnjoj sobi uz stolnu svjetiljku. Drugi je dokaz način na koji je ušao. Dom je veoma malen čovjek i može se provući kroz stražnji prozor u prizemlju, a ti mali prozori obično nisu ukopčani u alarmni uređaj, jer nitko ne očekuje da će kroz njih ući bilo što veće od mačke, mačke i Dominica L. — I tako je ušao u

trgovinu i imao na raspolaganju sav asortiman robe. Sto je radio kad je ušao?

— Sto je radio? — upita Bolton.

— U prvom redu, nikad ga ne obuzme pohlepa. On je izbirljiv, veoma izbirljiv. Želi samo švicarske satove, i to one najbolje. Veoma cijeni preciznost tih satova. Nikada i ne dodirne drago kamenje, jer ga nije lako prodati, kad bi ga i uspio prodati, takav bi blistavi kamen privukao svačiju pažnju i ljude bi zanimalo otkud ga je vlasnik dobio. Dominic L. Piano sve to zna i stoga se specijalizirao za satove. Sat je nužan dio ručnog zgloba muškarca ili žene i ljudi će rado kupiti dobar sat sa zvučnim imenom u pola cijene. Tako Dominic veoma brzo proda svoje zalihe robe. Bolton je dovezao auto do zavoja ispred male stambene zgrade od žutog crijepa, kao što ga je uputio Rinehart. — Ovdje Piano stanuje otkako je izišao iz zatvora prije nekoliko mjeseci. On je, naime, osam od posljednjih dvanaest godina proveo u zatvoru.

Rinehart je proučavao imena na poštanskim sandučićima.

— Evo, tu je naš momak. Stan broj trinaest

— Sretan broj.

— Možda i nije.

Unutrašnja vrata nisu bila zaključana. Detektivi su otišli sve do središnjeg hodnika i pronašli Pianova vrata na samom kraju, blizu stražnjeg ulaza. Rinehart je pokucao. Nitko nije otvarao. Zatim je zabubnjao po vratima snažnom šakom, no uzalud.

— Bit će da čvrsto spava — reče Bolton i izvadi iz džepa svežanj ključeva.

— Vрати to u džep, dječaće — reče Rinehart. — Nemamo, nalog za hapšenje.

f

— Ali taj je momak poznati kriminalac!

— S istim ustavnim pravima kao i svaki drugi poznati kriminalac.

139

— Vi ste šef.

— Hajde potraži vratara i reci mu neka donese svoj otpirač. Objasni mu da moramo pregledati stan, jer su nas poslali iz zavoda za osiguranje od požara.

— A to je zakonito? — Više-manje jest.

Nakon dvadeset minuta, pošto su temeljito pretražili dvosobni stan uz pratnju pripitog vratara Pearsonsa, detektivi su izjavili da je stan potpuno u skladu s odredbama o sigurnosti od požara i otišli.

Kad su se vratili u auto, Rinehart reče:

— Vozi do Coolevjeva bara u Sedmoj ulici. To je jedno od Pianovih najdražih mjesta.

— Zar on ujutro pije?

— On uopće ne pije. Ali većina Coolevjevih gostiju nosi satove koje su nabavili uz veliki popust

— Možemo li to dokazati?

— Jedino ako ih uhapsimo zbog nekog drugog prekršaja. Tada, ako imamo sreće, nekiput uspijevamo utvrditi otkud sat potječe, po njegovu serijskom broju, ako je draguljar zapisao taj broj.

— Izvrsno. I onda?

— Onda momak s tim ukradenim satom kaže da ga je našao u kanti za smeće,

— Nikada neće da izdaju Piana?

— Nikada nisu čuli za Piana. — Rinehart se naglo uspravi u sjedalu.

— Slušaj, momče, vidiš li onaj zeleni kabriolet koji nam dolazi u susret?

— Da.

— Što piše na registarskoj tablici?

— QX dvije tisuće šesto pedeset tri — Bolton brzo pročita.

— Slijedi ga — naredi Rinehart i izvadi otrcanu bilježnicu iz džepa kaputa.

Bolton je spretno okrenuo auto. :

Rinehart je pregledao hijeroglife u svojoj bilježnici. — Nema sumnje da je to Pianov auto.

— Kako znate?

140

— Dobio sam broj od ureda za registraciju automobila čim sam jutros pročitao izvještaj o krađi satova. Dom je uvijek bio slab prema najnovijim modelima kabrioleta. — Vi ste nevjerojatni, Rino. Moram to priznati. — Imam kod kuće budilicu i stižem na vrijeme na posao

— odgovori Rinehart. — Nego, htio bih znati tko upravlja, autom.

— Zar to nije Piano? ' — Nije Piano.

Bolton je dodao gas, a vozač zelenog automobila također je ubrzao vožnju, tako da su uskoro oba automobila strahovitom brzinom jurila Ulicom Charles.

— Taj momak je profesionalac — reče Rinehart. — On sada zna da mi nismo obični građani koji prekoračuju dopuštenu brzinu.

— Čeka ga crveno svjetlo na slijedećem semaforu — odvrati Bolton gledajući pred sebe.

— Proći će kroz crveno — reče Rinehart i imao je pravo. Prolazeći kroz crveno svjetlo, međutim, auto je morao skrenuti malo u stranu, kako ne bi udario u kamion, pa se okretao i ljuljao nekontrolirano, da bi na kraju desnim stražnjim dijelom udario u stup i zaustavio se. Vozač je iskočio iz auta i odjurio jednom ulicom. Već je bio daleko kad se Rint-hart, s pištoljem u ruci, približio autu da vidi što se dogodilo.

Rinehart je odvezao zeleni automobil do policijske zgrada, a pri tome je rupčićem prekrpio volan da bi sačuvao sve otiske prstiju. Bolton ga je slijedio do policijske garaže. — Pretraži prtljažnik, momče — reče mu Rinehart. Ispod rezervnog kotača Bolton je otkrio torbu od semiša u kojoj je bilo nekoliko švicarskih satova.

— Pogledajte što sam našao, narednice! — dovikne. Rinehart je izvirió ispod prednjeg poklopca, gdje je povećalom pokušao očitati broj motora.

— Čini se da nam je danas sretan dan — reče. — Ako se ne varam, ovo je ukraden auto. — Izvadi iz džepa popis i pregleda ga smiješeći se. — Prije je bio crn, a to prije mjesec dana, kad je vlasnik prijavio njegov nestanak. — A broj motora je isti? — upita Bolton.

141

— To će naši momci u policiji naknadno utvrditi. Broj je uklonjen, ali onaj tko je to učinio nije potpuno izbrisao posljednje dvije znamenke. Tako sam odgonetnuo da su te znamenke devet i nula- A to su bile i dvije posljednje znamenke broja motora crnog automobila koji je ukraden prije mjesec dana. Godina i model također su isti. U policiji su Rinehart i Bolton naišli na sitnog čovjeka, uredno obučenog, koji je upravo službeniku predavao tužbu. Čini se da je on parkirao zeleni kabriolet na parkiralištu blizu Cooleyzeva bara u Sedmoj ulici na samo pet minuta, ali kad se vratio ...

— Pa to ste vi, gospodine Piano — reče Rinehart i ljubazno potapša malog čovjeka po leđima.

i Piano se nervozno osmijehne ugledavši Rineharta. ' — Dobro jutro, narednice. Već se dugo nismo vidjeli. — Oko dvije godine — odgovori Rinehart. — Drago mi je što vam sada mogu saopćiti da za vas imam dobre vijesti. Tri puta smijete pogađati.

— Bojim se da ovoga časa nisam raspoložen za pogađanja — reče mali čovjek žalosno. — Upravo sam doživio nešto vrlo neugodno.

— Onda ću ja pogađati — odvrati Rinehart. — Neki lopov je ukrao vaš novi auto.

Piano razrogači velike smeđe oči.

— Vi me doista uvijek iznenađujete.

— Saopćit ću vam još jedno iznenađenje. Već smo pronašli ono što ste izgubili.

— Nevjerojatno, gospodine. Još nisam ni predao tužbu. — I još nešto, Dominic ... ali da vam najprije predstavim detektiva Boltona, kojeg još niste upoznali, koliko znam. — Ne, još nisam imao to zadovoljstvo.

— Možda to nećete smatrati pravim zadovoljstvom, Dome, kad vidite što detektiv Bolton nosi u ruci.

Piano je ugledao torbu od semiša i malo lice mu se izobličilo.

— Uh! — protisnuo je a smeđe oči su mu se ovlažile. Rinehart je dopustio Boltonu da se pozabavi tim slučajem, otprilike kao što bi profesor na završnom ispitu provjerio svoga učenika. ' 142'

Pošto se s Pianom smjestio u sobi za preslušavanje, Bolton nije odmah spomenuo švicarske satove. Samo je torbu od semiša stavio na stol između njih dvojice. Bila je to dobra metoda.

— A sada nešto o vašem autu — započne Bolton. — Jeste li znali da je ukraden?

— Pa sigurno da sam znao da je ukraden — reče Piano. — Stoga sam se ovdje i pojavio da bih...

— Možda previše žurite, gospodine Piano. Htio sam pitati jeste li znali da je ukraden prvom vlasniku prije mjesec : dana.

Nije bilo odgovora.

— ■ Pretpostavljam da ste kupili auto od nekog trgovca na dobru glasu.

— Zapravo je to više bila trgovina s privatnom osobom. — Vi, razumljivo, posjedujete prijenosnu ispravu. — Dakako. Inače ne bih mogao registrirati auto. — A koliko ste platili za vozilo, gospodine Piano? — Dovoljno je reći da je to bila povoljna kupnja. — Koliko ste platili?

— Petnaest stotina. U gotovini.

Bolton je umorno klimnuo, oponašajući Rineharta, i rekao:

— Nije li vam se činilo sumnjivim što gotovo novi auto, koji najvjerojatnije vrijedi oko četiri tisuće, kupujete za manje od pola cijene?

— Zaista, morao sam na to misliti.

Za sat vremena Dominic L. Piano dao je Boltonu mnogo podataka o ukradenom automobilu.

— Sada ću se ja njime pozabaviti, momče — reče napokon Rinehart. — A ti sjedni ovdje i napiši izvještaj dok su ti još sve pojedinosti svježije.

Nakon nekoliko minuta Rinehart je stajao ispred sobe za saslušavanje i promatrao kroz staklo svoga pomoćnika. Bolton je iz torbe od semiša izvadio satove i složio ih u jednom redu na crnom stolu. Prebrojavao ih je. Zatim ih je ponovo prebrojavao.

»Ima deset satova«, razmišljao je Rinehart »Tako je to, dječčače. Deset, a ne devet, kako piše u izvještaju. Na taj način kapetan provjerava pripravnika.«

Bolton je odabrao jedan sat i stavio ga na ruku pokraj onoga sata koji je stalno zakašnjavao ako nije bio navijen u točno određeno vrijeme.

»Nemoj me razočarati, dječčače«, razmišljao je Rinehart, »jer mislim da imaš sposobnosti za taj posao.«

Bolton je vratio sat u torbu a zatim je pokupio i ostale satove. Rinehart je otvorio vrata i ušao.

— Znate, Rino — reče Bolton — ovdje je još jedan, do* datni sat. Ima ih ukupno deset, a ne devet kao što piše u jutarnjem izvještaju. Netko se zabunio.

— Ma nemoj! — odvrati Rinehart. — Pođimo da to saopćimo kapetanu.